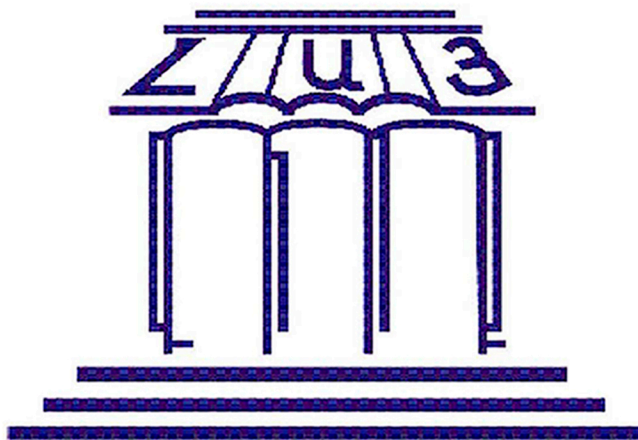

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

614

2004

ՆԱՍԸԼ ՏՈՒԱ ԷԹՄԵԼԻ

ՄԻԻԷԼԼԻՖԻ

ՏՐ. Ր. Ա. ԹՕՐՐԻ

ՄԻԻԹ-ԷՐՃԻՄԻ

ԼԵԻՈՆ Ա. ՄԱԳՍՈՒՏԵԱՆ

ՀԱԼԷՊ

ԳՕԼԷՃ ՄԱԹՊԱՍԱԸ

1928

ՊԻՐ ԳԱԶ ՍԷՕԶ ՄԻԻՔԵՐՃԻՍ ՔԱՐԱՖԵՆՏԱՆ

Մէմլէքէթիմիդաէ, խոստուսա միլլէթիմիդ աբա-
տընտա ըուհանի քիթասպլարա օլան ինթիյաճըն հագլի-
գաթէն զայէթ ազլիմ իտիյի, ինքեար օլունամազ պիր
հագլիգաթ տըր: Էճնէպի լիտանլարտա, խոստուս
Ինկիլիզճէ լիտանընտա Բիթապ ը Մուգատէսին հա-
գլիգաթլարընը իզահ էտէն պինլէրճէ էսէրլէր մէվճուտ
իքէն, կիւնտէն կիւնէ տահա եէնիլէրի թապ վէ նէշը
օլունմագտա տըր: Էճնէպի լիտանլարա վազըֆ օլան-
լարըմըզ անլէրտէն դըսմէն իսթիֆանտէ էթմէքտէ ի-
սէք տէ, պէօյիւք պիր էքսէրլիյէթ անլէրտէն մահրում
գալմագտա տըր:

Իչթէ պու քիթասպլըն թէրճէմէսինտէն մադսէա,
օ էքսիյի դըսմէն օլսուն տօլտուրմագ տըր: Վէ Բապս
իսթէր իտէ, միւսթագպէլտէ պաշգա ըուհանի քիթասպ-
լար տախի թէրճէմէ վէ նէշը էթմէք տուա մատտէմիդ
տիր:

Տուա հէր ֆէրտ իչիւն մալիւմ օլան պիր լուղէթ
իտէ տէ, անըն գուլվէթի փէք աղլար թարաֆընտան
պիլինմիշ տիր: Հէր ատէմ աուա էտէր, լաքին փէք
աղլար Բիթապ ը Մուգատէսին թալիմ էլլէտիյի
աուայը էտէրլէր:

չամագտա օլաուղուսմըդ տիւնեանըն ինթիյաճը չօղ շէյ
օգուսյան քիմսէլէրէ տէյիլ, չօղ տուա էտէն հաղիգի
տուաճըլարա տըր: Շէյթանըն մէլէքիւթիւնիւն սո-
ղոււմասը, Գրիստոսըն Մէլէքիւթիւնիւն զէմինտէ ի-
լէրի կիթմէօի, կիւնտէն կիւնէ արթմաղտա օլան կիւ-
նտհըն վէ զէլալէթին մահվ օլմասը, վէ Գրիսթիյան
իտիքլիբինի իղըար վէ իթիլաֆ էտէն ֆէրալէրին,
հէքալիկէրլէրինէ հափմագտա օլաուղըսը սղուղ վէ
մուսալէֆէթ զալգարագ, «Բունըն մուհիպ օլսուղը»
հաղիգի Գրիսթիյան մուհապիքիլին մէյտանա կէլմէսի
իշիւն, Տուայա, պուլ քիթաղտա թարիֆ օլուսան
ՏՈՒԱՅՍ. աղիմ ինթիյաճ վար տըր: Օ տուայը էվզէլա
սէն էլէ, տուա հայաթընա մալիք օլմալարընը արղու-
էլէտիլին ֆէրալէրէ պուլ քիթաղը թաղսիյէ էլէ վէ
ֆաղիլլէրէ անը հէտիլէ էլէ: Պէօլէճէ Բապալա խըտ-
մէթ էթմիլ օլաճագըն:

Պուլ քիթաղ՝ օգուսյանլարա պէրէքէթ օլմասը ի-
շիւն հաղիգի տուաճըլարա աղիմ ինթիյաճ վար տըր.
սեն անլէրալին պիլի օլմագ իսթէմէօղ մի սին:

Յունիս 2, 1928

Միւլթէրճիմ

Հաղիպ

ԼԵՒՈՆ Ա. ՄԱԳՍՈՒՏԵԱՆ

ՄԻՒՆՏԵՐԻԶԱՐ

ՊԱՊ

ՍԱՀԻՖԷ

Պիլ զաչ սէօղ միւլթէրճիմ թարաֆընտան . . 1

1 Տուանըն էհէմմիլէթի 9

2 Ալլահա տուա էթմէք 32

3 Իթաաթ վէ Տուա 39

4 Յիսուս Գրիստոսըն իսմինտէ վէ Ալլահըն
իլաաթիլինէ կէօրէ տուա էթմէք . . 46

5 Բուհտա տուա էթմէք 56

6 Տալիմա տուա էթմէք վէ օսանմամաղ . . 61

7 Գրիստոստա զալմաղ 66

8 Թէչէքքիլի իլէ տուա էթմէք 72

9 Տուայա մանիլէր 76

10 Տուայը նէ՞ զէման էթմէլի 89

11 Ումուլի պիլ ինթիպահա ինթիյաճ . . . 97

12 Ինթիպահլարտան էվզէլ վէ ինթիպահ-
լարտա տուանըն մէվգիի 112

«Ճիւմմէն հաւ ու քէչֆիլէթտէ , ճիւմմէն տուա վէն իշյազլար իլէ , բուհտա տուա էտինիլ , վէն ճիւմմէն մուստապաէլէր ինիւն ճիւմմէն միւստալէմէթ վէն իշյազլարտա պուհա ուլյանըդ տուրընըդ »

տէ պու գատար ազ իւերի կիտիօրում» տէյու սիւալ էտէրլէր :

Ալլահըն ճէվապը, պու «Տուատա իհմալ սըն», «Մալիք օլմազսընըզ, չիւնքի թալէպ էթմէզսինիզ :

Պիր չօզ միսօնէրլէր «Նէ» իչիւն իչլէրիմ հէթի-ճէսինտէ փէք ազ մէյվէ կէօրմէքտէ իմ», տէյու սիւալ էտէրլէր :

Թէքրար Ալլահըն ճէվապը պու տըր, «Տուատա իհմալ սըն», «Մալիք օլմազսընըզ, չիւնքի թալէպ էթմէզսինիզ :

Պիր չօզ Կիրակի Մէքթէպի խօճալարը «Նէ» իչիւն Կիրակի Մէքթէպի սընըֆըմտա փէք ազ թէվպէ էտէնլէր օլուօր» տէյու սիւալ էտէրլէր :

Ալլահըն ճէվապը եինէ այնի տիր, «Տուատա իհմալսըն» «Մալիք օլմազսընըզ, չիւնքի թալէպ էթմէզսինիզ :

Պիր չօզ իչճիլէր վէ քիլիսէլէր հէր իքիսի տալիսի սիւալ էթմէքտէ տիրլէր, «Նէ» իչիւն Բրիտտոսըն քիլիսէսի իմանաղլըզա, չէրրէ, կիւնահա վէ տիւնհալիլիլէ գարը փէք ազ զալէպէ չալմազտա տըր :

Պուշլարա տալիսի Ալլահըն այնի ճէվապը վէրաիլինի իչիտիօրուզ, «Տուատա իհմալսընըզ», «Մալիք օլմազսընըզ, չիւնքի թալէպ էթմէզսինիզ :

3. — Պու տէվամի, օսանմազ, ույգուսուզ վէ դալիպ օլան տուայա իւչիւնճի սէպէպ, Աղլահըն Բրիսիյանըսըն նասը օրանգըսընա կօրեկ ևալիսէ քայիլէ կըի-սիյի ասեկիտիլ-Րեսուրըսըն-սուայը ֆեկսի կօնդէրիլին հե մոհիսն մեշդուլիյիքի սեյու փարզ կրեկիտիլի սիր :

Իւք քիլիսէնին աղըր մէսուլիլէթի անլէրին իւ-գէրինէ աղըրուշտըզնտա, անլէր «Շալիտլէրին ճէ-

մալթընը տալէթ էտիպ՝ Ալլահըն Բէլամընը թէրքլէ սօֆրալարա խըտմէթ էթմէմիզ միւնասիպ տէյիլ տիր : Անըն իչիւն, էյ պիւրատէրլէր, սիզտէն հազլարընտա հիւնն ի շէհատէթ օլուհան վէ Բուհ իւլ Գուտս վէ հիքմէթլէ մէմլու պուլուհան հէտի առէմ ինթիսապ էտինիլ, պիզ տալի անլէրի պու իչէ թալին էտէլիմ : Լաֆիկ պիզ ֆեկսիլիզի սեկսի սուայս վէ Բէլամըն խըտմէթինէ վիւհեկիզ տէտիլէր» (Ամալ. 6.2-4) : Պօղոս Բէսուլըն քիլիսէլէ վէ ֆէրտլէք տուա հազգընտա հաղտըզ տալիս իսպաթ տըր քի քէնտի վազթընըն, գուվլէթինին վէ տիւչիւնիլուսիւնիւն պէօլիւք զըսմընը տուայա վէրիլ իտի : (Րօմ. 1. 10, Եփս. 1. 15 16 : Կող. 1. 9 : Ա. Սէլ. 3. 10 : Բ. Տիմ. 1. 3) :

Բիթապը Մուգտտտէստէն խարիճտէ օլան, Ալլահըն պիլճիւմլէ պէօլիւք առէմլէրի, տուա առէմլէրի օլմուշլար տըր : Անլէր պիր չօզ շէյլէրտէ հէքտիլէրլէրինտէն ֆարզը օլմուշլար իտէ տէ, պու խուսուտա պէնդէմիլ տիրլէր :

4. — Պու տէվամի, օսանմազ, ույգուսուզ վէ դալիպ օլան տուայը էթմէլէ տահա մօնիմ պիր սէպէպ վար տըր. օ տա, Բապըրըզըն գիմիկի հապըրնեսա սուսնըն դայեր ճալիպ ի սիգգաք պիր եհր քուքնալը, վի դայեր մոհիսն պիր զըսըն քիշֆիլ կրեկի սիր :

Մէսէլա Մարկ. 1. 35ի աչ. օրատա պէօլէ օգու-յօրուզ, «Վէ սուպահլայըն փէք էրքէն զալգարապ, չը-դըպ պիր հապան մահալէ կիթտի, վէ օրատա տուա էթտիլ» : Կէլմիշ օլան կիւն Բէնտիսի իչիւն զայլէթլէ մէշղուլ վէ միւլէսուր պիր կիւն օլմուշ իտի, լաքին Յիսուս էրքէն զալգապիլմէք իչիւն, միւհթամ օլտուզը ույգու սաաթլարընը զըսալտարապ Բէնտի քէնտինի

տահա գիյատէ միւհթաճ օլտուղը տուայա վէրտի :

Թէքըար, Ղուկ . 6 . 12-ի աչ, օրատա պէօյլէ օգու-
յօրուզ, «Վէ օլ կիւնլէրտէ տուա էթմէք իւզըն տաղա
չըգտը, վէ պիւթիւն կիճէյի Ալլահա տուա էտէրէք կէ-
չիրտի :» Խէլասքէարըմըզ պաղը միւնասէպէթլէ պիւ-
թիւն կիճէյի տուատա կէչիրմէյի լազըմ կէօրիւր իտի :

Տէօրթ Ինճիլլէրտէ «Տուա» վէ «Նիյազ» լուղէթ-
լէրի Բապպըմըզըն Իսմի իլէ պէրապէր էն ազ երմի
պէչ տէֆա գիքը օլուհմըչ տըր, վէ պու լուղէթլէր իս-
թիմալ էտիլմէքսիզին Անըն տուա էթտիլի պաշգա
հէրլէրտէ տախի գիքը օլուհմուչ տըր : Շու պէրրազ
տըր քի, տուա Յիսուսըն վազթընըն վէ դուվվէթինին
պէօյիւք պիր գըսմընը ալմըչ տըր, վէ տուատա չօզ
վազըթ կէչիրմէյէն պիր էրքէք եա գատըն Յիսուս
Քրիստոսըն արգասընտան կիտէն պիրի թէսմիյէ օլուհ-
մաղա լալըզ պիրիտի տէյիլ տիր :

5. —Պու տէվամի, օսանմազ, ույզուսըզ վէ դա-
լիպ օլան տուայը էթմէյէ տահա գուվվէթլի պիր սէ-
պէպ, գըյաւ կըրիչ օլան Բապպընըզըն հաչ ը հազըր շեֆա-
արճըրզ իշիկին հէ մուհիսն գըսըր, տուա կըրիչ օլուսըր սր :

Քրիստոսըն շէֆաարէթ ճըլըզը Անըն էօլիւմիւ իլէ
պիթմէտի : Անըն քէֆարէթ իշի էօլիւմիւ իլէ իքմալ
օլտու, լաքին գըյամ էտիպ Փէտէր Ալլահըն սաղընտա
օթուրտուղընտա, Օ պիլիւմ իշիւն, հատտը գաթընտա
քէֆարէթ իշի գատար մուհիւմ օլան տիկէր պիր իշէ
կէչտի : Պու իշ Քէնտինին քէֆարէթ իշինտէն ալը-
լամազ, պու տա քէֆարէթ իշի իւզէրինէ միւհասէս
օլուպ, քեամիլ խէլասըմըզ իշիւն էլղէմ տիր : Անըն
վասըթասը իլէ, խէլասըմըզ քէմալիյէթէ հէթիշտիր-
տիյի պու իշին նէ օլտուղընը, Իպրանիլէր 7 . 25-տէ

օգույօրուզ . «Պու էճլտէն անըն վասըթասը իլէ Ալլահա
եազլաշանլարը քեամիլէն խէլաս էթմէյէ տախի գա-
տիր տիր, չիւնի անիւր իշիւն շեֆաար կըրիչ սախնա հա-
յարսա սր :» Պու այէթ պիլէ Յիսուսըն պիլի քեամի-
լէն խէլաս էթմէյէ, թէքմիլ քէմալիյէթէ էրտիլմէյէ
գատիր իտիլինի պէյան էտիյօր, չիւնը Օ եալընըզ
էօլմէտի, իլլա «Էպէտէն եաշալօր» տախի : Թէքըար
պու այէթ պիլէ, Անըն չիմտի նէ մազսէտ իլէ եաշաար-
ղընը տախի պէյան էտիյօր, եանի «Պիզիլ իշիւն շէֆաար
էթմէյէ», տուա էթմէյէ : Շիմտի Անըն եափմազտա
օլտուղըն էն մուհիւմ իշ տուա էթմէք տիր : Օ՝ Քէնտի
տուալարը վասըթասը իլէ պիլի խէլաս էթմէքտէ տիր :

Այնի էֆքէար Պօղոս Բէսուլըն Բօմ . 8 . 34-տէքի
չօլ մէչուր, ֆաթիհանէ մէյտան օգուհասընտա կէօ-
րիւլիւր, «Ալէյլէրինտէ հիւքմ էտէն քիմ տիր, վէ-
ֆաթ էտիպ խուսուսա գըյամ էտէն վէ Ալլահըն սաղըն-
տա օլուպ պիզիլ իշիւն շեֆաար հէհէ սախի Քրիստոս սր :»

Էյէր Յիսուս Քրիստոսըն հալ ը հաղըր իշինտէ
Քէնտինէ իշտաչ օլտազ իսէք, տուատա չօզ վազըթ
կէչիրէրէք քէնտի քէնտիմիլի տէվամի, օսանմազ,
ույզուսըզ վէ դալիպ տուայա վէրմէլիլիլ : Հէր գէման
տուատա չօզ վէ տէվամի վազըթ կիւնլմէքլիլին էհէմ-
միյէթինի պանա թալիւմ էտէն խուսուս, գըյամ էտէն
Բապպըմըն չիմտիքի էն մուհիւմ իշինին տուա էթմէք
իտիլինի անլամազըլըմ օլմուչ տըր : Պէն Անա իշտաչ
օլմազ իսթէրիւմ, վէ պու սէպէպլէ Փէտէրտէն ըհճա
էտէրիւմ քի պէնի հէր նէ եափար իսէ եափսըն, եէթէր
քի պէնի հէր վազընտա պիր շէֆաարէթ, նասըլ տուա
էթմէյի պիլէն պիր առէմ, վէ տուատա չօզ վազըթ
կէչիրէպիլէն պիրի եափսըն :

Պու շէֆաաթճըլըզ վազիֆէսի ճէլիլ վէ մուալլամ
պիր վազիֆէ տիր քի՝ ճիւմլէմիզ անս հիսսէտար օլա-
պիլիրիզ : Խաթաթալըզ սէպէպիլլէ խըտմէթլէրէ կէլէ-
մէյէն էրքէք վէ գատընլար անս հիսսէտար օլապիլիր-
լէր : Մէշղուլ պիր վալիտէ , եախօտ ինթիյաճը իշիւն
չամաշըրճըլըզ էտէն պիր գատընլըն պուշտա հիսսէսի
օլապիլիր : Մէրգուճէ սու վէ սապուլն իլէ մէշղուլ
օլարազ չամաշըր լէյէնի իւղէրինէ էյիլտիյի պիր գէ-
մանտէ , մուգատտէնլէր իշիւն , իշճի իշիւն , խէլա-
տան մահրում օլան ճանլար իշիւն , թաիֆէլէր արա-
սընտա իշլէյէն բուհանի իշճիլէր իշիւն տուա էտէպիլ-
լիր , վէ այնի վազըլթտա չամաշըրըն տախի թէմիզճէ
եըզդայա պիլիր : Էն մէշղուլ ատէմ պիլէ պիր իշտէն
տիկէր պիր իլէ զօշաղը սըրատա պուշտա հիսսէտար
օլապիլիր : Լաքին պիլ պու տէվաճի տուա բուհընը
մուհաֆադա էթմէք իշիւն Ալլահ իլէ վազըլթ կէլիր-
մէք իւզրէ , եալընը տուա էթմէք մագսէտի իլէ , խալ-
վէթիմիզէ չէքիլտիյիմիզաէ՝ տուայա չօզ վէ դայէթ չօզ
վազըզ վէրմէլիլիզ :

6. — Տէվամի , օսանմազ , ուլղուսուզ վէ դալիպ
օլան տուայը էթմէքլիյէ ալթընճը սէպէպ , Միւհրան
օշուղընըզ վազրք մերհամերիկե նախ օրնազ վի եաւսըն իշիւն
ինայերի մագհար օրնազըղա վապրա հալիսիս Աղլանի
սուայը քայիլի կրիլի օրնապը քը :

Իպրանիլէր 4 , 16 , Գիթապ Մուգատտէստէ պու-
լունան էն սատէ վէ էն թաթլը ալէթլէրտէն պիրի տիր ,
« Պուշտա պիրնաէն Մէրհամէթէ նաիլ օլմազ վէ լազըմ
օլան իմատա իշիւն ինայէթ պուլմազ իւզրէ ինայէթին
թախթընա ճէսարէթլէ եազլաշալըմ : » Մէրհամէթէ
նաիլ օլմազ վէ ինայէթ պուլմազ իշիւն Ալլահըն եա-

լընըզ պիր եօլ թալին էթմիշ խալի պու ալէթաէ աշըզ
պիր թարգտա պէյան օլունմադտա տըր : Պու եօլ , պի-
ղիմ թարաֆըմըտան Գեհան ի Ալամըմըզ միւշֆիք
Յիսուս Գրիտտըն կիրմիշ օլտուղը ինայէթին թախ-
թընա , Ալլահըն պուլունտըղը գուտա իւլ ազտասա ճէ-
սարէթ , վէ քէնտի քէնտինէ կիւվէնէրէք եազլաշալ
տըր (Իպր . 4 . 14 , 15) , տուա տըր :

Ինթիյաճըմըզ մէրհամէթ վէ մալիք օլմամըզ ի-
ճապ էտէն շէյիւնայէթ տիր . պուշտա օլմագսըղըն պիւ-
թիւն ճէհտիմիլլին նէթիճէսի մուվաֆֆազլիյէթսիլլիք
օլաճազ տըր : Պիլիմ էմըմիլ ալթընտա պիրնայէ
ինայէթ վար տըր քի անլէրի տուա վասըթասը իլէ ա-
մէլի սուրէթտէ պիլլէ մալ էտէպիլիրիզ : Ա՛հ , էյէր
պիլ Գրիթիյանլար Ալլահըն ինայէթինին հիւքսէքլի-
լի , տէրինլիլի , ուղունլուղը վէ էնլիլիլի , թալէպ էթ-
մէք իլէ պիլիմ օլտուղընա պա թէճըրպէ վազըֆ օլսազ ,
տուայա ֆաղլա վազըլթ վէրէճէյիմիլլէ էմին իմ : Նաիլ
օլտուղընը ինայէթին մըգտաղը , տուալարըմըղըն
էօլլիւսիլ իլէ թալին օլունըր :

Չիյատէ ինայէթէ ինթիյաճը օլտուղընը հիսս էթ-
մէյէն քի՞մ վար տըր : Էօյլէ խէ թալէպ էյլէ : Տաի-
մա վէ օսանմազ սուրէթտէ թալէպ էյլէ : Բէճա վէ նի-
լազլարըն իլէ թաճիլ էտէն վէ օսանմայան պիրի օլա-
րազ թալէպ էյլէ : Ալլահ պու նօլթատա պիլիմ « Ու-
թանմազ » տիլէնճիլէր օլմամըղտան չօզ խօշանըր :
Չիւնքի պու ճինո « Ութանմազըզ , » պիլիմ Քէնտինէ
օլան իմանըմըղը կէօթէրիլ , վէ Օ՝ իմանտան սօն տէ-
րէճէ մահդուզ օլուր : Պիլիմ « Ութանմազըղըմըզ » սէ-
պէպիլլէ Օ գալըզ պիլ ինթիյաճըմըզ հէր նէ խէ վէրէճէք
տիր : (Ղուկ . 11 . 8) : Մէրհամէթ վէ ինայէթին , էթ-

լաֆընա տաշան ըրմագլարընը պիլմէմիզ լաղըմ իքէն , պիլպէն չօղլարը անըն անճագ քիւլիւք փուսարլարընը պիլիլիլի :

7. —Տէվամի , օսանմազ , ույզուսըզ վէ զալիպ օւլան տուսյը էթմէյէ տիկէր պիր սէպէպ , ֆեսուիզ մեսուրիքե մալիֆ օրնագ իշին , պիզգար Յիսուս Քրիստոսըն Քիւնի Քիսուրընա , Յիսուս Քրիստոսըն իսմի իլի տուս քիւնիլի քոյիլն քիւնիլի տիլ :

Յիսուս պուսը , Յովհ . 16 . 24-է սատէ վէ կիւզէլ պիր թարգտա պէյան էտէր , «Շիմտիյէտէք պէնիմ իսմիմ իլէ պիր չէյ թալէպ էթմէտիլիլ թալէպ էյլէյիլիլ ալաճագսընըզ , քի մէսէրրէթիլիլ միւքէմմէլ օլուս :» Քէնտի մէսէրրէթիլիլ միւքէմմէլ օլուսսընը քիմ արգու էթմէզ : Էօյլէ իսէ , պու միւքէմմէլ մէսէրրէթ Յիսուս Քրիստոսըն իսմիլնէ տուս էթմէքլէ էլտէ էտիլէպիլիլ : Հագիլպաթէն ճիւմէմիլ տալի միւքէմմէլ մէսէրրէթ իլէ մէմու Ֆէրտէր թանըրըզ քի անլէրիլն մէսէրրէթիլ ըրմագ կիլի աղարազ , կէօզլէրիլտէն փարլար , տուսագլարընտան գալնար , վէ էլիլիլ սըզտըզընտա փարմագլարընտան ուճուստան աղտըզընը հիսս էտէրսիլ : Պու կիլի պիրի իլէ ալազայա կէլմէք , մէսէրրէթ իլէ տօլու պիր էլէքթրիք մաքիլնաընա տօգուսմազա պէնպէր : Պու ճիլնա ստէմլէր տալիմա տուսայա չօզ վազըթ վէլէն Ֆէրտէր տիլիլ :

Յիսուս Քրիստոսըն իսմիլնէ օլան տուս , նէ^օ իլէլն պէօյլէ միւքէմմէլ մէսէրրէթիլ մուճիպ օլմագտա տըր : Գըսմէն , նէ քի թալէպ էտէր իսէք անը ալտըզըմըզ իլիլն տիլ : Լաքիլն եալընըզ վէ էն պէօյլէք սէպէպ պու տէյիլ տիլ , իլլա պու տուսըն Սլլահը պիլլէ հագիլիլ զըլմասը տըր : Սլլահտան մուսայէն պիր

չէյ թալէպ էտիպ անը ալտըզըմըզտա , Սլլահ պիլիլիլ իլիլն հագիլիլ օլուր : Օ՝ թամմ եանընտա տըր : Սատէճէ խալալի օլմայըպ՝ իլլա հագիլիլ պիր Սլլահա մալիք օլանլար միւպարէք տիլիլ : Պիր տէֆա օտամտա մէշգ էտէր իքէն , անսըզըն վէ հագիլպաթէն լահաթսըզ օլտուզուսը տէրիսաթր էտիլօրուս : Հէման տիլ իլզէրիլնէ կէլէրէք՝ իմտատ իլիլն Սլլահա նիլազ էյլէտիլ : Տէր հալ պիլիլն աղըլարտան աղատ օլարագ էվլէլճէ օլտուզըմ կիլի քեամիլէն լահաթ օլտուս : Պանա էօյլէ կէլիլ քի , Սլլահ թամմ եանըմտա տուս լարագ՝ էլիլիլ ուզատըպ պանա տօգանտը : Շիֆա պուլմագլըզըմըն մէսէրրէթիլ , Սլլահը եանըմտա հիսս էթմէ քիլիլիլն մէսէրրէթիլ գատար պէօյլէք տէյիլ իտիլ :

Նէ՝ սէմատա նէ՝ տէ գէմիլտէ Սլլահ իլէ ալազայա կէլմէք գատար աղիմ պիր մէսէրրէթ հօզ տըր , վէ Յիսուսըն իսմի իլէ օլան տուս պիլիլ Սնըն իլէ ալազայա կէթիլիլ : Սահիպ ի մէզմուր , «Հուզուրընտա քէմալը մէսէրրէթ վար տըր» (Մէզ . 16 . 11) տէտիլիլն տէ շիւպհէսիլ եալընըզ միւսթաղպէլ մէսէրրէթ հագվընտա տէյիլ , իլլա հալը հագվընտա տալիլ սէօյլէյօր : Տուստա հագիլպաթէն Սլլահըն հուզուրուսնը կէօնէնալիլիլ տագիլիլէրիլն մէսէրրէթիլիլ թարիֆ էթմէք իմքեանսըզ տըր :

«Պու ճիլնա պիր մէսէրրէթ պէն տուսլարըմտա ալալ պիլմէյօրուս ,» տէյն պիրի վա՞ր մը տըր :

Սմէլի սուրէթտէ Սլլահըն հուզուրընը կէօնէնմէք իլիլն տուստա քեամիլ միւգտար սիւքիւթ վազըթ կէլիլիլօր մը սըն : Տուս էթմէք իլիլն սարֆ էյլէտիլիլն վազըթտա , հագիլպաթէն քէնտիլիլ տուսայա վէրիլօր մը սըն :

8.—Պու տէվամի, օտանմաղ, ույգուսուղ վէ դա-
լիւօլան տուայը էթմէքլէյէ սէքլիւնճի սէպէպ, ճիւն-
շէ երեւ, իզրիրայ վէ Կօնիւն ինքիյանարնէս, քեշէֆիւր
իշէ տու երեւի, պիզմիւնի երեւիքսէն խեղս օրնայ վէ հե-
ւզսան երեւի օրն Արսիւն սեղաներին լալիօլ օրնայը
իշիւն, Արսիւն քայիւն երեւիյի վաւրքանըն տու օրնայ
սըր: Բէսուլ, Ֆիւ. 4. 6, 7 տէ պէօյլէ տէյօր, «Հիւ պիւր
շէյ իշիւն էնտիշէ էթմէքլէյէք, խուսուսա հէր շէյտէ
տու վէ նիյալլէ բէճալարընը թէշէքքիւր իլէ պէրա-
պէր Ալլահա պիւտիւրիւն: Վէ Ալլահըն հէր ազլտան
երեւէ օլան սէլամէթի, գալպէրինիլ իլէ Ֆիւրլէրի-
նիլ Յիսուս Քրիստոստա մահֆուղ էլէյէճէք տիւ:»
Պու՝ իլք պաղըշտա չօղլար իշիւն ատէմլէրին հաշա-
յամայաճաղը կիւղէլ պէր էօմր թապիւրի կիպի կէօ-
րիւնիւր իտէ տէ, ապա էօյլէ տէյիլ տիւ: Պու էօմ-
րիւն, հէր պիւր Ալլահ էվլատը թարաֆընտան նասըլ
էլտէ էտիլէպիւր իտիլինի ալէթ պիլլէ սէօյլէմէքտէ
տիւ: «Հիւ պիւր շէյ իշիւն էնտիշէ էթմէքլէյէք.» Ալէ-
թին կէրիսի դայէթ սատէ տիւ: «Խուսուսա հէր շէյ-
տէ տու վէ նիյալլէ բէճալարընը թէշէքքիւր իլէ
պէրապէր Ալլահա պիւտիւրիւն:» Պուտան տան
սատէ եա պէրապ նէ՞ օլապիւր: Ալլահ իլէ տէվամի
պիւր ալապատա պուլուն, վէ նէ գէման քիւլիւք պէօ-
յիւք հէր հանիլ պիւր կիւճիւք եա սըղընթըյա տիւլար
օլուր իտէն, Անըն սանա էվիլէճէ եափմըլ օլուղըլ էյի-
լիքլէր իշիւն թէշէքքիւր էթմէյի ապա ունութմայա-
րապ, մատտէնի Անա սէօյլէ: Նէթիճէ նէ՞ օլաճաղ.
«Ալլահըն հէր ազլտան երեւէ օլան սէլամէթի գալպ-
լէրինիլ իլէ Ֆիւրլէրինիլ Յիսուս Քրիստոստա մահ-
ֆուղ էլէյէճէք տիւ:»

Պու դայէթլէ միւշէրէֆ վէ միւշէրէֆ օլուղը
գատար տալի սատէ տիւ: Ալլահա շիւք օլուն քի,
չօղլար պուր իճրա էթմէքտէ տիւլէր: Հալ ու հա-
լէքէթի տալմա սաքլին պիւր ատէմ հիւ թանըմը սըն:
Իշիլմալ Օ՝ թապիլի թէշէքլիւթընտա վէք աթէշի պի-
րի տիւ, լաքլին կիւճիւքլէր, ճէնքլէր վէ մաղլուպի-
յէթլէր անը իհաթէ էթտիքլէրինտէ, Ալլահըն հէր
ազլտան երեւէ օլան սէլամէթի անըն գալպլինի վէ
Ֆիւրլէրինի Յիսուս Քրիստոստա հըֆղ էթմիշ տիւ:

Ճիւմլէմիլ տալի պէօյլէ ֆէրալէր թանըրը:
Աճէպա նա՞սըլ օ հալտէ տիւլէր:

Եալընըլ տու իլէ, հէփսի պու: Ալլահըն տէ-
րին ինայէթիլինի, վէ հէր ազլտան իւթիւն էօլլիւմէղ
սէլամէթիլինի պիլէն էրքէք եա գարըլար՝ տուլայ չօղ
վաղըթ վէրէն ֆէրալէր տիւլէր:

Պիղտէն պաղըլարը շախի իշիմիլ իշիւն աճէլէ
էթտիլիմիլտէն տուայը իհմալ էտէրիլ, վէ պու եա
փըլան տէվամի աճէլէ նէթիճէսի մէյտանա կէլէն իզ-
թիւրապ նէ գատար վաղըթ, վէ մատտի վէ մանալի
գուվիլէթ դայաթընը մուճիպ օլուր: Տուատա կէշիւրի-
լէն ույգուսուղ պիւր կիւճէ պիլլի ույգուսուղ կէշիւրէճէ-
յիմիլ պիւր չօղ կիւճէլէրտէն խէլաա էտէր: Տուատա
սարֆ օլունան վաղըթ պօշա կիթմէյիլ, պէօյիւք
քեար իլէ հըֆղ օլունուր:

9.—Պու տէվամի, օտանմաղ, ույգուսուղ վէ դա-
լիւօլան տուայը թաղալիմ էթմէյէ տօղուղընճը սէ-
պէպ, Բուի իւր Գուսսա մալիօլ օրնայըլըլիլ իշիւն, Արսիւն
քայիւն երեւիյի քալիլ, տու օրնայը սըր:

Պու նօղթատա Քիթապը Մուգատտէս դայէթ պէր-
րապ տըր: Յիսուս պէօյլէ տէտի, «Իմտի սիլ քէօթիւ

լար, վէ ազ սօնրա օ տուայա ճէվապ օլմագ իւզրէ Ալլահըն Բուհընըն տէօքիւտիւ իւնիւն խապէրի կէլ-տի: Պազը ֆէրալէր Ալլահըն պէլէքէթի քէնտի իւզէրէրինտէ օլարագ՝ չէրէ տաղըլտըլար: Թէճրիպէ ի շախսիյէմտէն զիքը հտէպիւտիյիմ պիր չօգ վազըլտըլար-տան պու անճագ պիր Թանէսի տիր:

Էյէր պիզ սատէճէ տուատա ֆազլա վազըթ կէ-չիրիր իտէք, պիզիմ իշէրիմիզտէ Բուհուէն գուզվէթի-նին ֆազլա օլտուգուէնը կէօրէճէյիզ: Պիր զէման Բուհ իւլ Գուտսըն գուզվէթի ալթընտա եանըլըզ պիր սուրէթտէ իշէմիւլ օլան պիր չօգ տտէմէր, տուայը ինմալ էթտիքիւր սէպէպտէն, շիմտի հալայը պօշ շա-մաթալարը իլէ տօլտուրուզ, մանասըզ հարէքէթիւրի իլէ անը տէօյմէքտէ տիրէր: Էյէր Բուհ իւլ Գուտսըն գուզվէթինտէ տէվամ էտէճէք իտէք, Ալլահըն հուզու-րընտա տիզ իւզէրինտէ չօգ վազըթ սարֆ էթմէլիյիզ:

10.—Պու տէվամի, օտանմազ, ուշգուսըզ վէ դա-լիպ օլան տուայը Թադտիմ էթմէյէ օնուէնճը պիր սէ-պէպ, զարպերիյիզ սերսօշտըզ, պիքրիյիֆ վի սիւնէկիլի հե-սիշիշիշի աղրոյաշըզ՝ օլ կիւն իւզերիյիզի ֆեհէն կիպի կիշ-մէսիւն տէշու, տուայը Գրիստսըն վսարա տէշու քազիւն հր-մէսի տիր:

Քիթապը Մուգատտէստէ տուա հազընտա օլան է'ն ճալիպ ի տիգգաթ վէ է'ն վազարըլ ալթէթիւրտէն պի-րի, Դուկ. 21. 34-36 ալթէթիւր տիր: «Վէ քէնտիլէրի-նիզի սագընընըզ, գալպէրինիզ սէրիսօշտըզ վէ պէք-րիւնը վէ տիւնէէվի էնտիլէրէն աղըրտաշըզ օլ կիւն իւզէրինիզ անսըզըն եթիլիմէսին: Զիրա պիւթիւն եէր իւզէրինտէ սաքին օլանլարըն ճիւմէսի իւզէրինէ քէմէնտ կիպի կէլէճէք տիր: Իմտի սիզ պու վազը

օլաճագ շէյլէրին ճիւմէսինտէն գուրթուլուպ՝ Իպն իւլ ինսանըն հուզուրընտա տուրմաղա լայըզ օլմագ իշիւն հեռ վազըք տուա էտէք ուշանըզ տուրընըզ:» Պու ա-լթէթիւրէ կէօրէ Բապպըն գուհուրըն հազըր օլապիւմէք իշիւն եալընըզ պիր Թարիզ վար տըր, եանի չօգ տուա էթմէքիւք:

Պու կիւնլէրտէ Յիսուս Գրիստոսըն Թէքրար կէ-լիշի տիգգաթ ճէլպ էտէն վէ պիր չօգ միւպահասէյի մուճիպ օլան պիր մատտէ իտէ տէ, Բապպըն Թէքրար կէլիշի իլէ մէշուլ օլուպ՝ անըն հազընտա սէօյլէմէք պիր շէյ, անըն իշիւն հազըրլանմագ քեամիլէն ֆարգ-լը պիր շէյ տիր: Գրիստոսըն կէլիշինէ պիզի դայր ի միւնասիպ գըլմաղա տէվամի մէյլի օլան պիր քիւրէ ի հալատա եալամագտա իզ: Տիւնեա քէնտի զէվզ ու սէֆա վէ գալըլուարը իլէ պիզի աշաղը տօղրու չէքմէ-յէ չալըլմագտա տըր: Պու շէյլէրտէն ֆիւթիւհաթ իլէ գուրթուլա պիւմէք իշիւն եալընըզ պիր եօլ վար տըր, օ տա՝ տէվամի, ուշանըզ օլան տուա տըր: Եօգարտա զիքը օլուէնտա ալթէթտէ գուլլանըլան «Ուշանըզ» վէ «Չէր գէման» լուզէթիւրի, Եփս. 6. 18 տէքի ալի լու-զէթիւր տիրէր: Տուատա չօգ վազըթ սարֆ էթմէյէն վէ Թէքրար՝ տուատա սէպաթ էտէրէք տէվամ էթմէյէն պիր քիմսէ, Բապպ կէլտիլինտէ Անըն կէլիշինէ հազըր օլմալաճագ տըր: Լաքին պիզ հազըր օլապիւլիւրիզ՝ Նա'սըլ, Տուա, Տուա, Տուա էթմէք իլէ:

11.—Պու տէվամի, օտանմազ, ուշգուսուզ վէ դա-լիպ օլան տուայը Թադտիմ էթմէյէ սօն պիր սէպէպ շու տըր քի, տուանըն կիորհէֆ իշի վար տըր: Պուսըն հազընտա հազիգաթէն չօգ սէօյլէնիւմիլ իտէ տէ, տա-հա չօգ շէյ իւլալէ էտիլէպիլի:

(1) Քիթապը Մուգատտէստէն մատա հիշ պիր շէյ տուա գատար պիղիմ բուհանի հայաթըմըզը ասլա պէօյլուտէմէլ: Հազիզի տուա վէ հազիզի Քիթապը Մուգատտէս մէշզի պիրլիքտէ կիտէրլէր:

Պէնիմ կիւնահըմ, հաթթա էն կիզլի կիւնահըմ պիլէ՝ տուա վասըթասը իլէ նուրա կէթիլիլիլ: Ալլա-հըն հուզուրընտա տիլ շէօքէրէք՝ «Եա՛ Ալլահ, պէնի թէճըրիպէ էտիպ գալպիմի պիլ. պէնի իմթիհան էտիպ էֆքեարըմը պիլ. վէ պագ, պէնտէ պիր ֆէսատ թա-րիզի վարմը տըր,» (Մէզ. 139. 23, 24) տէյու տուա էթտիլիմտէ, Ալլահ Քէնտի նուրուըն միւէսսիր շէօ-լէսինի գալպիմին է՛ն կիզլի քէօլէսինէ ագս էթտիլ-տիլինտէ, պէնիմ հիշ շիւսհէ էյլէմէտիլիմ կիւնահ մէյ-տանա չըգար: Տուայա ճէվապ օլարագ, Ալլահ պէնի ֆըսգըմտան վէ կիւնահլարըմտան վաքլէր (Մէզ. 51. 2): Տուայա ճէվապ օլարագ, Ալլահըն Քէլամընըն աճայիպ շէյլէրինի ահլամագ իշիւն կէօզլէրիմ աշըլըր (Մէզ. 119. 18): Տուայա ճէվապ օլարագ, Ալլահըն Եօլուըն պիլմէք իշիւն հիքմէթէ (Յակ. 1. 5) վէ անտէ եիւրիւ-մէք իշիւն գուզլէթէ մալիք օլուրուլ: Տուատա Ալ-լահա գալուչարագ՝ Անըն սուրէթինէ թէպտիլ օլուհու-րըմ (Բ. Կոր. 3. 18): Հազիզի տուատա կէշէն հէր կիւն պէնի ճէլիլ Բապպըմա տահա պէնպէր գըլար:

Ճան նաքսըն կիւզլէլիտի ճան վէլէ, տիւնեանըն կէօրտիւլիւ էն սատըգ ատէմլէրտէն պիլի իտիւ Եէտի, սէքիլ սաաթ Ալլահըն Քէլամընտան մէշզ վէ տուա իլէ կէշիլմէտիլի կիւնիւ ֆէնա սուրէթտէ սարֆ օլուհումուչ պիր կիւն ֆարզ էտէր իտիւ: Անըն վէֆաթընտան սօնրա իլթիլյար պիր ատէմ քէնտի հազգընտա, «Քրիստոսըն պիր նումուհէսի իտիլ,» տէյու շէհատէթ էյլէտիլ:

Օ՝ քէնտի էֆէնտիսինէ նա՞սըլ պու գատար պէն-զէր օլապիլտիլ: Պու մուամմայը անըն տուա էօմրիւ հալ էտէր:

(2) Տուա՝ պիղիմ իշիլիլտէ պիլէ գուզլէթ պալսէ էտէր:

Ալլահըն պիլի թային էյլէտիլի իշտէ, մուալլիմ-լիք օլսուըն, վաղ էթմէք օլսուըն, շախսի իշ հախստ չօ-ճուզլարըն թալիմ ու թէրպիլէսինտէ օլսուըն, գուզլէ-թէ արդու էյլէտիլիմիլտէ, անը կէրմիլէթլի տուա իլէ էլտէ էտէպիլիլիլ:

Պիր տէֆա իսլահը իմքեանսըլ օլան պիր չօճու-ղըն վալիտէսի, ազիմ հէս իշինտէ պանա կէլէրէք, «Անը նէ՞ հափմալըլըմ,» տէյու պանա սիւալ էյլէտիլ: «Հիշ տուայը սընա՞տըն մը,» տէտիլիմտէ, մէրգուճէ անըն իշիւն տուա էթմիլ տէյու տիւ շիւնիւլօր իտիլինի սէօլէտիլ: Պէն թէքրար, աճէպա անըն թէվպէ էթ-մէսինի վէ ախլագընը մուայէն ոուրէթտէ տուա մատ-տէսի էտէրէք՝ ճէվապընա պէքլէմի՞չ մի իտիլինի սի-ւալ էյլէտիլիմտէ, պու մատտէյի մուայէն տուա մատ-տէսի էթմէտիլինի պէյան էյլէտիլ: Պու վալիտէ օ կիւն տուայա պաշլատը վէ տէր հալ չօճուգտա մուայէն պիր թէպտիլտի կէօրիւլէրէք քրիլթիյան պիր ատէմ օլա-րագ պէօյլուտիլ:

Նէ՛ գատար Կիրակի Մէքթալի խօճալարը ալար վէ սէնէլէր թալիմ էթտիլքտէն սօնրա, քէնտի իշիւ-րինտէ հազիզի պիր մէյվէ կէօրէմէք իքէն, սօնրա շէ-ֆաաթճըլըք սըրընա ահեահ օլարագ՝ Ալլահ իլէ ճիտ-տի պիր սուրէթտէ միւճահատէ էթտիլքլէրինտէ, շա-լիլտէրինին պիրէր պիրէր Քրիստոսա կէլտիքլէրինի կէօրմիւլէր տիլ: Նէ՛ գատար սիւհարէ վաիլէր քէն-

լայնընթաց տօղթաւորը, հասէտ վէ տիւղմէնիլի տէֆէտէր, ախլազսըզըզ մահվ էտէր, վէ Ալլահըն իհեա էտէն ինտայէթիւնի թէքմիլ սէյլիւնի քիլիսանըն իլիւնէ կէթիւրիւր: Թարիլիստէ պուհա պիւր չօզ խալաթլար վար տըր: Կէրէք մահալլի կէրէք ումումի քիլիսալարտա, չէրըն է'ն դարանըզ ալէմէթի կէօրիւլալիւլիս տաթլարտա վէ իւմիտին չէօլէսի' պիւլէ օլմատըզ պիւր ղէմանտա, միւմին վէ միւմինէլէր պիւր արայա կէլէրէք Ալլահա ֆէրեատ էթալիքլէրինտէ, ճէվապ կէլմիշ տիւր:

Պու՝ Նաքսըն, Ուէսլինին, Ուսաթֆիլտին կիւնլէրինտէ, էտուարտա վէ Պրինըրտըն կիւնլէրինտէ, Ֆիւնինին կիւնլէրինտէ պէօլլէ իտի: Իրլանտատա 1857տէ վէ 1859տա վուզու պուլան օլ պէօլլէք ինթիպահլար ղէմանընտա պէօլլէ իտի: Սէնին վէ պէնիմ կիւնլէրիմիդտէ տալի պէօլլէ օլաճըզ տըր: Շէյթան քէնաի դուվլէթլէրինի իտարէ էթմէքտէ տիւր: Գրիսթիյան իլմի քէնաի հալանճը քրիստոսը—պիւր դարը—իւլէ պալընը հիւքսէյէ գալտըրմագտա տըր: Պաշգալար Բէտուլի ուսուլըն ֆատիտ իտտիալարը մատքէսի ալթընտա է'ն ֆէնա ախլազսըզըզ վէ բիյաքիտըրըզ կիլլէլէք, թէմինաթլարընը հիւքսէք սէսլէ իլան էթմէքտէ տիւրլէր: Ինճիլին պէօլլէք էսատի հապիգաթլարըն միւսապի սուրէթտէ ոտտըզ օլան քրիսթիյանլար չէրիւ թարաֆընտան կէօնաէրիլէն պիւր շիւպհէ իլէ, Իէքտիկէրլէրինէ թէրս չէհրէ իլէ պապմագտա տըրլար: Տիւնեա, թէն վէ չէրիւ պիւրլէքտէ պէօլլէք գալիսալալ—մասիսարալըզ—հափմագտա տըրլար: Շիմտի գալանըզ պիւր կիւն տիւր, լաքին—շիմտի «Բապըլըն իճրա ի հիւքմ վապթը տըր, սէնին չէրիսթընը նագզ էթ-

տիւլէր» (Մէզ. 119. 126): Վէ Օ' իլլէմէյէ հազըրլանմագտա տըր, վէ շիմտի Օ տուա սէսինի տինլէմէքտէ տիւր: Օ պու սէսի իլլտէճէք մի: Անը սէնտէն իլիտէճէք մի: Անը պիւր պէտէն հալինտէ քիլիսէտէն իլլտէճէք մի: Պէն ինանըրըմ քի, Օ իլլտէճէք տիւր:

ԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԱՆՆԱՆԱՍՏՈՒԱ ԷԹՍԷՔ

ՏՈՒԱՆՆՆ աղիմ էհէմօրիյէթի վէ գարշը գօնուլ-մազ գոււլվէթի հազգընտա պիրազ կէօրտիւքտէն սօնրա, գոււլվէթի տուալը նա՞սըլ էթմէլի, սիւ-ալընա կէլիրիզ:

1. —Ամալը Բուսուլ 12նճի պապտա Ալլահ իլէ զալէպէ չալարազ պէօյիւք նէթիճէ մէյտանա կէթիրէն պիր տուանըն թարիֆիինի կէօրիւրիւզ: Մէզքիւր պա-պըն 5նճի ալէթինտէ պու տուանըն թարիզ վէ ուսուլը պիր գաչ լուղէթիւէր իլէ թարիֆ օլունմուշ տըր:

«Վէ անըն իչիւն քիլիտէտէն աէվամ իւզրէ Արշանս տուա օլունուշօր իտի:»

Պու ալէթտէ իլք տիզգաթ էտիլէճէք նօզթա՝ շու-գըսա Արշանս իֆատէսի տիր: Գոււլվէթէ մալիք օլան տուա՝ Ալլահա թագտիմ օլունան տուա տըր:

Ինթիմալ պիրիսի, «Պիւթիւն տուալար Ալլահա տէյլ՞լ մի տիր,» տէյու սիւալ էտէճէք տիր:

Խա՛յր: Կէրէք ճէմաթ հուզուրընտա վէ կէրէք-սէ խալվէթտէ Ալլահա տէնիլէն տուալարըն պիր չօլու-Ալլահա տէյիլ տիր: Պիր տուանըն հազիգաթէն Ալլա-հա օլապիրմէսի իչիւն, տուա էթտիլիմիգտէ Ալլահա հազալալմալը իլզ: Մուալլէն վէ միւթթալի սուրէթտէ

տուա էթտիլիմիգտէ Ալլահըն իւզէրիմիգէ էյիլէրէք պիլի տինլէտիլինի մուալլէն վէ ամէլի սուրէթտէ պիրմէլիլիլ: Հազիգաթէն պիլիմ պիր չօգ տուալա-րըմըլտա փէք ալ Ալլահ տիւչիւնկիւսիւ վար տըր: Փիքրիմիլ՝ արամազտա օլաուղըմըլ զատիր վէ չէֆիք փէտէր հազգընտա մէշուլ օլաճազ հէրտէ, ինթիյա-ճըմըլ օլան չէյէր հազգընտա տիւչիւնիւր: Զօգ տէ-ֆա տալիս նէ՝ ինթիյաճըմըլ օլան մատտէ իլէ, նէ տէ տուա էթմէքտէ օլաուղըմըլ Զաթ իլէ մէշուլ օլա-յըլ՝ տիւնեատա էօթէ պէրի տօլալմազտա օլուր: Պու ճինս տուալարտա ալա գոււլվէթ եօգ տըր: Լա-քին նէ զէման հազիգաթէն Ալլահըն հուզուրընա կէլիր իտէք, տուա մահալինտէ հազիգաթէն Անըն իլէ եիւզ եիւզէ կէլիր իտէք վէ Անճեմ արպու էյլէտիլիմիլ չէյէ-րի հազիգաթէն արար իտէք, օ զէման տուառա գոււլ-վէթ վար տըր:

Էօյլէ իտէ, տօղրու տուա էտէպիրմէք իչիւն եա-փաճաղըմըլ իլք չէյ հազիգաթէն Ալլահըն պիլի տին-լէտիլինի վէ հազիգաթէն Անըն թամմ հուզուրընտա օլաուղըմուղը պիրմէք տիր: Ալլալըմըլտան պիր իէ-ճա լուղէթի չըլմալտան, Ալլահա սէօյլէմէքտէ օլաու-ղըմըլըն հազիլի վէ տիրի պիլիլիսինէ մալիք օլալը-յըլ: Վէ Անըն պիլիմ իէճալարըմըլ տինլէյիլ՝ Քէն-տինտէն թալէպ էյլէտիլիմիլ չէյլէրի իհսան էտէճէյինէ իման էթմէլիլիլ: Պու իտէ, եալընըլ Բուհ իւլ Գուա-սըն գոււլվէթի իլէ միւմքին տիր: Պու սէպէպլէ, պի-լի հազիգաթէն Ալլահըն հուզուրընա զազուզլամալը իչիւն Բուհ իւլ Գուառա միւնթալըլ օլարադ՝ Օ պիլի ամէլի սուրէթտէ Ալլահըն հուզուրընա կէթիրմէտիք-ճէ, սէօյլէմէքտէ աճէլէ էթմէմէլիլիլ:

Պիր կիճէ՝ խտարէ էթմէքտէ օլտուղըմ քիւշիւք պիր տուա խըտմէթինէ թէսատիւֆէն զայէթ իշկիւզար պիր Գրխթիյան կէլտի։ Տուա իշիւն տիզ չէօքմէզտէն էվվէլ, եօգարտա զիքը էլլէտիյիմ կիպի, հազըր օլան տօթլարա՝ տուա էթմէզտէն էվվէլ վէ տուա էտէր իքէն, հաղիզաթէն Ալլահըն հուզուրընտա պուլունարզլարընա, ֆիքըլէրինտէ մուալլէն սուրէթտէ Անըն թէֆէքքիւրինէ մալիք օլտուղլարընա վէ քէնտի ըէճալարընտան զիյատէ Անա գափըլտըզլարընա էմին օլմալարը լազըմ խտիյինի սէօլլէտիմ։ Պիր գաչ կիւն սօնրա աշնի օ պիրատէրէ բաթ կէլտիյիմտէ, պու սատէ միւթէլտանըն քէնտիսի իշիւն քեաթիլէն եէնի պիր շէյ օլտուղընը վէ տուալը քէնտիսինէ քեաթիլէն եէնի պիր թէճըրպէ ի շախսիյէ էլլէտիյինի պաւնա սէօլլէտի։

Էօլլէ իսէ, էյէր տօղրու տուա էտէճէք իսէք, պու Աղլահա լուղէթի գալպլէրիմիլին տէրինլէրինէ էնմէլի տիր։

2. —Միւէսիւր տուանըն իքինճի սըրըր աշնի այէթին skajax խզրի լուղէթլէրինտէ պուլունըր։ «Տէվամ իւզըն» լուղէթի տօղրու թէրճէմէտէ «Հէրարէթ իլէ» մանասընտա թէրճէմէ էտիլմիշ իսէ տէ, պու պիլէ Եուանիճէ լուղէթին գուզվէթինէ մալիք տէյիլ տիր։ Պու լուղէթին լուղէվի մանասը «Ղայէթլէ ուզանմազ» տըր։ Պու լուղէթ սօն տէրէճէ մանատար վէ աճաիպ պիր լուղէթ տիր։ ճանըն ճիտտի հասրէթ վէ շէտիտ տրղու իլէ պիր շէյի ալմազ իշիւն ուզանմասընը ընտէտէր։ Պու լուղէթ Ղուկ. 22. 44տէ Բապպըմըզ իշիւն գուլլանըլան աշնի լուղէթ տիր։ Օրատա պէօլլէ օգույօրուզ, «Վէ աղիմ իզթիւրապտա պուլունուպ՝

զիյատէ հէրարէթլի տուա էտէրէք՝ թէրի եէր իւզէրինէ տիւշէն իրի գան տամալարը կիպի խտի։»

Իպր. 5. 7տէ պէօլլէ օգույօրուզ։ «Օ տախի», Գրխտա, «Ճէսէտաէ պուլունուղը զէման, քէնտիսի էօլիւմտէն խէլաա էթմէյէ գատիր օլանա, աղիմ ֆէրեատ վէ կէօզ եաշըլլէ նիյազ վէ ըէճալար արզ էտիպ՝ թազվասը սէպէպիլնտէն միւթէճապ օլտու։» Բօմ. 15. 30տա, Պօղոս՝ Բօմատա պուլունան մուգատտէսլէրտէն, քէնտի տուալարընտա, քէնտիսի իլէ պէրապէր ճիհիս երմեյիլնի եալվարըյօր։ «Ճէհո» թէրճէմէ էտիլէն լուղէթին մանասը, եարըշլարտա եա կիւլ էշտէ խաամի եէնմէք իշիւն եափըլան չապա մանասընտա տըր։ Պաչգա սէօլլէրլէ, Ալլահ իլէ ֆաթիհ օլան տուա՝ պիւթիւն ճանըմըզ իշինէ գօյտուղումըզ վէ շէտիտ ճան շէքիլէն հասրէթ իշինտէ Ալլահա տօղրու ուզանան տուա տըր։ Հալը հազըր տուալարըմըզն չօղոնտա գուզվէթ եօգ տըր, չիւնքի անլէրին իշինտէ գալպ եօգ տըր։ Ալլահըն հուզուրընա աճէլէ իլէ գօշարազ ըէճալար սիճիմի իւզէրինտէն սէյիւտէրէք սըշրալըպ տըշարը չըգարըլ։ Վէ էյէր պիր քիմսէ պիր սաաթ սօնրա նէ՞ մատտէ հագգընտա տուա էթտիյիմիլի սիւալ էտէր իսէ, չօգ տէֆա սէօլլէյէմէյիլ։ Էյէր տուալարըմըզա պիլ պու գատար ազ հասրէթ զօր իսէք, Ալլահտան անլէրի ճէվապլամասը իշիւն ֆաղլա պիր հասրէթ մէմուլ էտէմէյիլ։

Պու կիւնլէրտէ իմանըն իսթիւրահաթը հագգընտա չօշ իլլտիյօրուզ։ Լաքին ճէհո վէ չապատա օլտուղը կիպի տուատա տախի իմանըն ճէնկի վար տըր։ Տուատա ֆէրեատ էթմէք, եախօտ միւճահատէ, ճէնկ վէ իզթիւրապ ասլա պիլմէտիքլէրի իշիւն, քէնտի քէնտիլէրի

իման վէ թէ՛վէքքիւլիւն է՛ն ելւքսէք տէրէճէսինէ եւ-
թիւլիւ տէյու զանն էտէնէր, ճէհտին իզթ իրապընտա
վէ տուատա քէնտի իֆէնտիւէրինտէն վէ Ալլահն
զուվէթլի ֆաթիհէրինտէն վէ Քրիսթիյան թարիսի-
նին կէօրէ կէլտիլի հէր հանիլը պիր ֆէրտտէն տահա
իւէրի կէլմիւ տիրէր: Նէ զէման պիզ ճանը էզէն շէ-
տիտ հասրէթ իւէ Ալլահա կէլմէյի էօյրէնիւ իտէք, օլ
զէման, շիտի պիզտէն չօղլարըմըզըն պիւմէտիլի,
տուատա օլան ազիւմ զուվէթլի պիւմէտիլի:

Լաքին պիզ տուատաքի պու կէրմիւէթէ նա՞րը
եէթիւէպիւլիւրիւ:

Քէնտիւմիլի ճէպը էտէրէք անա եէթիւէմէյիւ:
Էն աօղրու ուսուլ Բօմ. 8. 26տա թարիֆ օլունմուշ
տըր, «Վէ քէզալիք ըսէն տալիս զաիֆլիքէրիսիլէ
մուսվէնէթ էտէր, զիրա վաճիպ օլտուզը կիպի նապը
տուա էտէճէյիւմիլի պիւմէյօրուզ. ամմա Բուհ քէնտի-
սի քէլամլէ պէյան օլունմազ աշարլէ պիլիւմ իշիւն
շէֆաաթ էտէր:» Թէն զուվէթլիւմիլ իւէ իզհար օլու-
նան կէրմիւ նէֆրէթ օլունմազ պիր շէյ տիր: Բուհ
իւլ Գուտսըն զուվէթլի իւէ ամէլլէրիմիլտէքի շէվզ-
տէն Ալլահ խօշանըր: Էօյլէ իտէ աօղրու տուա էթ-
մէմիլ իշիւն, տուա էթմէյի պիզէ թալիւմ էթմին տէյու
Ալլահն Բուհունա պազմալըզը:

Օրուճ պունուն իւէ պէրապէր կիտէր: Դան. 9.
3տէ պէօյլէ օղույօրուզ, «Վէ պէն օրուճ թու թուպ՝
չուլ վէ քիւլ իշինտէ օլարազ տուա վէ նիյազ էթմէք
իւզրէ Բապալ Ալլահա թէվէճճիւհ էթտիւմ:» Օրուճ՝
է.քի թանղիւմաթա աիտ տիր տէյու տիւշիւնէնէր
վար տըր: Լաքին Ամալ. 14. 23, վէ 13. 2, 3է պազ-
տըլըմըզտա ըհոսլի էյամըն ճիտտի ատէմէրի թա-

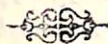
րաֆընտան անըն իճրա էտիւտիլինի կէօրիւյօրուզ:

Գուվէթ իւէ տուա էթմէք իշիւն, օրուճ իւէ էթ-
մէլիլիւ: Թապիի պու հէր տուա էթտիւմիլտէ օրուճ
թու թալըզը տէմէք տէյիւ տիր: Լաքին իշիւմիլտէ
վէ եա շախի հալաթըմըզտա էօյլէ ազիւմ ինթիյաճլար
վէ էօյլէ պիւհրան նօղթալարը վար տըր քի, հազիլի
միւլթազ ատէմէր քէնտի քէնտիւէրի քիամիլէն տուա-
յա վէրէպիւմէք իշիւն, պաշա հալ ու քէյֆիլէթ թահ-
տընտա քիամիլէն միւնաաիպ վէ հաթթա էլզէմմ օլուն
թապիի իշթան ճաղիպէսինտէն քէնտի քէնտիւէրի կէ-
րի թու թարլար: Պու կիպի տուատա խուսուսի գուվ-
վէթ վար տըր: Էօմրտէ վէ իշտէ բաթ կէլինէն հէր
պիր պէօյլէք միւլթալաթ պու եօլտա գարըլանմալը
տըր: Ֆէրիսիլէրին եափտըզը կիպի, պիզէ քէյֆ վէ-
րէն վէ մէշու շէյլէրի թէրք էթմէքլիքտէ Ալլահն մէս-
րուր էտէն հիւշ պիր շէյ հօգ տըր: Լաքին շիտէթլի
տուրէթտէ ինթիյաճըմըզ տէյու հիտ էյլէտիլիմիլ շէյ-
լէրի էլտէ էթմէք գարարը վէ հազիլի իշթիյազը իւէ
Ալլահն պուլապիւմէք վէ եիւզիւմիւզիւ Անա շէվիւրէ-
րէք՝ Անտէն պէրէքէթ ալապիւմէք իշիւն, հէր շէյտէն,
հաթթա է՛ն զիյաաթէ լազըմ վէ աօղրու օլան շէյլէրտէն
պիւլէ, պիլի վազ կէլմէյէ գլաղուզլալան տուատա ազիւմ
գուվէթ վար տըր:

3.—Տօղրու տուա էթմէքլիլին իւշիւնճիւ սըրըրը
տալի աշիւ ալէթտէ Քիլիսիսիլ թապիւրինտէ պուլու-
նուր, (Ամալ. 12. 5):

Պիլիսիսի օլան տուա գուվէթ վար տըր: Շիւպ-
հէսիլ պիր ֆէրտին տուատընտա գուվէթ վար տըր,
լաքին պիրլիքտէ օլան տուատա զալէթլէ ֆազլա գուվ-
վէթ վար տըր: Ալլահ քէնտի էվաալարընըն պիրլի-

յինստէն մահապառնակ օլուր, վէ պու պիւրլիյի հէր ճիհէթլէ
թէշտիտ էթմէք իշիւն, պիւրլիքտէ օլան տուա իշիւն Օ'
խուսուսի պէրէքէթ վատ էլլէմիշ տիր: Մաթ. 18.19
տա պէօյլէ օգուօրուզ, «Սիգտէն իքի քիշի հէր իւզէ-
րինտէ հէր հանկը շէյի տիւէմէք իշիւն իթթիֆազ է-
տէրլէրսէ, անլէրէ սէմալաթտա օլան փէտէրիմ թա-
րաֆընտան իհտան օլունաճագ տըր:» Լաքին իթթի-
ֆազ հազիդի օլմալը տըր: Իսթիսրաճ օլունան այէթ,
էյէր իքի քիշի թալէպ էթմէք իշիւն իթթիֆազ էտէր-
լէր իսէ տէմէյօր՝ իլլա, «Հէր հանկը շէյի տիւէմէք ի-
շիւն իթթիֆազ էտէրլէրսէ,» տէյօր: Իքի քիշի պիւր
շէյ տիւէմէք իշիւն իթթիֆազ էտէպիլիլէր, վէ ինէ
տէ անլէրին իթթիֆազը հազիդի իթթիֆազ օլամազ:
Պիրիսի օլ շէյի հազիպաթէն արզու էլլէտիյի իշիւն,
տիկէրի իսէ, հալընըլ քէնտի տօսթուըն մէմնուն էթ-
մէք իշիւն տիւէյէպիլիլէր: Լաքին հազիդի իթթիֆա-
զըն օլտուղը հէրտէ, Ալլահըն Րուհու հէր հանկը պիւր
շէյի Ալլահտան թալէպ էթմէք իշիւն իքի միւմիւնլէրի
պիւր ահէնկէ կէթիլիլէր վէ հէր իքի գալպլէր իւզէրինէ
այնի աղըրլըլը գօր: Պու կիպի տուալարըն ճիւմլէ-
սինտէ ասլա գարըլ գօնուլմալ ինալիզ գուզլէթ վար
տըր:

ԻԻԶԻԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԻԹԱԱԹ ՎԷ ՏՈՒԱ

1.—Քիթապը ը Մուզատտէտէ տուա հազգընտա
օլան է'ն մանատար այէթլէրտէն պիրի, Ա. Յովհ. 3.
22 տիր: Օրատա Րէսուլ պէօյլէ տէյօր «Վէ հէր նէ
տիւէր իսէք, Անտէն ալըրըլ, չիւնքի Անըն էմրլէրինի
հըֆզ էտէրիլ, վէ Անըն ինտինտէ մազպուլ օլան շէյ-
լէրի իշլէրիլ:»

Նէ՛ հայրէթպալիշ պիր իֆատէ: Րէսուլ պու պիր
գաշ լուզէթլէր իլէ հէր նէ քի թալէպ էթտի իսէ, ալ-
տըղընը սէօյլէյօր: Աճէպա պիպտէն գա՛շ թանէմիզ
պէօյլէ տէյէպիլիլիլ: «Հէր նէ քի տիւէր իսէմ, անը
ալըրըմ:» Լաքին Յովհաննէն Րէսուլ պունուն սէպէ-
պինի իզահ էտիյօր «Չիւնքի Անըն էմրլէրինի հըֆզ
էտէրիլ, վէ Անըն ինտինտէ մազպուլ օլան շէյլէրի իշ-
լէրիլ:» Պաշգա թապիր իլէ, Ալլահտան թալէպ էլլէ-
տիյի շէյի Անտէն մէմուլ էտէն քիմսէ՝ քէնտիսի տախի
Աղլահ հեռ ճի հեռ հեռ իսէ, անդիի իճրա երմիլի սիր:
էյէր պիզ Ալլահըն ճիւմլէ էմրլէրինէ գուլազ վէրիլ
իսէք, Օ տախի պիլիմ Րէճալարըմըլ տինլէմէք իշիւն
գուլազ վէրէճէք տիր: Էյէր ազսի օլարազ պիզ Անըն
էմրլէրինտէն գուլաղըմըլ չէվիլիլ իսէք, Քէնտիսի
տախի պիլիմ տուալարըմըլ գուլաղընը չէվիլիլ-
ճէք տիր: Ճէվապլանմայան պիր չօգ տուալարըն սըր-

ըր իշթէ պուրատա տըր : Պիղ Ալլահըն Բէլամընը տին-
լէմէտիյիմիզ իշիւն , 0 տախի պիղիմ րէճաւարըմըզը
տինլէմէյօր :

Վաղթըլէ պիր զէման րուհանի հայաթը եաշա-
մըշ , լաքին պիւտէրէ անը քեամիլէն թէրք էթմիշ
օլան պիր գարըյա՝ րուհանի հայաթը տէվամ էթմէտի-
յինլին սէպէպլինի սիւալ էյլէտիմ : Մէրգուլմէ՝ Բիթապը
Մուգատտէսէ ինանմատըզըմ իշիւն օ հայաթը տէվամ
էթմէյօրուլմ , ճէվապընը վէրտի : Պէն անա Բիթապը
Մուգատտէսէնէ իշիւն ինանմատըզընը սիւալ էյլէտիմ :

—«Ձիւնքի պէն անըն վատլարընը թէճրիպէ էյ-
լէտիմ վէ անլէրի տօղրու պուլմատըմ :»

—«Հաճը վատլարը :»

—«Տուա հագգընտա օլան վատլարը :»

—«Տուա հագգընտա օլան հաճը վատը :»

—«Բիթապը Մուգատտէսէ՝ «Իման իլէ հէր նէ
քի տիլէր իսէնիզ ալաճագսընըզ» տէմէյօր մը :»

—«Օնա եազըն պիր շէյ տէյօր :»

—«Փէք էյի , պէն ալաճագըմը քեամիլէն մէմուլ
էտէրէք տիլէտիմ վէ ալամատըմ , պէօյլէճէ վատ պօշա
չըզտը :»

—«Օ վատ սանա՞մը հապըլմը իտի :»

—«Շիւպհէսիզ օ վատ պիւթիւն Բրիթիյանլարա
էտիլմիշ տէյի՞մի տիր :»

—«Խա՛յր , Ալլահ մուալլէն սուրէթտէ «Սիզիիլմ»
քիմէլ օլտուգլարընը պէյան էտէրէք , անլէրին իման
իլէ օլան տուալարընա ճէվապ վէրմէյէ րազի օլուր :»

Պիւտիւնէ մէրգուլմէյէ Ա . Յոլի . 3 . 22յի աշա-
րազ՝ քիմէլին տուալարընըն Ալլահ իլէ գուլվէթլի
իտիլինին թարիֆինի քէնտիսինէ օղուտուլ :

«Փէք ալա , սէն Անըն էմրլէրինի հըֆիլ վէ Անըն
ինտիստէ մագպուլ օլան շէյլէրի իճրա էտէ՞րմի իտին ,»
տէտիմ :

Մէրգուլմէ պէօյլէ պիրի օլմատըլընը աշըգտան
իզրար էտէրէք , առ իլլաճլիւլիւն Ալլահըն վատընտա
օլմալըպ՝ իլլա քէնտիսինտէ օլտուգլընը չափուդ կէօ-
րէպիլտի : Պու կիւն տախի պիր չօզ ճէվապսըզ գա-
լան տուալարըն սէպէպի պու տըր : Տուա էթմէք ի-
թաաթ էթմէք տէյիլ տիր :

Էյէր տուաա գուլվէթիմիզ օլմասընը իթէր ի-
սէք , Անըն Բէլամընըն հասրէթքէշ չայիրտի օլուպ ,
պիղիմ իշիւն Անըն իրատէթի նէ իտիլինի արալըպ
պուլմալը վէ պուլաուգտան սօնրա իճրա էթմէլիլիզ :
Պիղիմ թարաֆըմըզտան իզրար էտիլմէմիշ պիր իթա-
աթսըլըզ տմէլի , պիր չօզ րէճաւարըմըզա գարըն Ալ-
լահըն գուլալընը գափար :

2.—Լաքին պու ալէթ սառէճէ Ալլահըն էմրինի
իճրա էթմէքտէն իլէրի կէլիր : Յոլհանէս Բէսուլ
Անըն ինճիլիսի մագպուլ օրամ յէյիի իշիլիլի պիլէ սէօյ-
լէյօր :

Ալլահըն խուսուսի սուրէթտէ հաթիմամըզը էմր
էթմէտիլի պիր չօզ շէյլէր վար տըրլար քի , անլէրի
իճրա էթմէքլիլիմիլաէն 0 խօշանըր : Հաղիլի պիր
էվատ հալընըզ փէտէրինին քէնտիսինէ խուսուսի
սուրէթտէ էմր էյլէտիլի շէյլէրի իճրա էթմէքլիլիլէ
իքթիֆա էթմէզ : 0 քէնտի փէտէրինին իրատէթինի
մէշը էտէր վէ հէր նէ գատար փէտէրի Ֆիւան պիր շէ-
յի իճրա էթմէքլիլի քէնտիսինէ խուսուսի սուրէթտէ
էմր էթմէմիշ պիլէ օլտա , օ շէյի իճրա էթմէք քէնտի
փէտէրինի խօշանտըրըր տէյու տիւշիւնտիլիւնտէ :

անը մէսէրբէթլի իճրա էտէր : Ալլահըն հազիզի էվ-
լատարը իշիւն տախի վազըս պէօլէ տիր : Օ եալը-
նըդ Ֆիւան պիր շէյին էմր եախօտ եասագ օլտուղընը
արամագ : Օ հէր շէյտէ քէնտի Սէմավի փէտէրինին
իրատէթինի պիւմէքլիյի արար :

Պու կիւն պիր չօդ Գրիթիյանլար վար տըր քի ,
Ալլահըն խօշանտըղը պիր չօդ շէյլերի իճրա էթմէյիպ՝
Անըն խօշանմատըղը շէյլերի իճրա էթմէքտէ տիրլէր :
Վէ անլէրէ պու շէյլէր հազղընտա սէօլէտիյինտէ , տէր
հալ սանա դարչը տուրարագ , «Պուենը եափմամագ ի-
շիւն Գրիթապը Մուգատտէստէ հիշ պիր էմր վա՞ր մը ,»
տէյու սիւալ էտէրլէր . Վէ սէօլէնիլէն մատտէյի
զաթի սուրէթտէ եասագ էտէն պիր այէթ կէօթէրէ-
մէտիյին կիպի , օ շէյի թէրք էթմէք մէճպուրիյէթին-
տէ տէյիլ տիրլէր տէյու տիւշիւնիւրլէր : Լաքին Ալլա-
հըն հազիզի էվլատարը եանլըլ օլան պիր շէյի թէրք
էթմէք իշիւն խուսուսի էմր թալէպ էթմէզլէր : Էյէր
պիզ Ալլահը խօշանտըրան շէյլերի արայըպ պուլմագ-
լըղը քէնտիմիզէ պիր մէշզ մատտէսի էտէր վէ անլէրի
իճրա էտէր իտէք , Օ տախի պիզիմ խօշանտըղմըզ
շէյլերի քէնտինէ մէշզ մատտէսի էտէճէք տիր : Պիր
չօդ ճէվապըղզ դալան տուալարըն սէպէպինի թէքրար
պուրատա պուլուրուզ : Փէտէրիմիզի խօշանտըրան
շէյլերի պիւմէքլիյի պիզիմ էօմրիւմիւզիւն մէշզ մատ-
տէսի էթմէտիյիմիզ իշիւն տուալարմըզ ճէվապըղզ
զալըլօր :

Մէսէլա տախիմ սիւալ էտիլէն , թէաթլօյա վէ
սինէմայա կիթմէք , բագս էթմէք վէ սիկարա իշմէք
մատտէսինի ալ : Պու շէյլերտէ քէնտի արզուլարընը
կզնա էտէնլէրին պիր չօղլարը քէնտիլէրէ դարչը սէօլ-

լէտիյինտէ , Ֆաթիհանէ սանա դարչը , «Գրիթապը
Մուգատտէս՝ թէաթլօյա վէ սինէմայա կիթմէյէսին ,
բագս էթմէյէսին , սիկարա իշմէյէսին տէյու էմր էթ-
մի՞շ մի ,» տէյու սիւալ էտէրլէր : Սիւալ պու տէյիլ
տիր : Սիւալ պու տըր , սէմավի փէտէրիմիզ Գէնտի
էվլատարընտան պիլինի թէաթլօ եախօտ սինէմատա ,
բագս էթմէքտէ վէ եա սիկարա իշմէքտէ կէօրուլիւն-
տէ մէնուսն օլմ՞ւր մը : Պու հէր պիր ֆէրա իշիւն
տուա իլէ վէ Բուհ իւլ Գուատըն նուրը իլէ թէֆիլիշ
էտիպ՝ դարար էտէճէյի պիր մատտէ տիր : Պիր չօդ-
լարը , «Պու շէյլերին նէ՞ զիյանը վար ,» տէյու սիւալ
էտէրլէր : Մատտէյէ ումումի սուրէթտէ կիլիւմէք
մագսէտիմիզ խարիճինտէ տիր , Լաքին պիր չօդ վա-
ղըալարտա պու շիւպհէ գապուլ էթմէզ պիր հազիզաթ
տըր քի պու շէյլէր տուամըղըն գուլվէթինի ալըրլար :

3.—Մէզ . 145 . 18 , նա՞մըլ տուա էթմէլի սիւա-
լընա պէօլիւք նուր վէրմէքտէ տիր : «Բապզ Գէնտի-
նէ տուա էտէնլէրին ճիւմլէսինէ , հազիզաթլէ Գէնտի-
նէ տուա էտէնլէրէ եաղըն տըր :

«Հազիզաթլէ» լուղէթի մէշզ էթմէյի տէյէր պիր
լուղէթ տիր : Ալլահըն ճէվապլատըղը տուա հազիզի
օլան տուա վէ տուատա թալէպ էտիլէն շէյի հազիզա-
թէն արղու էտէն տուա տըր :

Տուալարըն չօղլարը ճիւտտի տէյիլ տիր : Պիր
չօդ զէվճէլէր քէնտի զէվճէրինին թէվպէսինի հազի-
զաթէն արղու էթմէզ իքէն , անլէրին խէլատը իշիւն
տուա էտէրլէր : Մէրզումէ ճիւտէն արղու էտիյօր
տէյու զանն էտէր , Լաքին էյէր զօճատընըն թէվպէսի-
նին նէյէ մալ օլաճաղընը պիլտէ , մէշլուլիյէթինտէ
քեամիլ պիր թէպտիլաթըն էլզէմ օլաուղընը պիլտէ :

վէ պինաէնալէյն դադանճլարընըն էքսիլէճէյնի վէ
հաշամադ ուսուլարընտա քեամիլ պիր թէպտիլաթըն
էլզէմ խտիյնի պիլսէ, էյէր մէրզումէ Սլլաւ իլէ
ճիտտի օլաճադ խէ, անըն դալպինին հաղիլի տուաւը
պու օլաճադ տըր, «Եա՛ Բապպ, դօճամը խէլաւ էթմէ»

Մէրզումէ դօճասընըն պու դատար փահալըյա մալ
օլան թէվպէսինի արզու էթմէլ :

Ինթիպանը հաղիլաթէն արզու էթմէյն պիր չօդ
քիլիսէլէր ինթիպան իշիւն տուա էտէրլէր : Մնէր
հաղիլաթէն արզու էտիյօրլար տէյու տիւշիւնիւրլէր,
չիւնքի անլէր ինթիպան՝ աղալարըն արթմաւը, իրա-
տըն չօլալմաւը վէ քիլիսէնին իլզէթ պուլմաւը տէյու
տիւշիւնիւրլէր : Լաքին էյէր հաղիլի պիր ինթիպա-
նըն նէ՝ օլտուզուըն անլէր պիլսէլէր, քրիթիյան իմ
տէյէնլէրին դալպլէրինին աշիքհարաւ չըգաճաղընը,
չախտի, ֆաթիլեա վէ իւնտի հայաթլարընտա էսաօի պիր
թէպտիլաթ օլաճաղընը վէ Բուհ իւլ Գուտս հաղիլա-
թէն վէ դուվլէթ իլէ տէօքիւլտիւշիւնտէ տահա նէ՝
չօդ շէլէր օլաճաղընը պիլսէլէր, քիլիսէնին հաղիլի
ֆէրհատը պու օլաճադ տըր, «Եա՛ Բապպ, ինթիպանտան
մուհաֆաղա էյլէ» :

Բուհ իւլ Գուտսըն վաֆթիլիլինի հաղիլաթէն ար-
զու էթմէյն պիր չօդ իշիւն Մնըն իշիւն տուա էտէր-
լէր : Օ դանն էտէր քի արզու էտէր, չիւնքի անըն ի-
շիւն Բուհլէ վաֆթիլ օլմադ, Էէնի մէսէրլէթ, Քէլամը
վաղ էթմէքտէ Էէնի դուվլէթ, տահա չօդ տտէմէր
թարաֆընտան թաղիլ օլուճմադ, Գրիտասըն քիլիսէ-
սինտէ տահա պէօյիւք շէօհրէթ տէմէք տիր : Լաքին
էյէր օ Բուհ իւլ Գուտսլէ հաղիլաթէն վաֆթիլ օլմադ
նէ տէմէք իտիլինի պիլսէ, Բուհ իւլ Գուտս իլէ վաֆ-

թիլ տիւնեալա վէ Բուհանի օլմայան ֆրիթիյանլարա
խուսումէթ մէյտանա կէթիլաթիլինի . վէ խաֆինին
«Քէօթիլ կիպի» չըդարըլաճաղընը, հաշամադտա օլ-
տուղը րահաթ հայաթը թէրք էթմէքլիլէ մէճպուր օլ-
տուղընը վէ շէհրին էն էտնա մահալլէրինէ հախօտ
պաշդա էճնէպի տիյարլարա իլլէմէյէ կիթմէքլիլէ մէճ-
պուր օլաճաղընը պիլսէ վէ պուշլարըն ճիւմէսինի ան-
լատըգտան սօնրա էյէր տուտա քէնտի դալպինին ալ
հալինի պէյան էտէճէք օլտա, անըն տուաւը չու մին-
վալ օլաճադ տըր, «Եա՛ Բապպ, պէնի Բուհ իւլ Գուտս
իլէ վաֆթիլ օլմադտան խէլաւ էյլէ» :

Լաքին էյէր, հէր նէյէ տէ մալ օլտա, տօթլարը-
մըղըն խէլատընը հաղիլաթէն արզու էտէր պիր մէվ-
քիլէ կէլիլ խէք, հէր նէ տէ օլտա Բուհ իւլ Գուտսըն
տէօքիւլմէսինի հաղիլաթէն արզու էտէր խէք, հէր
նէ տէ կէլսէ Բուհ իւլ Գուտս իլէ վաֆթիլ օլմաղըղը
հաղիլաթէն արզու էտէր խէք, հէր հանկը պիր շէյի
«Հաղիլաթէն» արզու էթտիքտէն սօնրա, Սլլանը հա-
ղիլաթէն չաղըրըր խէք, Օ իշիտէճէք տիր :

ՏԷՕՐՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԸՆ ԻՍՄԻՆՏԷ

ՎԷ

ԱԼԼԱՅԸՆ ԻՐԱՏԷՅԻՆԷ ԿԷՕՐԷ ՏՈՒԱ ԷԹՄԷՔ

1.—ՅԻՍՈՒՍ խաչաւանձաւատան պիւր կիճէ ԷՎՎԷԼ տուա հազգընտա Բէնտի շայիրաւէրինէ սէօլէտիլի քէ-լամլար զայէթլէ աճախալ տիրէր, «Պէնիւմ խամիմլէ հէր նէ տիրէրսէնիզ, անը իճրա էտէրիւմ, թա քի Փէտէր օլուլտա թաղիզ օլուհա», (Յուլհ. 14. 13):

Յիսուսըն խամիմտէ օլան տուաւտա Ալլան իլէ գուվ-վէթ վար տըր: Ալլան Բէնտի Օղլու Յիսուս Բրիտոտու-տան չօզ խօշաւանըր: Օ տախիմա Անը, վէ հազիզաթէն Անըն խամի իլէ օլան տուալը իշխաիր: Յիսուս Բրիտ-տոտըն խամիմտէ էօլլէ պիր բախհա վար տըր քի Անըն խամիմի թաղըյան հէր տուալը Ալլան գապուլ էտէր:

Լաքին Բրիտոտոտըն խամիմտէ տուա էթմէք նէ՞ տիր: Պուհուհն իշխան պիր չօզ իզահաթլար վէրիւմիշ իսէ տէ, ասլ մանաւը իզահ էտիւմէմիշ տիր: Լաքին պուհուտա՝ մանաւը կիւճ հա անլաղըմազ հիշ պիր շէյ հօզ տըր: Էյէր պիրիտի պիւթիւն Բիթաւղ ը Մուզատա-տէստէ պուլուհան «Պէնիւմ խամիմաէ», հախօտ «Անըն խամիմտէ» վէ հա օ մանաւտա գուլլանըլան պիւթիւն իպարէլէրի թէֆթիշ էթսէ, հալ ը հազըրտա նէ մանա-տա գուլլանըլըյօր իսէ, թամմ ալնի մանաւտա գուլլա-

նըլտըղընը պուլաճազ տըր: Էյէր պէնիւմ խամիւմ իլէ իմզաւանմըլ պիր փօլիշա իլէ պիր պանգաւա փարա աւմաւա կիտէր իսէմ, օ պանգաւտան պիզզաք պիւնիւմ իս-միւմ իլի փարա իսթէյօրոււմ տէմէք տիր: Վէ Էյէր օ պանգաւտա պէնիւմ փարաւ վար իսէ, փօլիշանըն պէտէ-լինի ալըրըմ, հօզ իսէ ալամամ: Լաքին Էյէր պաշգա պիր ատէմ թարաֆընտան իմզաւանմըլ պիր փօլիշա իլէ պանգաւա կիթսէմ՝ անըն իսմի իլի փարա իսթէյօրոււմ տէմէք տիր: Վէ Էյէր էլիմտէքի փօլիշատա իմզասը օլան ատէմին օ պանգաւտա փարասը վար իսէ, պէնիւմ օ հախօտ պաշգա պիր պանգաւտա փարամըն օլուպ օլ-մամասընըն ասլա թէէտիրի օլմալըպ՝ փօլիշանըն պէ-տէլի վէրիլէճէք տիր:

Լաքին Էյէր էլիմտէ պէնիւմ իմզամ իլէ 50 տալէր-լիք պիր փօլիշա իլէ, Շիքաիօ Պիրինճի Միլլի Պան-դասընա կիտէրէք անըն պէտէլինի իսթէր իսէմ, խաղ-նէտար պանա, «Մր. Թօրրի, պիզ պու փօլիշալը թէտի-յէ էտէմէյիզ, չիւնքի սէնին պու պանգաւտա ալաճաղըն հօզ տըր», տէյէճէք տիր:

Լաքին Էյէր, ալնի պանգաւտա պէօլիւք մէպլալը պուլուհան պիրի թարաֆընտան թէտիյէ էտիւմէք իւզ-րէ իմզաւանմըլ 5,000 տալէրլիք պիր փօլիշա կէօթիւլ-սէմ, օ վէ հա պաշգա պիր պանգաւտա փարամըն օլուպ օլմատըղընը ասլա սիւալ էթմէյէրէք, տէր հալ փօլի-շանըն պէտէլի պանա թէտիյէ էտիւլի:

Տուաւտա Ալլահա կիթտիլիմտէ, սէմալաթըն պան-դասընտա տախի ուսուլ թամմ պէօլլէ տիր: Պէնիւմ օրատա հիշ պիր շէյիւմ վէ հիշ պիր իթիպարըմ հօզ տըր, վէ Էյէր պիզզաթ պէնիւմ խամիմլէ կիտէր իսէմ, գաթիէն պիր շէյ ալամամ. Լաքին Յիսուս Բրիտոտոտըն

սէմալաթտա նամահառուտ պիր իթիպարը վար տըր , վէ Օ՝ փօլլիւնըն իւզէրինտէ Բէնտի իսմի իլէ սէմա-վաթըն պանդաւնա կիթմէք սէլահիլէթինի պանա իհ-սան էլլէմիլ տիր , վէ պէն հէր նէ գէման պէօլլէ կիտէր իսէմ , տուամ հէր նէ տէ օլսա գապուլ օլուհաճագ տըր :

Էօլլէ իսէ Բրիստոսըն իսմինտէ տուա էթմէք , պէնիս իթիպարըմ էստը իւզէրինէ տէլիլ , իլլա Անըն-քի իւզէրինէ տուա էթմէք տիր : Ալլահաա հիւ պիր կէօնէ հազըմըն օլտուզը թէսավլուրընտան վազ կէ-էրէք , Անա՝ Բրիստոսըն հազըմ մէպտէսի իլէ եազլաշ-մալլըմ : Յիսուս Բրիստոսըն իսմինտէ օլան տուա , տուանըն սօնուհա «Պու շէլէրի Յիսուս Բրիստոսըն իսմիլլէ Սէնտէն աիլէրիս ,» իսպարէսինի իլապէ էթմէք տէլիլ տիր : Տուամըն սօնուհա պու իսպարէլի իլապէ էթմէքլէ պէրապէր , եինէ տէ քէնտի լիյապաթըմա կիւզէնէն պիրի օլապիլիրիս : Պուսուս ապսի օլարազ , օ իսպարէլի գուլլանմալարազ , հազիգաթէն Բրիստոսըն լիյապաթընա կիւզէնէն պիրի օլապիլիրիս : Լաքին նէ գէման պէնիս լիյապաթըմա կիւզէնէնք տէլիլ , իլ-լա Բրիստոսըն լիյապաթընա կիւզէնէնք : պէնիս սա-լահըմա կիւզէնէնք տէլիլ , իլլա քէֆարէթ օլան գու-նա (Իպր . 10 . 19) կիւզէնէնք , հազիգաթէն Ալլահա եազլաշըր իսէմ , Օ պէնի տինլէյէճէք տիր : Հալը հա-զըրտա պիլիս եափաղըմըլ տուալարըն պիր չօլլարը , տոտէմլէրին Ալլահաա հազլարը վար , վէ պու սէպէպլէ Օ՝ քէնտի տուալարընա ճէվապ վէրմէք մէճալուրիլէ-թինտէ տիր տէյու խալալ էթմէլէրի սէպէպիլլէ , պօ-շա կիթմէքտէ տիր :

Սէնէլէր էվլէլ , Մր . Մուտի բուհանի իշէ իւք չըզտըզը գէմանտա Իլինուտա պիր գաստալայը զիյա-

րէթ էլլէտի : Օ շէհրին գատըսը աինսիզ պիր տտէմ իտի : Պու գատընըն զէվճէսի Մր . Մուտիտէն , զէվճի-նի զիյարէթ էթմէսինի բէճա էթտի իսէ տէ , Մր . Մու-տի մազէրէթ պէյան էտէրէք տէտի , «Պէն զէվճին իլէ գօնուշամամ , չիւնքի պէն թալիմսիզ վէ կէնճ պիր Բրիսթիյան իմ , սէնին զէվճին իսէ միւթաալլէմ պիր տինսիզ տիր :»

Լաքին մէրգուլէ պու իթիրազը գապուլ էթմէ-տիլլնտէն , Մր . Մուտի անըն զէվճինի զիյարէթ էլլէ-տի : Տաիրէնին մէմուրլարը Շիքաիօլը կէնճ սաթը-ճընըն միւթաալլէմ գատը իլէ գօնուշամա կիթտի-լինտէ , անըն իւզէրինէ կիւլտիւլէր :

Գօնուշուգ զըսա օլտու , Մր . Մուտի տէտի քի , «Գատը էֆէնտի , պէն սէնին իլէ գօնուշամամ , սէն միւթաալլէմ պիր տինսիզ սին , պէն իսէ ճահիլ պիրի-սի իմ , Լաքին շուսը տէմէք իսթէրիս քի , էյէր սէն թէվպէ էտէր իսէն , լութֆէն պանա պիլալիր :

Գատը ճէվապէն , «Փէք էլի , կէնճ , էյէր թէվպէ էտէճէք օլուր իսէմ , սանա խապէր էտէրիս . էվլէթ սանա խապէր էտէրիս ,» տէտի :

Գօնուշուգ պիթտի : Ճէտարէթսիզ կէնճ Բրիս-թիյան տաիրէտէն չըզար իքէն մէմուրլար անըն իւ-զէրինէ տանա եիւքսէք կիւլմէյէ պաշլատըլար : Գա-տը պիր սէնէ զարֆընտա թէվպէ էլլէտի . Մր . Մուտի այնի գաստալայը թէքըրա զիյարէթ էլլէտիլինտէ , նա-սը թէվպէ էլլէտիլինի թարիֆ էթմէսինի գատըտան բէճա էլլէտիլինտէ , շէօլլէճէ նազլ էլլէտի :

«Պիր կիճէ , զէվճէմ տուա խըտմէթինէ կիթմիլ իտի . պէն իսէ միւզթարիպ վէ սէֆիլ պիր հալ իշլինտէ իտիս : Նէ օլտուզըմը պիլմէյօր իտիս , զէվճէմին կէլ-

մէսինէ պէքլէմէյէրէք եաթագ օտամա չըգտըմ: Կիճէ հիչ ուշույամատըմ: Սապահլայըն էրքէն զալգտըմ, զանվէ ալթը էթմէյէնէյիմի զէվճէմէ սէօյլէյէրէք, տա- իրէմէ կիթտիմ: Մէմուրլարըն ճիւմլէսինի օ կիւն թաթիլ էտէրէք, տաիրէմին քէօլէսինէ չէքիլտիմ: Իղթիրապըմ կիթալիքնէ արթմագտա իտի. նիհայէթ տիր իւզէրինէ կէլէրէք կիւնահլարըմը ափվ էթմէսինի Սլլահտան րէճա էյլէտիմ, լաքին պէն պիր Միւվահիտ (եալընըլ փէտէր Սլլահըն ուլուհիլէթինի զապուլ է- տէն) օլուպ՝ քէֆարէթէ ինանմատըլըմտան՝ Յիսուսըն խաթըր իչիւն տէյէմէյօր իտիմ: Տուտա տէվամ է- տէրէք, «Եա՛ Սլլահ կիւնահլարըմը ափվ էյլէ, տէյու ֆէրեատ էտիյօր իտիմ իսէ տէ, ճէվապ եօգ իտի: Էն- ճամ աղիմ քէտէր իչինտէ եա՛ Սլլահ Յիսուսըն խաթըր իչիւն կիւնահլարըմը ափվ էյլէ տէյու ֆէրեատ էյլէտի- յիմտէ, տէր հալ սէլամէթ պուլտուլմ:»

Գատը՝ Յիսուսըն իտիլ իլէ կէլմէտիքնէ Սլլահ թորաֆընտան դապուլ օլուհմատը, լաքին Անըն իամի իլէ կէլտիլինտէ, իչիտիլտի վէ տէր հալ ճէվապլանտը:

2.—Ա. Յուլհ. 5. 14. 15. «Նասըլ տուա էթմէլի» մատտէսինէ պէօյլէք նուր վէրմէքտէ տիր, «Վէ Անըն ինտինտէ մալիք օլտուղըմըլ ճէսարէթ պու սըր քի, Անըն իրաշքիկնի կիօրի պիր չէյ տիլէտիլիմիլ հալտէ, պիղի տինլէր: Մաթլուպըմըլ նէ իսէ, պիղի տինլէ- տիլինի պիլիր իսէք, Անտէն տիլէտիլիմիլ մաթլուպ- լարը ալմագտա օլտըղըմըլ պիլիրիլ:»

Պու ալէթ պիղէ թալիմ էտիյօր քի, աօղըու տուա էտէպիլմէք իչիւն Սլլահըն իրատէթինէ կէօրէ տուա էտիլա՝ Անտէն թալէպ էյլէտիլիմիլ չէյի ալաճաղըմը- զա չիւպհէ էթմէլի տէյիլիլ:

Լաքին պիղ Սլլահըն իրատէթինի պիլէպիլիլիլիլիլ- յիլ, հէր հանկը պիր մատտէ իչիւն եափըլան խուսուսի տուա Անըն իրատէթի իտիլինի պիլէպիլիլիլիլիլիլիլ:

Շիւպհէսիլ պիլէպիլիլիլիլիլ:

Նասըլ:

(1) Պիրինճի Բէլամ իլէ: Սլլահ Բէնտի իրա- տէթինի Բէլամընտա պէյան էթմիլ տիր: Սլլահըն Բէլամընտա մուալլէն սուրէթտէ վատ օլուհտն պիր չէյի վէրմէք Անըն իրատէթի օլտուղընը պիլիրիլիլ: Էյէր պէն տուա էտէր իսէմ, Սլլահըն Բէլամընտան մուալլէն պիր վատ պուլարապ անը Սլլահըն հուլըրը- նա թագտիմ էթտիլիմտէ Անըն պէնի տինլէտիլինի պիլիրիլիլ, վէ էյէր պէնի տինլէտիլինի պիլիր իսէմ, Անտէն տիլէտիլիմ չէյէ մալիք օլտուղըմը պիլիրիլիլ: Մէսէլա, հիքմէթ իչիւն տուա էյլէտիլիմտէ, Սլլահըն պանա հիքմէթ վէրմէք իրատէթի իտիլինի պիլիրիլիլ, չիւնքի Յակ. 1. 5 այլէթտէ 0 պէօյլէ տէյօր, «Վէ էյէր սիլաէն պիրինին հիքմէթտէ նօլստըլ վար իսէ, թա- յիլ էթմէյէրէք ճիւմլէյէ զանիլիլիլիլ իհտան էտէն Ալ- լահտան տիլէսին, վէ անա վէրիլէճէք տիր:» Պէօյլէ- ճէ հիքմէթ իչիւն տուա էյլէտիլիմտէ տուամըն իչիլ- տիլտիլինի վէ պանա հիքմէթին իհտան օլուհաճաղընը պիլիրիլիլ: Թամմ պուհըն կիպի տէ, նէ զէման պէն Բուհ իւլ Գուտտ իչիւն տուա էյլէր իսէմ, Ղուկ. 11. 13է կէօրէ տուամըն իչիտիլէրէք, Անտէն թալէպ էյ- լէտիլիլ չէյէ մալիք իտիլիլիլ պիլիրիլիլ: «Իմտի սիլ քէօթիլ օլտուղընըլ հալտէ էվաալարընըլ էյի աթիլ- յէ վէրմէյի պիլիլիլիլիլիլ, սէմալիլ փէտէր Բէնտինտէն տիլէյէնլէրէ նէ զատար զիյատէ Բուհ իւլ Գուտտը վէ- րէճէք տիր:»

տէֆա Ալլահ Գէնտի Բուհու վասըթասը իւէ պուզը ֆէրտէր իշիւն իւզէրիմիզէ աղըր տուա Բուհը զօր : Պէօլէ պիր զէմանտա րահաթ էտէմէլիզ , վէ պիզէ վէ-րիւէն օ ճան իշիւն պէյան օլունմազ աշար իւէ տուա էտէրիզ : Չօգ ինթիմալ օ քիմսէ պիզտէն վէք ուզադ տըր , լաքին Ալլահ տուայը իշիտիր վէ պիր չօգ վազը-աշարտա օլտուզը կիպի , չօգ վազըթ կէզմէքսիզին ա-նըն մուալլէն սուրէթտէ թէվլէ էթմիշ իտիլի իսպէ-րինի իշիտիրիզ :

Ա . Յովհ . 5 . 14 . 15 այէթլէր Գիթապը Մուգատ-տէստէ էն զիյատէ սուի իսթիմալ օլունան այէթլէր-տէն պիրի տիր : «Վէ Անըն ինտինտէ մալիք օլտու-զըմըզ անաաթ պու տըր քի Անըն իրատէթինէ կէօրէ պիր շէյ տիւէտիյիմիզ հալտէ , պիզի տինլէր : Մաթ-լուպուժըզ նէ իսէ՝ պիզի տինլէտիյինի պիլիր իսէք , Անտէն տիւէտիյիմիզ մաթլուպլարը ալմագտա օլտու-զըմըզը պիլիրիզ :» Շիւպհէսիզ պիզիմ իմանըմըզը ճէսարէթլէնտիրմէք իշիւն Բուհ իւլ Գուտա պու զը-թայը Գիթապը Մուգատտէստէ զօյմը տըր : Պու ա-յէթ , «Անըն ինտինտէ մալիք օլտուզըմըզ անաաթ պու տըր ,» իպարէսի իւէ պաշլայըպ , «Անտէն տիւէտիյիմիզ մաթլուպլարը ալմագտա օլտուզըմըզը պիլիրիզ ,» իպա-րէսի իւէ իսթիմալ կէլիր : Լաքին թէվլէքքիւլ իշիւն պու դատար մուալլէն սուրէթտէ վէրիւէն վէ էն չօգ իսթիմալ օլունան պու զըթա , տուալարըմըզաա պիր ճէսարէթլիզլիք զէրրէսի մէյտանա կէթիրմէքտէ տիր : Չօգ տէֆա պիր մատտէ իշիւն թէվլէքքիւլ իւէ միւն-թաղըր պիր քիմսէյէ պիր պիրատէր կէլէրէք , «Օ գա-տար թէվլէքքիւլ էթմէ : Էյէր օ շէյի վէրմէք Ալլահըն իրատէթի իսէ անը վէրէճէք տիր : Լաքին սէն տուան-

տա էյէր իրատէթին իսէ տէմէլիսին ,» տէր :

Շիւպհէսիզ Ալլահըն իրատէթինի պիլմէտիյիմիզ զէմանլարտա Անըն հէր շէյտէն իւլքսէք օլան իրատէ-թինէ թէսլիմ օլմալըզը . լաքին Ալլահըն իրատէթինի պիլտիյիմիզտէ «Էկէրլէրէ» ինթիյաճ հօզ տըր , վէ պու գըթա Գիթապը Մուգատտէստէ տուալարըմըզտա «Է-կէրլէր» դուլլանալըմ տէյու տէյիլ , իլլա՝ անլէրի թէրք էտէրէք , «Ճհաաթիք» մալիք օլմազ , վէ Անտէն տիւէ-տիյիմիզ մաթլուպլարը ալմագտա օլտուզըմըզը «Պիլ-միք» իշիւն եաղըմը տըր :

ՊԵՇԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՐՈՒՀՏԱՍ. ՏՈՒԱ ԷԹՄԷՔ

1. — Շիրմտիյէ գատար թէքրար պէ թէքրար տէ-
նիլէնլէրտէն, տուտտա Բուհ իւլ Գուտտա ինթիյաճըմըզ
օլտուղընը զաթէն կէօրտիւք: Եփս. 6. 18տէ պուռնը
զայէթ պէրրազ սուրէթտէ կէօրիւրիւզ, «Հէր զէման
հէր տուա վէ նիյազլէ Բուհսա տուա էտինիզ»: Թէք-
րար, Յուդա 20նճի ալէթտէ, «Բուհ իւլ Գուտտա տուա
էտէրէք», տէյու օղուլօրուզ: Հազիզաթէն տուանըն
պիւթիւն սըրը, պու իւլ լուզէթլէրտէ տիր, «Բուհ
իւլ Գուտտա»: Փէտէր Ալլահ՝ Բուհ իւլ Գուտտա Ալ-
լահըն թէշվիզի իլէ օլան տուայը ճէվապլար:

Բէսուլլար նա՛սըլ տուա էտէճէքլէրինի պիւմէ-
տիքլէրի իչիւն, Յիսուսա կէլէրէք, «Եա՛ Բապպ, պի-
զէ տուա էթմէյի թալիմ էյլէ» տէտիլէր: Պիզ կէրէյի
կիպլի նասըլ տուա էթմէյի պիւմէյիզ, լաքին պիզէ
հարաւմ էթմէք իչիւն թամմ հանըմըզտա տիկէր պիւր
խօճամըզ վէ զլաղուղըմըզ վար տըր: (Յովհ. 14. 16.
17), «Բուհ տախի զաիֆլիքլէրիմիզէ մուալէնէթ է-
տէր» (Բօմ. 8. 26): Օ պիզէ նասըլ տուա էթմէքլիյի
թալիմ էտէր: Հազիզի տուա Բուհտա օլան տուա
տըր, հանի Բուհ իւլ Գուտտա թէշվիզ վէ տէլալէթ
էյլէտիյի տուա տըր: Ալլահըն հուզուրընա կէլտիյի-

միզտէ նէ՛ իչիւն վէ նասըլ տուա էտէճէյիմիզի պիւ-
մէտիյիմիզի, «Զաիֆլիքլէրիմիզի», վէ ճէհալէթիմի-
զի իզրար վէ աօղուտ տուա էթմէյի սօն տէրէճէ իզ-
թիաարսըզ օլտուղըմըզ պիւլէրէք՝ տուալարըմըզ զր-
լաղուղըմտը: արդուլարըմըզ խտարէ վէ սէօզլէրի-
միզէ ճիհէթ վէրմէսի իչիւն քէնտիմիզի քեամիլէն
Բուհ իւլ Գուտտա էլլէրինէ թէրք էտէրէք՝ Անա միւն-
թաղըր օլմալըլըզ:

Տուտտա տիզգաթսըզճա Ալլահըն հուզուրընա կի-
տէրէք, ֆիքրիմիզէ կէլէն իւք շէյի տիլէմէք, հախօտ
տիւշիւնկիւսիւզ պիր տօսթըն թալէպի իզգէրինէ տուա
էթմէքտէն պէօյիւք պիր համազաթ օլմալըզ: Ալլա-
հըն հուզուրընա հաղլաշտըլըմըզտա, իւք տէֆա սիւ-
քիւթ տուրմալըլըզ: Բուհ իւլ Գուտտա կէօնտէրէ-
րէք՝ նասըլ տուա էթմէքլիյիմիզի պիզէ թալիմ էթ-
մէսի իչիւն, Անա միւնթաղըր օլմալըլըզ: Բուհ իւլ
Գուտտա պէքլէյիպ քէնտի քէնտիմիզի Անա թէրք է-
տէր իսէք, իշթէ օլ զէման աօղուտ տուա էտէպիլիրիզ:

Տուտտա Ալլահըն հուզուրընա կէլտիյիմիզտէ
չօզ տէֆա տուա էթմէյի արզուճուզ օլմալըզ: պէօյլէ
պիր սըրատա նէ՞ հախմալը: Տուա էթմէյի արզու է-
տէնէ գատար տուա էթմէյի թէ՞րք մի էթմէլի: Ա՛ս-
լա: Տուայա էն ազ արզուլը օլտուղըմըզ զէմանտա,
տուայա էն չօզ ինթիյաճըմըզ վար տըր: Ալլահըն հու-
զուրընա սիւքիւթ ճէ տուրարազ զալպլէրիմիզին նէ
գատար սօղուզ վէ տուաղըզ իտիյինի Անա սէօզլէյիպ,
Բուհ իւլ Գուտտա կէօնտէրէրէք՝ պիզիմ գալպլէրի-
միզի գըզտըրըպ՝ տուայա ճէզպ էթմէսի իչիւն ֆէն-
տիսինէ միւնթաղըր օլմալըլըզ, թէվէքքիւլ վէ մէմուլ
էթմէլիյիզ: Ազ սօնրա լուհըն հէրարէթիւնին հուզուրը

դաւալէր իմիջի տօլտուրածազ վէ պիզ հիւրրիյէթ իւէ , հասրէթ իւէ , տօղրուլուզ վէ գուզվէթ իւէ տուա էթմէյէ պաշլալաճաղըզ : Տուա հալաթըմտա պիլտիյիմէն միւպարէք սաաթլար , հիստիյաթլարըմըն էօլիւ կիւպի վէ տուաարզ օլտուզը զէմանլարտա պաշլամըշ տըր : Չիւնքի պէնիմ սօղուզ վէ պիշարէ օլտուզըմ օ զէմանլարտա քէնտի քէնտիմի Ալլահըն էլէրինէ թէրք էտէք , տուաաա պէնի թալիմ էթմէսի իշիւն Բուհ իւլ Գուտսընը կէօնտէրսին տէյու Անա պապարզըմտա , Սանը իճրա էթտի :

Բուհաա տուա էթտիյիմիզաէ տօղրու շէլէր իշիւն տօղրու հօլտա տուա էտէճէյիլ : Իշթէ օ զէման տուալարըմըզաա մէտէրրէթ վէ գուզվէթ օլաճազ տըր :

2. — Գուզվէթ իւէ տուա էտէպիլմէք իշիւն , խնամ իշի տուա էթմէմիլ լազըմ տըր : Մարկ . 11 . 24տէ Յիւտուա պէօյլէ տէյօր , «Անըն իշիւն սիզէ տէրիմ քի՝ Տուա իւէ տիլէտիյինիլ հէր շէյի տլաճաղընըզա իթիզաա էտիւնիլ վէ սիզէ օլաճազ տըր :» Ալլահըն Քէլամընըն հէր հանկը պիլ վատըր նէ գատար տա գաթի օլուր իտ օլտուն , տուամըզա ճէվապ օլարապ անըն իճրա օլունաճաղընը քեամիլ թէէմինաթ իւէ մէմուլ էթմէզ իսէք , անը տմէլի սուրէթտէ թէճրիպէ ի շախտիյէմիլ հալինաէ կէօնէնէմէյէճէյիլ : Յալուրտ Բէտուլ , «Էլէր հալինաէ կէօնէնէմէյէճէյիլ : Յալուրտ Բէտուլ , «Էլէր սիզաէն պիլինին հիքմէթտէ նօզսանը վար իտէ , թալիլ էթմէյէրէք ճիւմլէյէ գանիլիքլէ իհսան էտէն Ալլահաան տիլէսին , վէ անա վէրիլէճէք տիլ ,» տէյօր : Պու վատ , հէր հանկը պիլ վատըն օլապիլէճէյի գատար գաթի պիլ վատ տըր , լաքին օլ պիլ ալէթէ տիլգաթ էյլէ , «Յապաթ տուա շիւպհէ էթմէյէրէք իմանլէ տիլէսին , զիւրա շիւպհէ էտէն քիմսէ իւզկիւարլէ սիւրիւ-

լիւպ չալգանան տէնիլ տալգաանա պէնդէր :» Տուաաա՝ շիւպհէ էթմէյէն իւմիտին էմնիյէթ լազըմ տըր : Լաքին տուանըն իշիտիլիլ վատըն իհսան օլունաուզընա ինանան վէ իւմիտէն էօթէյէ կէչէն պիլ իման վար տըր : Պու Մարկ . 11 . 24իւն տօղրու թէրճէմէսինաէ կէօրիւլիւր , «Անըն իշիւն սիզէ տէրիմ քի՝ տուա իւէ տիլէտիյինիլ հէր շէյէ , մալիք իտիյինիլէ ինանըն վէ սիլ անլէրէ մալիք օլաճաղսընըզ :»

Լաքին պիլի պու իմանա նաճըլ մալիք օլապիլիլ :

Պիւթիւն գուզվէթ իւէ թէշալտ էտէրիլ քի՝ պու չապա իւէ օլան պիլ շէյ տէյիլ տիլ : Պիլ չօղլար իման տուաաը հաղընտա օլան պու վատը օղուլարապ , քէնտիլէրին արզու էլէտիլքէրի պիլ շէյի թալէպ էտէրէք , վէ Ալլահըն տուալարընը իշիթտիյինէ քէնտի քէնտիլէրի ինանաըմաղա չալըշըրլար : Պէօյլէ պիլ իման հաղիլի պիլ իման օլմաաըղը իշիւն , նէթիճէսի մուաֆֆաղիյէթսիլլիք տիլ : Իշթէ պու նօզթատա տըր քի պիլ չօլ քիմսէլէր , իմանը քէնտի իրատէթլէրինին պիլ իշի հալմաղա չալըշաղլարը իշիւն , իման խուսուսընտա պէօյիւք զաաֆիյէթէ տիւշար օլուրլար , վէ ալմաղլըղը մէմուլ էտէրէք քէնտի քէնտիլէրի ինանաըրաղլարը շէյ վէրիլմէտիլինաէ , չօգ տէֆա իմանըն թէմէլի սարսըլըր :

Էօյլէ իտ հաղիլի իման նաաըլ կէլիլ :

Պու սիւալըն ճէվապը Բօմ . 10 . 17տէ պուլուհաար : «Իմաի իման իշիթմէքտէն վէ իշիթմէք Սըաիլըն Քիլալը վատըթաղլէ օլուր :» Հաղիլի իմանա մալիք օլմաղ իշիւն , Ալլահըն Քէլամընը մէշգ էտիլա՝ հալիւլան վատլարը պուլարապ Ալլահըն վատլարընա սատէճէ ինանմալըլը , իմանա իսպաթ լազըմ տըր : Սըզու-

էլէտիւնն պիւր շէյէ ինանմաղա չալըշմաղ, իման տէ-
յիւ տիր: Իման՝ Ալլահըն Քէնաի Քէլամընտա տէտիւի
շէյէ ինանմաղ տըր: Տուտտա իման էտէպիւմէք ի-
չիւն, Ալլահըն Քէլամընտա իմանըմըզը իւզէրինէ դո-
յաճաղ պիւր վատ պուլմաղըզըմըզ էլզէմ տիր: Պու-
տան մատա, իման Բուհ իւլ Գուտա վասըթտաը իլէ կէ-
լիր: Բուհ իւլ Գուտա Ալլահըն իրատէթինի պիւլիր,
վէ էյէր պէն Բուհտա տուա էտէր իսէմ, վէ Ալլահըն ի-
րատէթինի պանա թալիմ էթմէօի իչիւն Անա պաղար
իսէմ, Օ պէնի տուտտա Ալլահըն իրատէթինէ կէօրէ
իրչատ էտէրէք պանա իման վէրիր քի տուամ ճէվապ-
լանաճաղ տըր: Լաքին հիչ պիւր վէման էլաէ էթմէք
իսթէտիւիմ պիւր շէյի ալմաղըզա դարար էթմէքլէ հա-
գիգի իման կէլմէզ: Էյէր Ալլահըն Քէլամընտան պիւր
վատ վէ Բուհ իւլ Գուտաըն մուալլէն տէլալէթի եօզ
իսէ, հաղիգի իման օլամաղ: Պէօլլէ պիւր սըրատա,
պիւր Ֆէրաի՝ իմանը նօգտան տէյու թալիպ էթմէք օլ-
մամալը տըր: Լաքին սրգու օլուենան շէյ Ալլահըն Քէ-
լամընտա վատ օլուենմուշ իսէ, օ շէյի ալմաղըզա
շիւսիէ էթտիլիմիզ թաղտիրաէ, քէնաի քէնաիմիգի,
իմանը նօգտան տէյու թալիպ էթմէյէ էյի հազզըմըզ
վար տըր, չիւնքի Ալլահըն Քէլամընտա շիւսիէ էթմէք-
լէ Անը եալանճը ատտ էտիյօրուզ:

ԱԼՔԸՆՃԸ ՊԱՊ

ՏԱԻՄԱ ՏՈՒԱ ԷԹՄԷՔ ՎԷ ՕՍԱՆՄԱՄԱԳ

ՅԻՍՈՒՄ՝ Ղուկաս ինճիլինտէ պուլուենան իքի թէմ-
սիլլէր իլէ, առէմլէրին տալմա տուա էթմէլէ-
րինի վէ օսանմամալարընը թէշտիտ էտէրէք թա-
լիմ էտէր: Պու թէմսիլլէրտէն պիւրինճիսի, Ղուկ.
11. 5-8, վէ տիկէրի Ղուկ. 18. 1-8 այէթլէրտէ պու-
լուենըր:

«Վէ անլէրէ տէտի քի՝ սիզտէն քիմլին պիւր
տօսթու օլուր տա, կիճէ եարըսընտա եանընա վարըպ՝
Տօսթըմ, պանա իւլ էքմէք էօտիւնճ վէր: Զիրա պա-
նա եօլտան պիւր տօսթըմ կէլտի, անըն էօնիւնէ դօյա-
ճաղ պիւր շէյ եօզ տըր՝ տէսինտէ, Օ տախի իչէրիտէն
ճէվապէն՝ պանա զանմէթ վէրմէ, արթըզ դափու դա-
փանմըշ, չօճուգլարըմ տախի պէնիմ իլէ եաթազտա
տըր, գալզըպ սանա վէրէմէմ՝ տէսին: Սիպէ տէրիմ
քի՝ Տօսթու օլտուղը իչիւն գալզըպ անա վէրմէզ իսէ
տէ, եինէ անըն թաճիլի սէպէպիլլէ գալզըպ անա լա-
զըմ օլտուղը գատար վէրէճէք տիր:» (Ղուկ. 11. 5-8)

«Վէ տալմա տուա էտիպ օսանմամաղ կէրէք ի-
տիլինէ տալի տախի անլէրէ պիւր թէմսիլ սէօլլէյիպ
տէտի քի, Պիր շէհրտէ Ալլահտան դօրդմաղ վէ ինսա-
նա բիայէթ էթմէզ պիւր գատը վար իտի: Վէ շէհրտէ

պիւր տուել գարը պուլուսմադլէ, ևանընա կէլիպ՝ խառ-
միմատէն հազդըմը ինգազ էյլէ՝ տէր խառ : 0 տախի
պիւր միււտաթ խաթէմէտի խաթ տէ, սօնրա քէնտի քէն-
տինէ տէտի քի : էկէրչի Ալլահտան գօրլըմադ վէ ին-
սանա ըլալէթ էթմէզ խաթ տէ, պարի շու տուել գարը
պէնի թաճիդ էթալի էճլաթէն անըն հազդընը ինգազ
էտէյիմ, տախիմ կէլիպ պանա պաշ ալլընը վէրմէսին :
վէ Բապալ տէտի քի՝ նահապգ գատընըն նէ տէտիլինի
ալինէլինիլ : Իմաի Ալլահ կիճէ կիւնաիւղ Բէնտինէ
Ֆէրեատ էտէն միւնթէխապլարընըն հազդընը, անլէր
իչիւն սապը էտէր խաթ տէ, ինգազ էթմէյէճէ՝ ք մի :
Սիլէ տէրիմ քի՝ չափուզ հազդլարընը ինգազ էտէճէք
տիր, Լաքին Իպն իւլ Ինտան կէլալիլնտէ, աճէպալ Եէր
իւզէրինտէ իման պուլաճա՞դ մը :» (Ղուկ. 18. 1-8)

Պու իքի թէմսիլլէր վասըթասը իլէ, Յիսուս
տուտտա թաճիդ էթմէքլիլին էհէմմիյէթինի աճաիպ
թարգտա մէյտանա գօյաու : «Թաճիդ» թէրճէմէ էտի-
լէն լուղէթին լուղէվի մանասը «Աթանմամադ» տըր :
Չանն էտէրսին Յիսուս պու թէմսիլլէր իլէ պիլէ ան-
լաթմադ խաթէյօր քի, արամադտա օլտուղըմըզ շէյլէ-
րին Ալլահ թարաֆընտան ըէտա օլունաուղընը վէ ևա
կիճիքալիլինի կէօրաիւլիւմիւղտէ, անլէրի մութլադ
ալմադ գարարը, վէ ութանմամադլըզ իլէ, Ալլահ պի-
ղի Բէնտինէ ևազըն շէքմէք խաթէյօր : Ալլահ հէր
հանկը պիւր շէյ իչիւն, «Խալլը» ճէվապընը ալմադ խա-
թէմէյէն մուդտաուէն ճէսարէթտէն չօզ խօշլանըր :
Պէօյլէ պիւր ճէսարէթ պէօյլէք պիւր իմանըն իւհարաթը
տըր : Ալլահը իմանտան զիյատէ խօշլանաւըրան պաշ-
գա պիւր շէյ ևօզ տըր :

Յիսուս Սիւրաֆէնիքալը գարըլը գապաճա պիւր

Թարգտա ըէտա էտիյօր կէօրաիւլիւ խաթ տէ, գարը
ըէտա օլունմադ խաթէմէտի վէ Յիսուս անըն ութան-
մադտադ Բէնտինի թաճիդ էթմէսինէ մէսէրէթ իլէ
նազար էտէրէք, «Էյ խաթուն, իմանըն չօզ տըր սա-
նա խաթէտիլին կիպի օլտուն» տէտի : (Մտթ. 15. 28)
Ալլահ տախիմ տիլէտիլիմիլ պիլէ իւք ճէհտիմիլտէ
իհսան էթմէզ : Էն ալա շէյլէր իչիւն չօզ ճէհտ էթ-
մէյէ պիլի մէճպուր էթմէքլէ պիլի թալիմ, վէ գուվ-
վէթիլ տտէմլէր էթմէք խաթէր : Պէօյլէճէ 0՝ Բէնտի-
սինտէն թալէպ էլլէտիլիմիլ շէյլէրի տախիմ իւք
տուտմըզա ճէվապ օլարադ վէրմէզ, վէ էն ալա շէյլէ-
րի ալապլիմէք իչիւն պիլի տուտտա ճէհտ էթմէյէ
մէճպուր էտէրէք, պիլի թալիմ վէ գուվվէթլի տուտ
տտէմի էտէր : 0 պիլի հապիլի տաւնըլար էտէր :

Պուըն պէօյլէ օլմասընա պէն մէմուէն իմ : Ալ-
լահտան ալմադլըղը արղու էյլէտիլիմիլ մատտէյի ալ-
մադտան էվլէլ, պիւր չօզ սէնէլէր թէքըրադ վէ թէքըրադ
վէ թէքըրադ թալէպ էթմէքլիլէ մէճպուր օլարադ՝
տուտտա թալիմ օլունմադ գատար միւպարէք պիւր շէյ
ևօզ տըր : Պիւր չօզ քիմսէլէր քէնտի արղուարընըն
պիւրինճի ևա իքինճի թալէպտէ Ալլահտան իհսան օլուն-
մատըղընը կէօրաիւլէրինտէ, կէօյա Ալլահըն իրատէ-
թինէ թէսլիմ օլարադ, «Ինթիմալ թալէպլիմ իհսան
էթմէք Ալլահըն իրատէթի տէյիլ տիր» տէրլէր :

Պիւր նիզամ հալինտէ, պու թէսլիմիլէթ տէյիլ,
իլա Բուհանի թէնպէլլիք տիր : Արղու էլլէտիլիմիլ
շէյլէրի տտէլէն ալմադտան պիւր ևա իքի ճէհտտէն սօն-
րա վադ կէլմէքլիլէ Ալլահըն իրատէթինէ թէսլիմիլէթ
տէյիլ, ախապի ճէսարէթլին էքսիքլիլի թէսլիլէ էտէ-
րիլ : Գուվվէթլի իրատէթ սահիպի տտէմլէր պիւր իչ

համարման պաշտօնակարգընտան, օ իշի պիւրիոնի իքին-
նի հախտոտ երկզիւննիւ տէֆատոտ պիթիւրէմէզէր իսէ,
անը պիթիւրէնէ զատար տէվամ էտէրլէր: Պէօլէ տա-
խի զուգիւթի պիւր տուա ատէմի, պիւր շէյ իշիւն
տուա էթմէյէ պաշտօնակարգընտան, մաթուպը հէր նէ իսէ
անը ալանա զատար, տուատա տէվամ էտէր: Ալլահ-
տան թալէպ էտէնէյիմիզ շէյէր խուսուրնտա զայէթ
տիզզաթիւ օլմալըյը, լաքին պիւր շէյ իշիւն տուա
էթմէյէ պաշտօնակարգընտան, օ շէյի ալանա զատար
հախտ օ շէյի վէրմէք Գէնտի իրատէթի օլմատըյընը
զայէթ մուսլէն վէ պէրրազ սուրէթտէ պիւրտիւրմէ-
տիւքնէ, տուա ասլա թէրք օլունմամալը տըր:

Պաղըլար՝ թալէպ էյլէտիյիմիզ շէյի իւք տէֆա-
տա «Ալմաղա» մէնպուր խիյիմիզէ վէ պիւր շէյ իշիւն
իքի տէֆա տուա էթմէք իմանսըյըյը կէօթէրի խի-
յինէ, պիզի ինանտըրմաղա հալըլըրլար: Շիւպհէսիզ
իման վատթատը իլէ Գէլամ հախտ Ռուհ իւլ Գուտսըն
տէլալէթի իլէ թալէպիմիզի ալաճաղըմըյը իսսիւ էտէ-
պիւտիյիմիզ վաղըթլար վար տըր, լաքին ճէվապ ալ-
մաղտան էվիլէլ աշնի շէյ իշիւն թէքրար վէ թէքրար վէ
թէքրար տուա էթմէյէ մէնպուր օլտուղըմը պաշտ
պէմանլար օլտուղը տախի շիւպհէսիզ տիւր: Աշնի
մատտէ իշիւն իքի տէֆատան զիյատէ տուա էթմէմէք
մէրթէպէսինէ կէլէնլէր քէնտի Րապպալընը կէզմիլ
օլան քիմսէլէր տիւրլէր (Մտթ. 26. 44): Ճօրմ Միւլըր
իքի ատէմ իշիւն հէր կիւն տուա էթմէք իւղրէ ալթ-
մըլ սէնէ տուա էյլէտի: Պու ատէմլէրտէն պիւրի քէն-
տի էօլիւմիւնտէն վէք ազ էվիլէլ, զանն հտէր իսէմ
անըն իտարէ էյլէտիյի սօն խըզմէթտէ, տիկէրի տախի
անըն էօլիւմիւնտէն սօնրա պիւր սէնէ զարֆընտա թէվ-

պէ էյլէտի: Հալը հաղըլըն էն պէօլիւք իշիւն-
լարընտան պիւրի, հալընըլ տուա էթմէյէ պաշտան
էրքէք վէ դարըլարա տէյիլ, իլլա Րապպալան թալէպ
էյլէտիւքիւրի շէյի ալանա զատար տուա, տուա վէ
տուա հտէն քիմսէլէրէ տիւր:

ԵԷՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՔՐԻՍՏՈՍԱ ԳԱԼՍԱԳ

«Եթէ՛ր պէնտէ գալըրսանըզ, վէ սէօղէրիմ սիզտէ գալըրսա իսթէտիլինիլի տիլէյինիլ, վէ սիղէ օլանադ տըր» (Յովհ. 15. 7)։ Տուանըն պիւթիւն սըրը Բապ-պըն պու քէլամլարընտա պու լուենըր։ Պինիհայէ գուզ-վէթէ մայիք օլան տուա պուրատա տըր, «Խոթիսիլիկի գի տիլէյինիլ վէ սիղէ օլանադ տըր»։

Էօլէ իտէ թուէյ էյլէտիլիմիլ էն դըյմէթլի շէյ-լէրի վէ հէր շէյի ալապիլմէք իչիւն պիր թարիլ վար տըր։ Քրիստոս պու քիամիլէն զալիպ տուա իչիւն իքի շարթ թագտիւմ էտիյօր։

1. — Պիրինճի շարթ՝ «Էյէր պէնտէ գալըր իտէնիլ»։ Քրիստոստա գալմադ նէ^օ տիր։

Պու մատտէ հաղպընտա վէրիլէն իզահաթլարտան պաղըլտըր օ գատաը անլաշըլմաը կիւճ եախօտ տէրին մանալը տըրլար քի, Ալլահըն սատէ Փիքըլի էվլատ-լարը անլէրտէն ամէլի սուրէթտէ գաթլէն պիր շէյ ան-լամաղլար։ Լաքին Յիսուսըն տէմէք իսթէտիլի հաղի-գաթէն սատէ տիր։

Յիսուս Քէնտի Քէնտիսինի պիր ամայա վէ Բէ-սուլլարընը տախի ամանըն չըպուզընա թէշպիւն էթմիշ տիր։ Տալլարտան պաղըլտըր հայաթլարընը ամաւտա

տէվամ էտէրլէր, եանի ամա իլէ պիրլէշէրէք հայաթ-տա գալըրլար։ շէօլէ քի ամանըն էօղիւ եախօտ հա-յաթը պու տալլարա տէվամի սուրէթտէ ագմադտա օլուր։ Անլէրին քէնտիլէրէ մախսուս ալըր պիր հա-յաթլարը հօգ տըր։ Քէնտիլէրտէ կէօրիւլէն հայաթ, ամաւտան քէնտիլէրէ ագմադտա օլան հայաթըն լիզ-հարաթը տըր։ Տալլար իւզէրինտէ կէօրիւլէն ամուր-ճաղլար, ետիրաղլար, չիչէքլէր վէ մէյվէլէր, ասլէն քէնտիլէրին օլմալըպ, իլլա ամանըն ամուրճաղլա-րը, ամանըն ետիրաղլարը, ամանըն չիչէքլէրի վէ ամանըն մէյվէլէրի տիրլէր։ Պաղը տալլար իտէ եա քիամիլէն ամաւտան ալըլմըշ տըրլար, եա տա աս-մանըն էօղիւ եա հայաթը քէնտիլէրէ կէնէսի պիր եօլ իլէ մէն էտիրմիշ տիր։ Պիզիմ իչիւն տախի Քրիստոս-տա գալմադ, իլք թարիֆ էտիլէն տալըն ամա իլէ օլան ալագասը կիպի, Անըն իլէ պիր ալագաստա պու-լուճմաղ տըր, եանի Քրիստոստա գալմադ, քէնտիլի-վէ ախտ ալըր պիր հայաթ եաշամաղլըր քիամիլէն թէրք էթմէք, քէնտի տիւշիւնիլիլէրիմիլ տիւշիւն-մէքլիլի, քէնտի քէնտիմիլէ գարար վէրմէյի եա տա քէնտի հիսսիյաթլարըմըր պէսլէմէքլիլի պէրթարաֆ էտէրէք, պիլտէ Քէնտի թէֆէքըլլարաթընը տիւշիւն-մէսի, Քէնտի մագսէտինի թէշքիլ էթմէսի, Քէնտի հիսսիյաթ հէյէճանլարընը հիսս էթտիրմէսի իչիւն եա-լընըզ վէ տէվամի սուրէթտէ Քրիստոստա պագմալըլը։ Քրիստոստա գալմադ, Քրիստոստան խարիճ քէնտի պա-շընա պիր հայաթ եաշամաղը քիամիլէն թէրք էթմէք, Անըն հայաթընըն տախի սուրէթտէ պիղէ ագմադը, վէ պիլիմ վասըթմալը իլէ Անըն հայաթընըն լիզհար օլուճմասը իչիւն, Անա պաղմադ տըր։ Նէ զէման

վասըթասը իլէ, տէվամի սուրէթտէ Ալլահա պագա-
րագ՝ Անըն Բէլամընը թէքրար պէթէքրար ֆիքրիմիզտէ
թէքէրրիւր էթմէլիլիզ։ Ալլահըն Բէլամը իւզէրինէ
տիւշիւնմէք նէթիճէսինտէ մէյտանա կէլէն տուա, Ալ-
լահըն տինլէմէքտէ օլան գուլաղընա, է՛ն զլյատէ գօ-
լայ պիր սուրէթտէ, եօգարը տօղրու ուշան տուա տըր։
Հալը հաղըր նէսլին է՛ն պէօյլէք տուա ատէմ-
լէրինտէն օլան ձօրճ Միւլըր, տուա սաաթը կէլտիլին-
տէ քէնտի գալպինտէ, Բէլամ քէնտիլիլինտէն պիր
տուա պաշայանա գատար, Ալլահըն Բէլամընը օգուր
վէ անըն իւզէրինէ թէֆէքքիւր էտէր իտի։ Պէօյլէճէ
եափըլան տուանըն հագիգի միւէլիֆի պիզզաթ Ալլահ
օլուպ, պիզզաթ Բէնտինին թէշլիզ էլլէտիլ տուայը
Բէնտիսի ճէվապլար իտի։

Ալլահըն Բէլամընը հալընըլ ֆիքրէն մէշգ էթ-
մէք քեաֆի տէյիլ տիր։ Անըն հագգընտա թէֆէքքիւր
էթմէք տախի լաղըմ տըր։ Ալլահըն Բէլամընը գալպ-
տէ եաշայան պիր շէյ հափմասը իշիւն, Բուհ իւլ Գուտս

Ալլահըն Բէլամընը պիր ալէթ տիր քի՝ Բուհ իւլ
Գուտս անըն վասըթասը իլէ իշլէր, օ՝ քէնտիսինէ վէ-
րիլէն հէր հանիլը պիր մանատան զիյատէ, Բուհըն գը-
լըճը տըր։ Վէ Բուհ իւլ Գուտսըն հէր ճիհէթէ օլան
իշինի պիլմէք իսթէյէն պիրիսի, Բէլամտան պէսլէն-
մէլի տիր։ Բուհտա տուա էթմէք իսթէյէն պիրիսի
Բէլամըն իւզէրինէ չօգ թէֆէքքիւր էթմէլի տիր։
Շէօյլէ քի, Բուհ իւլ Գուտս անըն վասըթասը իլէ իշլէ-
յէպիլմէսի իշիւն պիր շէյ պուլտուէ։ Բուհ իւլ Գուտս
պիզտէ, Բէնտի տուալարընը Բէլամ վասըթասը իլէ իշլէ-
եափար, վէ Բէլամըն իհմալը, Բուհ իւլ Գուտսըն տուա
էթմէսինի իմքեանսըլ զըլար։ Էյէր տուալարըմըլըն
աթէշինի Ալլահըն Բէլամընըն օտուըն իլէ գայաճագ
օլուր իտէք, պիզլիմ տուատա օլան պիլճիւմէ կիւճ-
լիւքլէրիմիզ նապէտիտ օլաճագ տըր։

ՍԵՔՒՁԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԹԵՇԷՔՔԻՒՐ ԻԼԷ ՏՈՒԱ ԷԹՍԷՔ

ՊՕՂՈՍ Բէսուլըն Թիւ. 4. 6, 7 այնթէրտէ տուա հազդընտա վէրտիյի տէրստէ, չօզ տէֆա էհէմ-միյէթէ ալընմայան իքի լուղէթէր վար տըր-լար, «Հիչ պիր շէյ իչիւն էնտիշէ էթմէյէրէք խուսու-սա հէր շէյտէ տուա վէ նիյաղլէ բէճալարընը թէշէք-քիւր իլէ պէրապէր Ալլահա պիւտիւրիւն: Վէ Ալլա-հըն հէր ազլտան եիւճէ օլան սէլամէթի դալպէրիմիլ իլէ ֆիքրլէրիմիլի Յիսուս Քրիստոստա մահֆուզ էյլէ-յէճէք տիր:» Զօզ տէֆա էհէմմիյէթէ ալընմայան իքի լուղէթէր՝ քեշիֆիւր իլի լուղէթէրի տիրլէր:

Եէնի պէրէքէթէր տիրէմէք իւզրէ Ալլահա եազ-լաշտըղըմըտա, էվլէլճէ իհսան օլուհան պէրէքէթէր իչիւն մէմուսնիյէթ պէյան էթմէքլիյի ա'սլա ունութ-մամալըյը: Էյէր պիղտէն հէր պիրիմիլ տուրուպ, Ալլահա թաղտիւմ էթտիյիմիլ տուալարտան ճէվապլա-նանլար իւզէրիւն, վէ ճէվապլանան տուալար իչիւն մէմուսնիյէթ արղ էթմէք իւզրէ նէ դատար ազ տէֆա-լար կէրի Ալլահա կիթտիյիմիլ հազդընտա տիւշիւնէ-ճէք օլտազ, իզրարլար իչիւնաէ պօղուլաճաղըմըտա էմին իմ: Տուտա օլտուղուլմը կիպի, թէշէքքիւր ունմադտա տալի թամմ օ գատար մուայէն օլմալըյը:

Պիլ Ալլահա զայէթ մաւայէն խուսուսի բէճալար իլէ կէլիւրիլ, լաքին մէմուսնիյէթ սուսմազ իւզրէ Անա կիթտիյիմիլաէ, թէշէքքիւրլէրիմիլ զայր ի մուայէն վէ աւմուսի օլուր:

Տաւալարըմըլըն չօղլարընըն զաւվէթսիլ օլմա-սընըն պիր սէպէպի տալի, շիւպհէսիլ՝ ալմըշ օլտու-ղըմը պէրէքէթէր իչիւն թէշէքքիւր սուսմազլըյտա իհմալ օլմաղլըյըմըլ տըր: Հէր հանկը պիրիմիլ, պիղտէն տալմա եարաւմ ալիւնէն, վէ ալտըղը եարաւմ իչիւն «Մէմուսնուլ» աէմէյէն պիր նանքէօրէ եարաւմ էթմէքտէն չօզ թէլ օսանըրըլ: Հաղիպթէն, հար-տըմ էթտիյիմիլէ լաղմէն պէօյլէ նանքէօրլիւք էտէն պիրի պիլի ճէսարէթտէն տիւշիւրիւր: Շիւպհէսիլ՝ սէմալի փէտէրիմիլ տալի, չօզ տէֆա նանքէօրլիւ-յիւմիւզիւ հիսս էտիպ՝ թէշէքքիւր էթմէյի էօյրէնէլիւմ աէյաւ ֆէնտինէ թաղտիւմ էտիլէն բէճալարը, պիլիւմ աղլիւ խալըմըլ վէ ֆէնտի հիքմէթի նէթիճէսի, բէտա էտիպ՝ ճէվապլամալ:

Ալլահ՝ պիղտէն չօղլարըմըլըն միւպթէլա օլտու-ղը, թէշէքքիւր էթմէմէք վէ նանքէօրլիւքտէն զա-յէթլէ կիւճէնիւր: Նէ զէման Յիսուս շիֆա վէրտիյի օն ճիւզամլըլարտան եալընըլ պիր թանէսինին ֆէնտինէ թէշէքքիւր էթմէք իչիւն կէրի կէլտիլինի կէօրալ-յիւնտէ, թէաճիւպ վէ աճը իլէ, «Օն քիշի թահիւր օլուհնմատըլար մը, տօղաղը նէ՞րէտէ տիր:» (Ղուկ. 17. 17) աէյաւ նիտա էյլէտի:

Ալլահըն պիլիլ իհսան էթտիյի միւքէրրէր պէրէ-քէթէրի վէ ճէվապլաւըլ պիր չօզ տուալարըմըլ ունուլ թաղըմըլ իչիւն, աճէպա նէ՞ չօզ տէֆալար Օ՝ սէմալաթտան մէյուսիյէթլէ պիլիլ զաղմադտա տըր:

Կէօնէնմիշ օլտուղըմըդ պէրէքէթլէր իչլւն թէ-
չէքքիւր էթմէք խմանըմըդը արթըրարագ, հէնի պիր
ճէսարէթ վէ հէնի պիր թէմինաթ իլէ Ալլահա հազ-
լաշմաղլըդա մուվաֆֆադ էտէր: Պիր չօղլարըն տու-
տա սուլ զատար աղ խմանա մալիք օլմալարընըն սէ-
պէպի, չիւպհէսիլ՝ Ալլահտան ալմըշ օլտուղլարը պէ-
րէքէթլէր հաղղընտա դոյէթլէ աղ տիւշիւնմէլէրի վէ
թէչէքքիւր էթմէմէլէրի տիր: էյէր պիդ տուալարը-
մըդա ճէվապէն իհտան օլունան պէրէքէթլէր հաղղըն-
տա տիւշիւնիւր իւէք, խմանըմըդ կիթտիքճէ արթար,
վէ դալալէրիմիզին էն տէրինլէրինտէ, Բադալ իչլւն
չօղ կիւճ շլան հիշ պիր շէյ օլմաաղղընը հիտ էտէրիլ:
Պիր թարաֆտա Ալլահըն պիդէ օլան աճաիպ էյիլիլի-
նէ, վէ տիկէր թարաֆտա թէչէքքիւր իչլւն վէրաիլի-
միդ աղ թէֆէքքիւր, զուվվէթ վէ վաղթա տիֆը նու-
գար էյլէտիլիմիզտէ, Ալլահըն հուզուրընտա էյիճէ
թէվադու էտէրէք՝ կիւնաշլարըմըդը իզրար էթմէլիլիլ:
Քիթապը Եսուպատտէսին վէ Քիլիսէ թարիխինին
պէօյիւք տուա տաէմէրի, թէչէքքիւրէ վէ համտա
չօղ վազըթ վէրէն տաէմէր օլմուշ տըրլար: Դաւիթ
պէօյիւք պիր տուա տաէմի իտի, վէ անըն Մէզմուր-
լարը համա վէ թէչէքքիւր իլէ սօլու տըր: Պէօյիւք
տուա տաէմէրի օլան Բէսուլլար հաղղընտա, «Հէյքէլ-
տէ տէվամ իւզրէ Ալլահա համա էթմէքտէ իտիլէր»,
տէյու օղուլօղուզ: Պօղոս պէօյիւք պիր տուա տաէմի
իտի վէ քէնտի ըխալէլէրինտէ մուալէն պէրէքէթլէր
վէ տուալա վէրիլէն մուալէն ճէվապլար իչլւն Ալլա-
հա մուալէն թէչէքքիւր արդ էյլէտիլինի չօղ տէֆա-
լար կէօրիւջօրուզ: Յիսուս՝ պաշղա հէր շէյտէ օլտու-
ղը կիլպի, տուտա տաիլի պիդէ նումուսէ տիր: Անըն

էօրիւնիւ մէշդ էյլէտիլիմիզտէ, Անըն թէչէքքիւրիւ
էն սատէ սօֆրատա պիլէ, օ դատար ճալիպ ի տիզգաթ
իտի քի՝ Քէնալի զըյամընտան սօնլա Անըն շալիլալէրի
Քէնալիլինի պունտան թանլալլար:

Թէչէքքիւր էթմէք՝ Բուհ իւլ Գուսս իլէ սօլու
օլմաղլըղըն շաշմաղ նէթիճէլէրինտէն պիլի տիլ, վէ
«Հէր շէյտէ թէչէքքիւր» էթմէյի էօլէնմէյէն պիլ
քիմսէ Բուհտա տուա էթմէքլիլի տէվամ էտէմէզ:
Գուվվէթ իլէ տուա էթմէյի էօլէնմէք իչլւն, պու ի-
քի լուզէթլէրին դալալէրիմիզտէ տէրինճէ էնմէսինէ
միւսատաէ էթմէլիլիլ, «Թէճէֆֆիլի Իլէ»

ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃԸ ՊԱՊ

ՏՈՒԱՅԱ ՄԱՆԻԼԵՐ

ՊՈՒՐԱՅԱ. դատար, դալիւյ օլան տուանըն տու-
պաթի շարթլարը հաղղընտա տիգղաթլընտ մէշդ
էթաիք խէ տէ, տուայա մանի օլան շէլէր տա-
խի վար աըրլար քի՝ անլէրի Ալլահ Բէնտի Բէլամընտա
դայէթ պէրրադ թարղատ պէյան էյլէմիշ տիր:

1. — Տուայա իւք մանիլի, Յակ. 4. Յաէ պուլու-
րըղ. «Թալէպ էաէրսինիլ, վէ ալամպսընըղ, զիրա
շէնլիրդերինիգէ սարփ եքսիք իւզրե՝ փեմս կօշսա քաղիպ հեհ-
սինիգ»:

Տուատա պուլունտան նէֆսիքէթ պիր արղու,
տուանըն գուվէթինի դատալ էաէր: Էաիլէն տուա-
լարտան չօղլարը նէֆսանի տիր: Պու տուալար, թա-
լէպ օլունմասը դայէթ աօղրու վէ անլէրի վէրմէք տա-
խի Ալլահըն իրատէթի օլան շէլէր օլապիլիր, Լաքին
տուանըն մուճիպի քեամիլէն հանլըշ օլաուղընտան,
տուա գուվէթսիլ օլուր: Տօղրու մուճիպ իլէ օլան
տուա, անըն ճէվապլանմասը իլէ Ալլահըն իղղէթլէն-
տիլի տուա տըր: Էյէր թալէպ էյլէտիլիմիլ շէյ հէր
հանիլը պիր ճիհէթլէ հալընըղ պիղիմ քէյֆիմիլ վէ
շախսի մէնֆատթըմըղ իշիւն իտէ, «Պէնտ կօլտա թա-
լէպ» օլունտուղընտան, հէր նէ քի թալէպ էաէր խէք,

ալամաղըմըղը մէմուլ էթմէմէլիլիլ: Պիր չօղ տուա-
լարըն ճէվապսըղ գալմասընըն թէֆսիրի իշթէ պուրա-
տա տըր:

Մէնէլա, պիր չօղ դարըլար քէնտի գէվճլէրինին
թէվպէսի իշիւն տուա էթմէքտէ տիրլէր: Պու շէյ՝
շիւպհէսիլ թալէպ օլունմասը Է՛ն գիյատէ միւնասիպ
օլան պիր շէյ տիր: Լաքին անլէրին՝ քէնտի գէվճլէ-
րինին թէվպէսինի թալէպ էթմէքտէ մուճիպլէրի
հանլըշ վէ նէֆսանի տիր: Մէրգուլմէ քէնտի գէվճի-
նին թէվպէսինի, քէնտիտինէ իշթիլապը հիտս կէօս-
թէրէն պիր գէվճէ մալիք օլմապտան տահա գիյատէ
մէսրուր օլաուղը, հա տա քէնտի գէվճինին էօլիւպ
էպէտէն հէլաք օլամաղընը տիւշիւնմէք՝ քէնտիտինէ
աղիմ քէտէրի մուճիպ օլաուղը իշիւն իսթէր: Մէր-
գուլմէ պու հա պուշտա պէնգէր պաշգա նէֆսանի ար-
ղուլար նէթիճէսի, գօճասընըն թէվպէսինի արղու է-
տէր: Պէօլլէ պիր տուա քեամիլէն նէֆսանի տիր:
Պիր դարը քէնտի գէվճինին թէվպէսինի նէ՞ իշիւն ար-
ղու էթմէլի տիր: Հէր շէյտէն էվվէլ վէ հէր շէյտէն
հիւքսէք, Ալլահըն իղղէթլէնմէսի իշիւն, քէնտի գէվ-
ճինին Ալլահըն օղլունը ալապլարը ալթընտա չիյնէյէ-
րէք փէտէր Ալլահա հափաըղը հաղարէթի տիւշիւնիւպ՝
աալանամատըղը իշիւն արղու էթմէլի տիր:

Չօղլար պիր ինթիպան իշիւն տուա էաէրլէր:
Շիւպհէսիլ պու Ալլահըն խօշանտըղը վէ Անըն իրա-
տէթինէ կէօրէ օլան պիր տուա տըր: Լաքին ինթի-
պան իշիւն օլան տուալարըն չօղլարը նէֆսանի տիր:
Բիլիտէ պիր ինթիպանըն օլմասընը, աղալարըն արթ-
մասը իշիւն, քիլիտէնին ֆաղլա գուվէթ վէ թէէսիրէ
մալիք պիր մէվգիլի օլմասը իշիւն, քիլիտէնին խաղ-

նէսինն առաջապէս իշխան, վարդապետ ճէմիւթիւնտէ եւ
առ ամբարշտատ քրիստէնին կիւսկէլ պիր բերթթը վե-
րիւմէսի իշխան արգու էտէր: Պիւ վէ պունա պէնդէր
էնկին մուճիպէր իւէ, քրիստէ վէ վարդապետ պիր ին-
թիպան իշխան տուա էթմէքտէ տիրէր, վէ Ալլան տալսի
չօք տէֆա պու կիպի տուալարու ճէվապ վէրմէմէք-
տէ տիր: Էօյլէ իսէ նէ՞ մուճիպ իւէ ինթիպան իշխան
տուա էթմէլիյիզ: Ալլանըն իզգէթի իշխան, քրիստէ-
նին տիւնեալիւիյի, ճիսմանիւիւիյի կիւնանը, հալ ք
հազըր իմանսըզլարընըն դուրուրը սէպէպիյլէ Ալլան
կէլէն հազարէթ իշխան, Ալլանըն Քէլամընըն հիւէ չը-
զարըլուրը իշխան, վէ Ալլանըն Րուհընըն Քրիստոսըն
Քրիստէսի իզգէրինէ տէօքիւիւիւիւ Սնըն իզգէթ պու-
մասը իշխան: Հէր շէյտէն էվիւէլ վէ հէր շէյտէն եիւք-
սէք պու սէպէպիւիւիւիւ պիր ինթիպան իշխան տուա
էթմէլիյիզ:

Րուհ իւլ Գուտս իշխան եափըլան տուալարտան
պիր չօգլարը խալիս նէֆսիւիւիւիւիւ նէթիճէսի իւէ
եափըլան տուալար տըրլար: Րուհ իւլ Գուտսը հէր
տիւիւիւիւիւ վէրմէք Ալլանըն իրապէթի տիր: Չիւնքի
պունը Քէլամընտա պիւզ պէրրապ սուրէթտէ պէյան
էլլէմիւիւ տիր (Ղուկ. 11. 13). Լաքին Րուհ իւլ Գուտս
իշխան եափըլան տուալարըն արգասընտա նէֆսանի
մուճիպէր պուլունտըլը իշխան, օ տուալար ճէվապսըլ
գալմագտա տըրլար: Պիր չօք էրքէքլէր վէ գարըլար
մէսրուր օլմագ իշխան քէնտի հալթլարընտա կիւնա-
հա օլան մաղլուպիյէթին սէֆալէթինտէն դուրթու-
մագ իշխան, եալսօտ պիր Քրիսթիյան իշխան հալինտէ
գուվիւիւիւ մալիք օլմագ իշխան, պու վէ եա պունա
պէնդէր խալիս նէֆսանի մուճիպ իւէ Րուհ իւլ Գուտս

իշխան տուա էտէրլէր: Էօյլէ իսէ նէ՞ մուճիպ իւէ
Րուհ իւլ Գուտս իշխան տուա էթմէլիյիզ: Պիրիմ էն-
կին Քրիսթիյան հալթլարը վէ Րուհանի խըզմէթլէր-
տէքի թէնսիւիւիւիւիւիւիւ սէպէպիւիւիւ Ալլան տա
ղիյապէ իզգէթիւիւիւիւ կէլմէսին տէյու հալթլարը
եէնի պիր կիւիւիւիւիւ, խըտմէթլէրիւիւիւիւ եէնի պիր
գուվիւիւիւիւ իզհարը իւէ Ալլան իզգէթլէնսին տէյու,
Րուհ իւլ Գուտս իշխան տուա էթմէլիյիզ:

2. —Տուայա իքինճի մանի ես. 59. 1. 2 այէթ-
լէրտէ պուլուրըլ, «Իթէ Րապպըն էլի խէլաս էթմէք-
տէն աճիզ օլմատը, վէ գուլաղը իշիթմէքտէն աղըր-
լալմատը: Անճագ սիզի Աղլանընըսան աղլան սիզին
խտանըլընըլ զըր, վի կիւնանըլընըլ Անըն կիւզիւիւ սիզ-
shն սիքր կրքի, շիյիլէ ֆի տուանըլ իշիթմէք»

Կիւնան տուայը սէթր էտէր: Պիր չօք էրքէք վէ
գարըլար թէքրար պէ թէքրար տուա էտէրլէր, Լաքին
տուալարընա գաթիէն ճէվապ ալմագլար: Պէօյլէ պի-
րիսի ինթիպալ տուայա ճէվապ վէրմէք Ալլանըն իրա-
տէթի տէյիլ տիր, եալսօտ էյէր Օ՝ տուայա ճէվապ
վէրմիւիւ իսէ, օ կիւնէլէր կէլմիւիւ տիր տէյու տիւշիւնմէյէ
թէճիւիւ օլունուր: Կէօրիւնիւիւիւ, իսրայէլ գալմը
պէօյլէ տիւշիւնմիւիւ իտի: Անէր՝ Րապպըն էլի խէ-
լաս էթմէքտէն աճիզ օլտու, վէ Անըն գուլաղլարը
աղըրլալտըլընտան արթըզ իշիթմէք տէյու տիւշիւ-
նիւիւիւիւ իտի:

Եսայի տէյօր քի, «Պէօյլէ տէյիլ տիր, Ալլանըն
գուլաղը իշիթմէք իշխան տալմա աղըլ տըր, վէ խէ-
լաս էթմէք իշխան Անըն էլի եինէ գուվիւիւիւ տիր,
Լաքին պիր մանի վար, վէ մանի սիզին կիւնանըլըն-
ըլ տըր: Սիզին խտանըլընըլ սիզի Ալլանտան

ալըրմբը տըր, կիւնահարընը Անըն եիւղիւնիւ սիւգ-
տէն սէթը Էթմիշ տիր, պու սէպէպլէ Օ իշիտէմէզ»

Պու կիւն տախի վաղըս պէօլլէ տիր: Պիր չօգ
ատէմէր քէնտի Էօմրէրինտէ կիւնահ օլտուղը սէ-
պէպտէն, նաֆիլէ եէրէ Ալլահա Ֆէրհատ Էթմէքտէ
տիրէր: Օ՝ կէշմիշտէ իճրա օլուսմուշ լաքին իգրար
վէ հիւքմ օլուսմամը պիր կիւնահ օլտալիլիր, հալը
հաղըրտա Էօմրտէ պէսլէնէն պիր կիւնահ օլտալիլիր:
չօգ ինթիմալ անա կիւնահ նաղարը իլէ պաղըլմայան
պիր կիւնահ օլտալիլիր. լաքին կիւնահ վար տըր վէ
դալպին եա Էօմրիւն պիր քէօշտինտէ սաղլանմը օլ-
տուղընտան, Ալլահ պու կիպի պիրինի «Իշիթմէյէճէք
տիր»

Քէնտի տուալարընը թէհսիրսիգ պուլան հէր հանիլը
պիր քիմսէ, Ալլահտան տիլէտիլի հէր հանիլը պիր շէ-
յին Անըն իրատէթի օլմատըղընը իսթինթաճ Էթմէմէ-
լի տիր: Իլլա սահիպ ի Մէզմուրըն տուալը իլէ, եա-
լընըղճա Ալլահըն հուղուրընա կիտէրէք, «Եա՛ Ալլահ,
պէնի թէճրիպէ Էտիպ գալպիմի պիլ, պէնի իսթինհան
Էտիպ՝ Էֆքիտըրմը պիլ, վէ պազ, պէնտէ պիր ֆէ-
սատ թաըլիլ վա՞ր մը տըր», (Մէզ. 139. 23, 24) տէ-
յէրէք տուա Էթմէլի, վէ թա՛ Օ Քէնտի վարմաղընը
Քէնտինճէ խօշ կէօրիւնմէյէն շէյին իւղէրինէ գօյանա
գատար, Անըն հուղուրընտա պէքլէմէլի տիր: Վէ
կէօթէրիլէն կիւնահ իգրար վէ թէրք օլուսմալը տըր:

Պէն Էօմրիւմտէ Էօլլէ պիր գէման պիլիլիրմ քի,
իքի մուալլէն մատտէլէրի մութլազա ալմալըլըմ, հօզ
ալմալ իսէմ Ալլահա հաղարէթ կէլէճէք տէյու կէօ-
րիւյօր իտիմ. լաքին պու մատտէլէր իշիւն օլան
տուալարըմ ճէվապսըզ գալտը: Կիճէ հարընտա

ճէսէտճէ վէ բուհճա զայէթ բահաթսըզ օլարապ ույան-
տըմ: Պու թալէպ Էթմէքտէ օլտուղըմ շէյլէր իշիւն
Ալլահա նիյապ Էտէրէք, անլէրէ մութլապ մալիք օլ-
մաղլըլըմ լաղըմ իտիլինի, վէ տէր հալ մալիք օլմաղ-
լըլըմ Էլլէմմ իտիլինի սէօլլէտի իսէմ տէ, ճէվապ կէլ-
մէտի: Պուսըն իւղէրինէ, Էյէր Էօմրիւմտէ պիր հան-
լըլ վար իտէ պանա կէօթէրմէսինի, Ալլահտան բէճա
Էյլէտիմ: Պուստան Էվլէլ չօգ տէֆա Ֆիքրիմէ կէլ-
միշ օլան, լաքին կիւնահ տէյու իգրար Էթմէյէ բաղի
օլմատըղըմ պիր մատտէ մուալլէն սուրէթտէ Ֆիքրիմէ
կէլտի: Օ գէման Ալլահա, «Էյէր պու հանլըլ իտէ անը
թէրք Էտէճիլիմ», տէտիմ, լաքին եինէ ճէվապ կէլ-
մէտի: Շէր նէ գատար օ շէյի հանլըլ տէյու սալա գա-
պուլ Էթմէմիշ իտիմ իտէ տէ, գալպիմին Է՛ն տէրինլէ-
րինտէ, անըն հանլըլ իտիլինի պիլտիմ:

Ինճամ տէտիմ, «Պու հանլըլ տըր, պէն կիւնահ
Էյլէտիմ: Անը թէրք Էտէճէյիմ»

Սէլամէթիմի պուլտուսմ: Պիր գաշ տաղիլէ սօն-
րա չօճուզ կիպի ույույօր իտիմ: Սապահալըն ճէսէ-
տիմ բահաթ իտի, վէ Ալլահըն իսթինին իղլէթի իշիւն
սղիմ ինթիյաճ հիսս օլուսման վարա տա կէլտի:

Կիւնահ տէնշէթլի պիր շէյ ալը, վէ անըն Է՛ն
տէնշէթլի շէյլէրինտէն պիրի տուայա մանի օլարապ,
պիլճիւմէ ինայէթ, գուվլէթ վէ պէրէքէթին մէն-
պաընտան պիլի ալըրմալը տըր: Տուաա գուվլէթէ
մալիք օլմաղ իսթէյէն պիրիսի քէնտի կիւնահարընա
մէրհամէթսիգ օլան պիրի օլմալը տըր: «Էյէր գալ-
պիմտէ քէօթիլ լիւյէ բիայէթ Էթմէ իտիմ, Բապպ պէ-
նի տինլէմէզ իտի» (Մէզ. 66. 18): Կիւնահաա տէ-
վամ Էթտիքճէ, եախօտ Ալլահա պիլպտէ պիր մուխա-

լէֆէթ պուլուները իսէ, Անըն սուսալարմըղա զուլազ վերմէսինի մէմուէ կթմէմէլիլիզ: Ալլահ իլէ սըզը ալազայա կէլտիլին տազիզէլէրսէ, էյէր ֆիքրինէ պիր մատտէ տէվամի սուրէթտէ կէլիլօր իսէ, տուանա մանի օլան օ շէյ տիր, անը թէրք էլէ:

3.—Տուայա իշիւնճիւ մանի Եզեկ. 14. Յոէ պուլուներ, «էյ իսն ի տտէմ, պու տտէմէր փութլարընը դալպէրինտէ իզամէ էթտիլէր, վէ քէօթիլ լիւք թէօքէլէրինի քէնտի էօնէրինէ զօյաուլար, պէն անլէրին սիւալարընա արթըզ ճէվազ վէրէճէ՞քմի իմ» Գալպսի պուրանա փուրըս, Ալլահըն տուարընը սիւնիսիսիսիս սեպիս օրուրս:

Փութ նէ՞ տիր: Ալլահըն էէրինի թութան վէ մուհապէթիմիլին է՞ն էիւքսէք մատտէսի օլան հէր հանկը պիր շէյ, փութ տըր: Գալպէրինիլաէ է՞ն էիւքսէք էէրի թութմազ էալընը Ալլահըն հազզը տըր: Պաշլա հէր շէյ վէ հէր հանկը պիր շէյ Անտէն աշազըսս օլմալը տըր:

Ատէմէրտէն պիր չօզլազլարը վէվճէլէրինի քէնտիլէրէ փութ էալարլար: Պիր տտէմ քէնտի վէվճէսինի չօզ սէվմէլի տէյիլ տէմէք իսթէմէյօրուս, իլլա անը էանլըշ էէրէ, էանի Ալլահըն մուհապէթիլիտէն իլէրիլէ զօյմալը տէյիլ տիր: Վէ էյէր պիր տտէմ քէնտի վէվճէսինին քէյֆինի, Ալլահըն քէյֆինտէն իլէրի թութար վէ դալպինտէ անա պիլիլիլ մէվզիլի, վէ Ալլահա իքիլիլ մէվզիլի վէրիլ իսէ, քէնտի դարըսը օ տտէմին փութը տըր, վէ Ալլահ անըն տուալարընը իշիտէմէզ:

Պիր չօզ վալիտէլէր քէնտի չօճուզուներ քէնտիլէրէ փութ էալարլար: Տէյիլ քի չօճուզլարմըղը չօզ

սէվմէմէլիլիլ, իլլա Գիրստուրը զիլաաէ սէվալքճէ չօճուզլարմըղը տալի տահա զիլաաէ սէվէրիլ: Լաքին չօճուզլարմըղը էանլըշ մէվզիլէ, էանի անլէրի Ալլահ տան իլէրիլէ, անլէրին մէնֆաաթընը Ալլահըն մէնֆաաթընտան իլէրիլէ զօր իսէք, չօճուզլարմըղ փութուսմըղ օլուր:

Ատէմէրտէն պիր չօլլարը քէնտի շէրէֆլէրինի, էալսօո քէնտի մէշլուլիլէթլէրինի, քէնտիլէրէ փութ էալարլար: Շէրէֆլէրինի էալսօո մէշլուլիլէթլէրինի Ալլահտան էվվէլէ զօրլար: Ալլահ պէօլէ տտէմէլէրին տուալարընը իշիտէմէզ:

Էյէր տուտա գուզվէթէ մալիք օլաճազ իսէք, դարար էտէճէլիմիլ է՞ն պէօյիլ ք պիր մատտէ պու օլմալը տըր: Պիլիլիմ իշիւն Ալլահ հազիլաթէն է՞ն իլլէ մի տիր: Օ՞ վէվճէտէն, չօճուզտան, շէրէֆտէն, մէշլուլիլէթտէն վէ պիլզաթ պիլիլ հալաթըմըղտան էվվէլ մի տիր: Էյէր տէյիլ իսէ, դալիլ օլան տուա իմէքէնսըղ տըր:

Ալլահ տուալարմըղա ճէվազ վէրմէմէքլէ, չօզ տէֆա պիլիլ տիլզաթըմըղը փութլարմըղըն օլտուզը վաղըսընա շէվիլմէք իսթէր: Վէ պէօլէճէ տուալարմըղըն նէ՞ իշիւն ճէվապլանմաաղընըն սէպէպիլինի արամազլըղա պիլիլ թէվիլզ էտէր: Վէ պիլզ քէնտիլիլտէ օլան փութ պուլտուզումըղտա, անը թէրք էտէր իսէք, Ալլահ տուալարմըղը իշիտիր:

4.—Տուայա տէօրտիւնճիւ մանի Էմա. 21. 13տէ պուլուներ, «Ֆուգարանըն փիւսաքնաա գուրադընը չիլիլիսի, քէնտիտի տալիլ ֆէրիտա էտէճէք վէ միւսթէճազ օլմալաճազ տըր» Ինթիմալ ֆուզարայա վէ Ալլահըն իշիլնէ տօշլու նէքէս օլմազ դատար, տուայա մանի

օլանն պիր չէյ հօգ տըր : Ճէօմէրալիք իւէ պաշպաւա-
րընա վէրէն պիրիսի , Ալլահաան ճէօմէրալիք իւէ ա-
լըր : «Վէրինիդ վէ սիդէ վէրիւնէք աիր , պարըմը
հէմ սիւքինմիւ վէ թաղըն էյի էօլէքլէ գուճաղընը-
ղա վէրիւնէք , զիրա սիդէ հէման էօլէտիւլինիւզ էօլ-
չէքլէ էօլէլիւնէք աիր :» (Պուկ . 6 . 38 :) Ճէօմէրա ա-
տէմ գուզվէթլի տուա առէմի տիր : Նէքէս առէմ
առւատա գաւթ առէմ տիր :

Ղալիպ օլանն տուա հաղղընտա է'ն աճալիպ իդա-
հաթլարտան պիրիսի , Ա . Յոզ . 3 . 22 աէ զիքր օլուն-
մուշ տըր , «Հէր նէ տիւէր իսէք Անաէն ալըրըզ , չիւն-
քի Անըն էմրէրինի հըֆիլ էաէրիդ , վէ Անըն ինալիսէ
մաղպուզ օլանն չէյլէրի իչլէրիդ :» Պառ աչէթին միւն-
թաճ օլաննառ ճէօմէրա օլմաղլըզ իւէ աօղրուտան
ալաղտը վար տըր : Պիր գաշ աչէթ հօղտրաա սէվ-
մէք , լաֆիլէն հա լիսանէն աէյիլ անճաղ ֆիլիլէն վէ
հաղիպթէն սէվմէք իալիլի սէօլէնիւմէքաէ տիր :
Միւնթաճ օլանն պիրաաէրէ քէնտի գալպիմիլի աշտը-
ղըմըղտա , օլ զէման վէ անճաղ օլ զէման , տուաա
Ալլահաա աօղրու ճէսարէթիմիլ օլուր :

Տուաաա քէնտի գալֆիլիքլէրինին սըրընը արա-
յան պիր չօզ էրքէք վէ գարըլար , անը պուլմաղ իչլին
ուզաղա կիթմէյէ հաճէթ հօղ տըր : Անըն սըրըր նէ-
քէսիլքաէն մատա պիր չէյ աէյիլ տիր : Հաղղընտա
ղաթէն զիքր էթմիւլ օլտուղըմըզ ձօրճ Միւլըր , չօզ վէ-
րէն պիրիսի օլտուղը իչլին պէօլիւք պիր տուա առէ-
մի օլմուշ իալի : Օ՝ Ալլահաան հէր նէ քի ալըր իսէ ,
անը փարմաղլարընա պուլաշարըմաղսըղըն աիկէրէրէ
կէչիլիլ իալի : Օ՝ աէվաթի վէրէն պիրիսի օլտուղը ի-
չլին աէվաթի սուրէթաէ ալանն պիրիսի իալի : Պառ կիւն

քրիսթիան իմ աէյէնլէրին նէֆալէրէսթլիլի , վէ պու-
մէմլէքէթաէ պուլունան աղալարըն իսարիճի միսիւ-
նէրլիք իչլ իչլին վառաթ հիսապ սէնէվի անճաղ պիր
Տալիք վէրմէլէրի հաղղընտա աիւլինէճէք օլուր իսէք ,
քիլիսէնին տուաաա պուլ գառար աղ գուզվէթէ մալիք
օլմաաը աճալիպ աէյիլ տիր : Հէր պիլ Ալլահաան ա-
լաճաղ իսէք , պաշպաւաա վէրմէլիլի : Քիթապը
Մուգաաաէսաէ Ալլահըն պիլլիմ ինթիյաճըմըղը աօլ-
աուրաճաղընա տաիր է'ն աճալիպ վաա , ինթիյալ Ֆիլ .
4 . 19 տըր , «Ալլահըմ ֆէնտի գանիլիլինէ կէօրէ , իզ-
դէթլէ Յիսուս ֆրիստաաա սիլլին հէր պիր ինթիյաճը-
նըղը լըմալ էաէճէք տիր :» Պառ ճէլիլ վաա Ֆիլիպպէ
Քիլիսէսինէ , անլէրին ճէօմէրալիլինաէն աէր հալ սօն-
րա սէօլէնիլմիւլ տիր :

5 .—Տուալա պէչինճի մանի Մարի . 11 . 25 աէ
պուլունըր , «Տուալա տուրաղընըղտա էյէր պիր քիւմ-
սէ ալէյինաէ պիր չէյինիդ վար իսէ աֆիլ հիլիլի . թա
քի սէմաթլաա օլանն ֆէաէրինիլ տալի սիլլին սուշ-
լարընըղը սիլլէ աֆիլ էաէ :»

Տուալա է'ն ումումի մանիլէրաէն պիրի աֆիլ էթ-
մէյէն պիր ըուհ տըր : Կիւնահալարըմըղ աֆիլ օլուն-
աուղընտա , տուամըզ ճէվապլանըր , ֆաղաթ պիլի
ինճիտէնլէրէ աֆիլ էթմէզ իսէք , Ալլահ տա պիլլէ
աֆիլ էթմէզ : Պաշպա պիրիսինէ գարըզ գալպիսաէ քին
պէսլէյէն պիրի , քէնտի ըճաղարընա գարըզ Ալլահըն
գաւաղընը չօղտան գալիաճըլ տըր :

Քէնտի գէվճլէրինին , չօճուղլարընըն վէ աօսթ-
լարընըն թէվպէլէրի իչլին Ալլահա ֆէրհաա էաէն նէ'
գառար չօզ քիմէլէր վար ալըրար քի , պիրիսի քէն-
տիլէրի ինճիթմիւլ օլտուղը , հաթսա ինճիթմիւլ աէյալ

խայալ էթալիքէրի իշիւն զաւպէրինտէ անա գարչը սաղատաղլարը քին, քէնտիւքէրին տուաւարընն ճէվապլանմամարնա սէպէպ օլմագտա տըր: Նէ գատար չօգ փէտէր վէ վալիտէլէր սէֆիլ քիւթաթաթլըլարը նէթիճէսի, պիր ֆէրտէ գարչը զաւպէրինտէ թաշմապտա օլտուգլարը նէֆրէթ սէպէպիլէ, քէնտի էվաաւարընն թէվպէսիլ օլարագ էպէտիլէթէ կիթմէլէրինէ միւսաատէ էթմէքտէ տիրէր:

6.—Տուալա ալթըննը մանի Ա. Պետրոս 3. 7տէ պուլուները, «Քէզալիք էյ զէվճէր, սիլ տաթի զէվճէլէրինիլլ տահա զաթի գարֆ մագամընտա թութարագ, անլէր իլէ պէրապէր ազիւանէ կէշինիլ, հայաթ ինայէթիննէ միրտա շէրիքէրի պուլուներըլարը միւսնասէպէթլէ՝ անլէրէ իքրամ էտինիլ, թա քի տուաւարընըլա մանի օլմայա:» Զիվն վի գիվնէ սրասընսա օլան կանըշ աշագանըն տուպա մանի օլտուրը, սու ալէթտէ պէրապէր սէօլէնիլմէքտէ տիր:

Պիր չօգ վագըաւարտա զէվճէրին քէնտի զէվճէլէրինէ տօղրու օլան վագիֆէլէրինտէ էթալիքէրի թէքեսիլ սէպէպիլէ, անլէրին տուաւարը ճէվապսըգ գալմագտա տըր: Տիկէր թարաֆտան, շիւպէսիլ պիր չօգ զէվճէլէրին տուաւարը տաթի, քէնտի զէվճէլէրինէ տօղրու օլան վագիֆէլէրինտէ, էթալիքէրի թէքեսիլ նէթիճէսի, ճէվապսըգ գալմագտա տըր: Էյէր զէվճ վէ զէվճէլէր քէնտի ճէվապլանմայան տուաւարընն սէպէպիլին տիգգաթլընա աբայաճագ օլուրլար իսէ, չօգ տէֆա անը՝ եքտիկէրլէրի իլէ օլան ալագաւարընտա պուլաճաղլար տըր:

Րուհանի իշտէ սօն տէրէճէ ֆաալիլէթ վէ պէօլիլք տինտարըլը կէօթէլէն պիր չօգ քիմսէլէր,

քէնտի զէվճէլէրի իլէ օլան մուամէլէլէրինտէ, էյէր մէրհամէթսիլլիք տէյիլ իսէ, գապալըգ կէօրիւնիլ իքէն, ալնի վագըթտա տուաւարընն ճէվապլանմատըլընա թէաճճիլպ էտէրլէր: Իսթիսրաճ էթմիլ օլտուգըմըլ ալէթ, մուամմայը հալլ էթմէյէ քեսաֆի տիր: Տիկէր թարաֆտան քիլիտէյէ կիթմէյէ զալէթ զայրէթլի վէ թէճէմիլէրէ տէվամ էթմէքլիքտէ զալէթ սաւալըգ օլան պիր չօգ զէվճէլէր, քէնտի զէվճէլէրինէ գարչը աֆիլ օլուհմալ իհմալիլէթտէ պուլուներլար, անլէր իլէ թէրս վէ թիթիլ մուամէլէ էտէրլէր, սէրթ սէօղլէրի վէ իտարէ օլուհմալ թապիլաթլարը իլէ անլէրի ինճիտիլլէր, վէ ալնի վագըթտա տուաւարընն գուվլէթսիլ օլտուգընա թէաճճիլպ էտէրլէր:

Զէվճ վէ զէվճէ ալագաւարտա ալըղտան սէօլէնիլէմէյէն պիր չօգ շէյլէր տաթի վար տըրլար քի, չօգ տէֆա տուտա Ալլահա եագլաճագլըղա մանի օլուրլար: Էվլէնմէք մուգատտէս իսմի ալթընտա, Րուհանի էօլիլմէ վէ տուտա գուվլէթսիլլիլէ սէպէպ օլան պիր չօգ կիւհալար սէթր էտիլմէքտէ տիր: Քէնտի տուաւարընն գաաֆիլէթի սէպէպիլլէ ճէվապաւամատըլարընը կէօրէն հէր հանիլ պիր էրքէք եազարը, քէնտի իգտիլմաճ հայաթլարընը քեսմիլէն Ալլահըն հուգըրուհա գօյարագ՝ օրատա Քէնտիսինի իսօշնուա էթմէյէն հէր հանիլ պիր շէյլն իւգէրինէ փարմաղընը գօյմասընը Ալլահտան ըհճա էթմէլի տիր:

7.—Տուալա եէտինճի մանի Յակ. 1. 5-7 ալէթլէրտէ պուլուները, «Էյէր սիգտէն պիրինին հիքմէթտէ հօգսանը վար իսէ, թայիլ էթմէյէրէք ճիւմէյէ զանիլլէ իհտան էտէն Ալլահտան տիլէսին վէ անա վէրլէճէք տիր: Պագաթ սալա շիւպիէ երմէյիւրէ իւմանի

գուժվէթ գաղանքը: Կիւնիւն հէր հանկը պիր սա-
աթընտան գիյատէ սապահ սաաթլարընտան, տուատան
իշ կէօրիւիւր: Քէնտի էօմրիւնիւն պէօյլէք գըսմընը
Քրիստոս իշիւն սարֆ էտէճէք օլան Ալլահըն հէր պիր
էվատը, կիւնիւն իւք սաաթլարընտան պիր գըսմընը,
Անըն իւէ պիրլէշմէք իշիւն, Անըն Քէլամընտան միւ-
թալտա վէ տուա էթմէյէ թախտիս էտէր: Հէր կիւն
իշիւն պիրլիմ իւք եափաճողըմը, եալընըզմա Ալլահըն
հուզուընտ կիտէրէք, օ կիւնիւն վազիֆէ, թէճրիպէ
վէ իշիւրիւնի գարշըլայապիլմէք իւզրէ, Ալլահտան գուժ-
վէթ թալէպ էթմէք օլմալը տըր: Թէճրիպէ, իզվա վէ
իշ սաաթը կէլմէպտէն էվվէլ պիզ տուատա տնէր ի-
շիւն զալէպէյի գաղանքը օլմալընը: Խալվէթ տուա
մահալլէրիմիզ, միւճահատէլէրիմիզտէ ճէնք էթմէք
վէ զալէպէ գաղանքագ մահալը օլմալը տըր:

2.—Դուէ. 6. 12, տուա վազթը հազգընտա գի-
յատէ նուր վէրմէքտէ տիր: Օրատա պէօյլէ օգույօ-
րուզ, «վէ օլ կիւնտէ տուա էթմէք իւզրէ տաղա չըզ-
տը, վէ պիւքիւն կիւնիւն Աղլահ սուա հեհեհի կիշիւրիւն»

Պուրատա Յիսուսըն կիւնէլէյին տուա էլլէտիլինի,
վէ պիւթիւն կիւնէյի տուատա կէլիւրիլինի կէօրիւյօ-
րուզ: Շիւպհէսիզ պու ալէթտէն, Բաղպըմըզըն տաի-
մա տտէթի պու իտի, տէյու իսթիւնթաճ էտէմէյիզ, վէ
պուընը նէ գատար զէման եափար իտի անը տա պիւլմէ-
յիզ, լաքին շու գատարը աշիքեար տըր քի, պիւթիւն
կիւնէյի տուատա սարֆ էթմէյէ ինթիյաճ հիտա էլլէտիլի
վազըթլար վար իտի: Պու խուսուտա տախի էֆէն-
տիմիզին իզլէրինի թաղիպ էթմէքլէ էյի էտէրիզ:

Շիւպհէսիզ պիւթիւն կիւնէյի տուատա կէլիւրմէք
իւզրէ, կիւնէլէր թալին էթմէք ուսուլը վար տըր քի:

պուստա հիշ պիր ֆաիտէ օլմալըպ՝ շէրիաթընըդտան
իպարէթ տիր: Լաքին պու շէյին սու ի իսթիմալը,
անը քեամիլէն թէրք էթմէյէ պիր սէպէպ օլմամալը
տըր: Հիշ պիր քիմէնին, պու պիր ֆաղիլէթ տիր
վէ Ալլահըն հիւսն ի թէվէճճիւհիւնիւ գաղանքըմ աէ-
յու տիւշիւնէրէք «Պու կիւնէյի քեամիլէն տուատա կէլի-
րէճէյիմ» աէմէսի տօլրու տէյիւ տիր: Պու շէրիաթըն-
ըզ տըր: պէօյլէ տէմէքտէն իտէ, «Ալլահըն պէրէքէթ
վէ գուժվէթինի էլտէ էթմէք իշիւն, պու կիւնէնին պիր
գըսմընը Անըն իւէ կէլիւրէճէյիմ, վէ լազըմ օլուր իտէ,
վէ էյէր 0 պէնի տէլալէթ էտէր իտէ, պիւթիւն կիւնէյի
տուատա կէլիւրէճէյիմ» աէմէք էյի օլուր: Չօգ տէ-
ֆա կիւնէնին պէօյլէք գըսմընը տուատա կէլիւրիլի-
միզտէ օտանըրըզ, վէ էյէր տուատա սարֆ էթալիմիզ
օ վազթը ույգույա վէրտէ իտիք, քէնտի քէնտիմիզի
տահա գիյատէ րահաթլանմը վէ թաղէլէնմիշ պուլա-
ճալ իտիք, Լաքին շիւպհէսիզ՝ օլուր էօյլէ կիւնէլէր
քի, Ալլահ Քէնտիլիլինտէն պիւլի սապահա գատար
Քէնտի հուզուընտա հըֆզ էտէր, վէ Քէնտի պիւնիւնալէ
ինայէթիւնտէն էյէր պուընը եափար իտէ, պու կիւնէ սա-
աթընտա եափըլան տուա հազիզաթէն միւպարէք տիր:

Ալլահա տուա էթմէքլէ կէլէն կիւնէլէրտէն սօնրա
կէլէն կիւն, ատէմէրէ գուժվէթի մուճիզ օլան պիր
կիւն տիր: Կիւնէլէյին տիւնիա սիւքիւնէթ իշինտէ
ուլումագտա օլտուընտան, պիւզ զօլայճա Ալլահա
հաղաշապիլիլիզ, վէ Անըն իւէ օլան միւշարէքէթի-
միզ իիսլալ էալիմէզ: էյէր պիւթիւն կիւնէյի տուայա
թախտիս էտէր իտէք, տուատա աճէլէ էթմէյէճէյիզ:
0 վէման գաղալլէրիմիզին Ալլահըն հուզուընտա սիւ-
քիւթ տուրապիլիմէսի, պիւթիւն ֆիքրիմիզին Բուհ

իւլ Գուտտըն տէւալէթի ալթընա կէլէպիլմէսի, զէ պիւթիւն մատաէլէրիւիլ հազընտա տուա էտէպիլմէք իշիւն, չօզ վազթըմըզ օլաճազ տըր: Տուա իշիւն սարֆ էտիլէճէք օլաճ կիճէ՝ քիտմիլէն Ալլահըն իրա-տէթինէ թէրք էտիլմէլի տիւ: Նէ գատար վազըթ տուա էտէճէլիւիլ, զէ նէ իշիւն տուա էտէճէլիւիլ հազընտա պիւր նիզամ զօմալլ տէլիլիլ, իլլա Ալլահըն տէւալէթ էթտիլինէ կէօրէ, զըսա էա ուզաճ պիւր միւտաթ, զէ Անըն միւնտիլ կէօրաիլ իւ հէր հանկը պիւր ճիհէթէ տէւալէթ օլաճազ իշիւն Անա պէքլէմէ-լիլիլ:

3. — Յիտուա Քրիստոս, Քիւնի գիւնի հայսքընսա պիլճիւնի պիւթիլ պիւնրսնրսան կիլիլ տուա կիլիլ:

Օ՝ Քէնտի օն իքի Րէսուլլարըն ինթիլտազ էթմէլաէն էվվէլ, տաղաքի վազընտան էվվէլ, պէշարէթ եօլճուլընը պաշլամաղտան էվվէլ, Րուհ իւլ Գուտտ իլէ մէս օլաճազտան էվվէլ, Քէնտի ումումի պէշա-րէթ իշիւն պաշլամաղտան էվվէլ, Քէնտի էօլիւմի-նիւն հազըն օլաճընը Րէսուլլարա սէօլէմէլաէն էվվէլ զէ խաշ իւղէրինաէ Քէնտի հայաթընը խիթամա կէթիլմէլաէն էվվէլ տուա էլլէտի: (Ղուկ. 6. 12, 13: 9. 18, 21, 22: 3. 21, 22: Մարկ. 1. 35-39: Ղուկ. 22. 39-46): Օ՝ հէր մուհիմ վազընտան էվվէլ, միւ-նասիլ տուա վազթը իլէ հազըրլանտը: Պիլ տալի պէօլէ էթմէլիլիլ: Էօմրաէ հէր հանկը պիւր պիւն-րանըն հաղլաշարընը կէօրաիլ իւմիւղաէ, Ալլահա զալէթ մուսլէն տուա էթմէք իշիւն, իուտուսի վա-զըթ վէրմէլիլիլ: Պու տուալը էտէպիլմէք իշիւն չօզ վազըթ վէրմէլիլիլ:

4. — Քրիստոս տէլիլ հալընը Քէնտի հայաթընտա

վուգու պուլան պէօլիւք վազըն զէ զալէպէլէրաէն էվվէլ տուա էլլէտի, իլլա պիւթիլ փիլիսոփա վի մու-հիսն պիւնրսնրսան սօնրա տալի տուա էլլէտի:

Օ՝ պէշ էքմէք զէ իքի պալըզ իլէ պէշ պիւն քի-շիլի տօլուրտուղընտա զէ զալապալըզ Քէնտիլի թու-թուպ փառիշաէ էթմէք արգու էթտիլըլէրինաէ, անլէ-րի հանընտան տաղըթտըլտան սօնրա, տուա էթմէք իշիւն հալընըլճա տաղա չըզըզ, սատթլարճա Ալլահա տուա էլլէտի. (Մատթ. 14. 23: Յովհ. 6. 15): Պէօլ-լէճէ զալէպէտէն զալէպէլէ կէշտի:

Պիլաէն չօզլարըմըզ իշիւն էօմրաէ վուգու պու-լաճազ վազընալարտան էվվէլ տուա էթմէք, վազըն-ալարտան սօնրա տուա էթմէքաէն զիլաաէ տաէթ օլ-մուշ տըր: Լաքին սօնրաքի տուա էվվէլքի զաաար մուհիմ տիւ: Էլէր պիլ պէօլիւք ֆիւթիւնաթլար-տան սօնրա տուա էտէճէք օլուր խէք, պիւթիւնէրէ տանա պէօլիւք ֆիւթիւնաթլար իճրա էտէճէլիլ: Լա-քին չօզ տէֆա օլաճըն կիպի, Րապըլըն իսմի իլէ եափաղըմըզ շէլէր սէպէպիլէ թէքէպիլիւր էտէրէք, պօշալըր զէ արթըզ իլէրի կիտէմէլիլ: Պիւր չօզ տ-տէմէր տուալարընա ճէվապ օլարապ զուվվէթ իլէ կի-լինտիլիլ զէ Րապըլըն իսմի իլէ պէօլիւք իշիւն իք-մալ օլաճաղտան սօնրա, Ալլահըն հազըրընա կի-տէրէք թէվաղու էտիլ՝ զալէպէնին պիւթիւն իզզէ-թինի Անա վէրէճէք եէրաէ, իճրա էտիլէն իշ իշիւն քէնտի վէնտիլէրի թէպըրէք էթտիլըլէրի, թապիլ ի տիւնըլէ իզզէթի քէնտիլէրէ ալարապ թէքէպիլիւր էթ-տիլէրի իշիւն, Ալլահ քէնտիլէրի պիւր թարաֆա թէրք էթմէլէ մէճպուր օլմուշ տըր: Իճրա էտիլէն պէօլիւք իշիւնաէն սօնրա թէվաղու իլէ Ալլահա տուա էտիլմէ-

տիյի իշխուն թէքէպալուր մէյտանա կէլէրէք, պէօյիւք
ատէմլէր քէնտի գուզվէթլէրինտէն սօյուլմուշ տըրլար:

5.—Յիսուս Քրիստոս սօն տէրեմէ մեշղուշ օյսուլը
գեմանդարսա, տուայա իսուսուսի վազըթ վէրլի իտի:
Օ՝ ճէմիլէթին Քէնտիսի իշխուն ճէմ օլտուզը պիւր զէ-
մանտա, անլէրին արասընտան չէքլէրէք պէյապան
պիւր մահալէ կիտէր վէ տուա էտէր իտի: Մէսէլա,
Ղուկ. 5. 15, 16 ալէթլէրտէ պէօյլէ օլտուլօրուզ, «վէ
Անըն շէօրէթի զիյատէ շայ՝ օլտուլ՝ Անը տինլէմէք վէ
Անըն էլիլէ խասթալըզլարընտան շիֆա պուլմազ ի-
շխուն չօգ խալզ ճէմ օլտուր իտի: Քէնտիսի իտէ չէօլլէրէ
չէքլիլիս՝ տուա էտէր իտի:»

Պազը քիմսէլէր օ գատար մէշղուշ տըրլար քի,
տուա իշխուն վազըթլարը եօգ տըր: Քրիստոսըն էօմ-
րիւ է՛ն մէշղուշ կէօրիւնտիւլիւ զէմանտա, Օ՝ զիյատէ
տուա էլլէտի: Անըն պազէն թաամ էթմէյէ (Մարկ.
3. 20), պազէն էլլէմ մ օլան իսթիրահաթ վէ ուլլուլա
(Մարկ. 6. 31, 33, 46) վազթը եօգ իտի: Վէ իշ արթ-
տըզճա Օ՝ տուայա տահա զիյատէ վազըթ վէրլի իտի:

Պիւր չօգ պէօյիւք Ալլահ ատէմլէրի, պու սըրը
Քրիստոստան էօյլէնմիշ տիւրէր, վէ իշ արթտըղընտա
անլէր տուայա մէթատլարընտան զիյատէ պիւր վազըթ
թախսիս էթմիշ տիւրէր: Պիւր չօգ Ալլահ ատէմլէրի
տախի, պիւր վազըթ գուզվէթլի իքէն, պու սըրըն էօյ-
լէնէմէտիքլէրի վէ իշ արթտըզճա տուայը իմալ էթ-
տիքլէրի իշխուն, օ գուզվէթլի զայպ էթմիշ տիւրէր:

Սէնէլէր էվվէլ, պազպա պազը իւմ ի իւհնի շա-
լիրտէրի իւն պէրապէր, վազթըն է՛ն Ֆախաէլի պիւր
Քրիսթիյանընա, պազը սիւալար սօլմազըզա ֆուր-
սաթըմ օլտու: Մէրգուլմա՝ արթիտէքի սիւալը էթ-

մէյէ տէլալէթ օլտուտըմ, —«Սիզին տուա հայաթընըզ
հազըրնտա պիւզէ սէօյլէմէք իսթէ՞ր մի սինիզ:»

Մէրգուլմա պիւր տագիզէ սիւքիւթ տուրտըզտան
սօնրա կէօլիւնիւ պանա չէվիլէրէք՝ տէտի, —«Տէմէ-
յէ մէճպուրըմ քի, սօն կիւնլէրտէ իշին չօղլուզը սէ-
պէպիլլէ, տուայա լազըմ օլան վազթը վէրէմէտիմ:»

Պու ատէմին քէնտի գուզվէթլինի զայպ էթմէսի,
վէ անըն կէօրմէքտէ օլտուզը պէօյիւք իշին անսըզըն,
պէլլի սուրէթտէ գըրըլմասը աճաի՞պ մի տիւր: Շու
հազիգաթը աուա ունութմալը տէլիլիզ քի, իշ իւզէ-
րիմիզէ աղըր պաստըզճա տուայա ֆազլա վազըթ վէր-
մէլիլիզ:

6.—Յիսուս Քրիստոս, Քիւնի հուրիւնիս վուզու
պուրսն պիւլիս քիւնիպիւրսիսն կիլիկ տուա էյիլիս:

Օ՝ խաչա եազլաշտըզճա վէ էօմրիւնիւն է՛ն պէօ-
յիւք վէ է՛ն սօն թէճրիպէսի Անըն իւզէրինտէ իճրա օ-
լուհաճաղը պիւր վազըա օլտուզուհտա, Յիսուս տուա
էթմէք իշխուն պազլէյէ կիթտի: «Ո՝ զէման Յիսուս
անլէր իւն պէրապէր Գիթոնմանի տէնիլէն պիւր մահա-
լէ կէլտի, վէ շայիրտլէրինէ՝ պէն վարըպ օրատա տուա
էտինճէյէտէք սիզ պուրատա օթուրընըզ. » (Մատթ.
26. 36): Գողգոթանըն զալէպէսի, օ կիճէ Գիթոնմանի
պազլէսինտէ գազանըլտը: Յիսուս տուա էթտիլի վա-
զըթ շայիրտլէրի ուլլուտուլար, նէթիճէտէ Օ՝ սապիթ
գալտը, լաքին շայիրտլէրի զէլալէթլէ սիւրշտիւլէր:

Թէճրիպէլէրտէն պիւր չօղլարը անսըզըն վէ խա-
պէրսիզ կէլիլիլէր, պու կիպի զէմանլարտա եափաճա-
ղըմը շէյ, իմտատ իշխուն տէր հալ Ալլահա ֆէրեատ
էթմէք տիւր: Լաքին թէճրիպէլէրտէն պիւր չօղլարը-
նըն եազլաշմագտա օլտուզընը տահա ուզագտա իքէն

կէօրիւրիւզ, վէ պու կիպի վազըւալարտա, թէճրիպէ պիզէ հազիզաթէն հազլաշմաղտան, տուտա զալէ-պէյի զազանմըջ օլմալըլըլ:

7.—Ա. Սէլ. 5. 17տէ, «Յերապար երմեյերիւ տուա էտինիլ», վէ եվա. 6. 18տէ, «Հեր հաղ ու քեյփիքիքսի տուա էտինիլ», տէյու օզուլօրուլ:

Պիզիմ պիւթիւն հալաթըմըլ պիր տուա հալաթը օլմալը տըր: Ալլահ իլէ տէվամի պիր ալազատա հիւ-րիւմէլիլիլ: Ճան՝ տէվամի սուրէթտէ հօզարը տօզ-րու պազմաղտա օլմալը տըր: Անըն հուզուրը իշինտէ հիւրիւմէք պիզէ էօլլէ տտէթ օլմուշ օլմալը քի, կի-ճէլէյին ուլգուսուզտան պիլէ ուլանարազ, տիւնեատա պիզիմ իշիւն էն թապիի շէյ, Անա թէլէքքիւր եա-խօտ լէճա էթմէք օլմալը տըր:

ՕՆՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

ՈՒՍՈՒՍԻ ՊԻՐ ԻՆԹԻՊԱՀԱ ԻՀԹԻՅԱՃ

ԵԱՃԱՄԱԳՏԱՍ. օլտուղըմըլ զէմանտա տօզրու տուա էտէպիլմէք իշիւն, տուալարըմըլըն էքսէրիսի ումումի պիր ինթիպան իշիւն օլմալը տըր: Սահիպ ի Մէզմուր իլէ պէրուպէր, «Տէօնիւպ պիզի ինեա էթմէ՞զմի սին, քի գալմըն սէնտէ շատման օլա», տէյու Ալլահա ֆէրեատ էթմէքլիլէ էն զիյատէ ինթի-յաճ կէօրիւլէն պիր վազըթ վար իսէ, օ տա հալը հա-զըրտա իշինտէ հաշամաղտա օլտուղըմըլ կիւնլէր տիր: Շիւպհէօիզ Բապալ իշիւն իլլէլէճէք վազըթ տըր, չիւն-քի Անըն շէրիաթը հազլ էտիլմիշ տիր (Մէզ. 119. 126): Բապալըն մուհարէր Բէլամընտա պուլունան սէսի, տիւնեա վէ քիլլիսէ թարաֆընտան հիշ հիւքմիւնտէ թութ ուլմաղտա տըր: Եաշամաղտա օլտուղըմըլ զէ-ման ճէսարէթտէն տիւլէճէք զէման տէյիլ տիր: Ալլա-հա վէ Բիթապը Մուզատտէսէ ինանան պիր ֆէրա ա՛սլա ճէսարէթտէն տիւլմէզ: Պու զէման պիզաթ եէհալմըն իլէ միւտախալէ էտիպ իլլէլէճէյի վազըթ տըր: Ազլը սէլիմ պիր Բիթաթիլան վէ Սիօն տիւլար-լարը ի զէրինտէ ուլանըլ տուրաղը՝ նէվպէթ պէք-լէլէն պիր պէքճի իշիւն, սահիպ ի Մէզմուր իլէ պէ-րապէր, «Բապալըն իլլէլէճէյի վազըթ տըր, չիւնքի

սէնին շերիաթընը նազդ էթաիւէր,» (Մէլ. 119. 126)
տէյու ֆէրհատ էտէճէք վազըթ տըր:

Հալը հազըրտա էն պէօյիւք ինթիյաճ, ումուժի
պիր ինթիպահա տըր:

Իլը եէրտէ, ումուժի պիր ինթիպահըն նէ խտի-
լինի անլայալըմ:

Ինթիպահ՝ էօթիւն ինեա օլտուզը, եախօտ էօմ-
քէ հայաթ վէրիւտիլի պիր վազըթ տըր: Մատէմ քի
հայաթ վէրմէյէ գատիր օլան, հալընը Սլլահ տըր,
պինաէն ալէյն ինթիպահ՝ Սլլահըն Բէնտի գալմընը
ղիյարէթ էթմէսի, Բէնտի Բուհը վաղըթատը իլէ ան-
լէրէ եէնի հայաթ վէրմէսի վէ անլէր վաղըթատը իլէ
թէճալուզաթ վէ կիւնտի իլինտէ էօլմիւլ օլան կիւ-
նտի քուրլարա հայաթըն կէլմէսի տիր: Հալը հազըր-
տա պէլարէթ իլլինի տատէճէ քէնտիլէրէ սէնաաթ իթ-
թիլազ էթմիլ օլան վաղլէրին հիլէլի ուսուլարը վէ
հիթնօթիլ թէսիլլէրի իլէ, տինի թահրիքիաթլար
օլուջօր իտէ տէ, պուշլար ինթիպահ տէյիլ տիր, վէ
անլէրէ ինթիյաճ հօգ տըր: Անլէր Շէյթանըն եափ-
տըլը թաղլիա ինթիպահլար տըր: Ինթիպահ՝ Աքրան-
սան եէնի հայաթ տէմէք տիր: Ումուժի ինթիպահ գէ-
մանը էօյլէ պիր վազըթ տըր քի, Սլլահտան կէլէն
պու եէնի հայաթ, մահալլի եէրլէրտէ հապ օլմայըպ՝
ումուժ Բրիւթիյան ալէմինէ վէ տիւնեայա կէլտիլի
պիր գէման տըր:

Ումուժի պիր ինթիպահա ինթիյաճ օլմասընըն սէ-
պէպի, բուհանի էօլլուժիւն վէ խարապիլէթին ումուժի
օլմասը տըր: Ումուժի պիր ինթիպահ, հէր նէ գա-
տար պիր մէմլէքէթտէ տիլէրինտէն տահա զիյատէ
գուվէթլի օլապիլիլ իտէ տէ, պիր մէմլէքէթէ միւն-

հատըր գալմազ: Օ՝ մէմլէքէթտէ օլտուզը գատար խա-
րիճի միսիօնէր թարլալարընտա տալի օլուր: Կէլ-
միլտէ մահալլի ինթիպահլարըմըլ օլմուլ տըր: Սլլա-
հըն հայաթ վէրէն Բուհը, ֆիլան եա ֆիլան չօպան
իւզէրինէ, ֆիլան եա ֆիլան քիլիտէ իւզէրինէ իւֆլէ-
միլ իտէ տէ, պիլիմ ինթիյաճըմըլ, ահ մաէթթէէսիլ ֆ
ինթիյաճըմըլ, պէօյիւք վէ ումուժի պիր ինթիպահա
տըր:

Պիր գալ տապիլէ ինթիպահըն նէթիճէլէրինէ
պապալըմ: Պու նէթիճէլէր իլլիլէրտէ, ֆիլիտէլէրտէ
վէ պիլիլն տիւնեայա կէօրիլլէր:

Ա.—Ինթիպահըն պիր իլլիտէ մէյտանա կէթիլ-
տիլի նէթիճէլէր աթիտէքիլէր տիր:—

(1) Իլլիլէրտէ ճանլարա աօղրու եէնի պիր մու-
հապպէթ մէյտանա կէլիլ: Ումուժի պիր գալտէ հա-
լինտէ, պիլ իլլիլէրտէ, ճանլար իլլիլն պիլտէ օլմասը
իճապ էտէն մուհապպէթ հօգ տըր: Ծանլար իլլիլն
Յիսուստա օլան մուհապպէթ պիլտէ հօգ տըր, նէ տէ
Պօղոստա օլան մուհապպէթ պիլտէ վար տըր: Լաքին
նէ գէման Սլլահ Բէնտի գալմընը զիլարէթ էտէր իտէ,
իլլիլէրին գալլէրի, խէլտա պուլմամըլ օլանլարըն
էլէմի իլէ աղրըմա եիւլլէնիլ: Անլէր քէնտի հէմ-
ճինալէրինի խէլտա իլլիլն աղիմ հապէթ իլէ իլէ կի-
տէրլէր: Անլէր շէօնէթ իլլիլն պէօյիւք վաղլար վէր-
մէք հրոս ու շանընը ունուտարապ, եալընըլ ճանլարըն
Բրիւստոս կէլտիլինի կէօրմէյէ հապէթ շէքէրլէր:

(2) Հապիլի ինթիպահ գէմանընտա, իլլիլէր Սլ-
լահըն Բէլամընա աօղրու եէնի պիր մուհապպէթ վէ
եէնի պիր իմանա մալիք օլուրլար: Անլէր՝ Գիթապը
Մուգատտէ հազըրտա օլան շիւպհ, քիլթիլքա վէ

գտնելը արժեք ունի, քան թէ զգտնողին: Բայց երբ արդէն գտնուի, ապա արդէն զգտնողին արժեք ունի: Ինքնակամ թաղանթաւ կէտէք օրան իշխելիքի տօղթա թաղանթաւ կէտէքի: Հազարի վէ աւանդի պէր ինքնակամ, հետեւիկաւ զարշը շիմալիք գառար ետքըմը օրան թէճրիպէլէրտէն գիտաւ, հէր շէյի ալթ իւտթ էտէրէք, հազարիպ ժէյտանա չըգարըր:

(3) Ինքնակամ իշխելիքէ վազ էթմէք իշխան եէնի հիւրիւնէթ վէ գուզվէթ կէտէքի: Օ գէման վազ հազարմազ, պիւթիւն պիւ հաթթա էզիլէթ շէքմէք, վէ հազարմազ գառան սօնրա անը վազ էթմէք իշխան ասապի գուզվէթ վալաթը տէյիլ տիւր: Վազ էթմէք մէսէրէթ վէ եէնիլէնմէք օլուպ, ինքնակամ գէմանընտարի վազարտա գուզվէթ վալաթը:

Բ.—Ինքնակամըն Բրիտիլանլար արատընտա օրան նէթիւնէսի, իշխելիք հազարնտա գիւքր օլուան նէթիւնէլէր կիպի տիւր:

(1) Հազարի ինքնակամ վազթընտա Բրիտիլանլար արտնետան ալըլարալ, ալըլմըլ պիւր էօմր ետլարար: Տիւնեալը կէօնէնէն, քեաղըս օլնալան, րազս էտէն, սինէմա վէ թէաթրօյա կիտէն, վէ պու կիպի շէյլէրտէն քէյի հիւտ էտէն Բրիտիլանլար, անլէրի թէրք էտէրէք: Հազարի ինքնակամա պու շէյլէրին թէգատալիւմ էտէն հալաթ վէ հարա ուլմալ շէյլէր օլուպը կէօրիւլէր:

(2) Հազարի ինքնակամ վազթընտա Բրիտիլանլար, եէնի տուա հալաթընա մալիք օլուրլար: Արթըգ տուա խըզմէթլէրի վազիֆէ տէյիլ, իլա աճ վէ եալվալան գալպին ինքնակամ օլուր: Խուսուսի տուալարտան սօնրա եէնի վէ ազլիւմ պիւր մէսէրէթ հիւտ

էտէրլէր: Կիճէ վէ կիւնալիւ Ալլանա քէմալը իշխիլալէ թաղալիւ օլուան տուա սէպլէրի իշխիլիւր: Արթըգ տէմլէր, «Հիւ Ալլան տուալարը ճէվապլա՞ր մը», տէյու սիւալ էթմէլէր: Չիւնքի պիւլիլէր քի Օ՝ տուալարը ճէվապլար, պու սէպլէլէր կիճէ կիւնալիւ ինայէթ թալիթընը ինայէթ էտէրլէր:

(3) Հազարի ինքնակամ վազթընտա Բրիտիլանլար զալալ օլան ճանլար արատընա իշխմէյէ կիտէրլէր: Անլէր խըտմէթլէրէ՝ ճանլար իշխան ուլանըգ պէքլէյէրէք, անլէրի Բրիտտուա կէթիւրմէք իշխան կիտէրլէր: Անլէր տէմլէրէ եօլլարտա, տիւքեանլարտա վէ էվլէրտէ սէօլլէրլէր: Անլէրին տալի գօնուլըգ մատտէսի Բրիտտուլն խալը, խէլաա, ճէննէթ վէ ճէննէնէմ օլուր: Սիլաաթ, հալա, մօտա էլպիսէլէր վէ է՛ն սօնրօմանլար արթըգ ունուտուլուրլար:

(4) Հազարի ինքնակամ վազթընտա, Բրիտիլանլար Բրիտտուա եէնի մէսէրէթէ մալիք ալըլէր: Հալաթ մէսէրէթ տիւր, եէնի հալաթ եէնի մէսէրէթ տիւր: Ինքնակամ կիւնլէրի մէսէրէթ կիւնլէրի, գէմիւնաէ սէմա կիւնլէրի տիւր:

(5) Հազարի ինքնակամ վազթընտա, Բրիտիլանլար Ալլանըն Բէլամընա տօղթու եէնի պիւր մուհապէթէ մալիք օլուրլար: Անլէր Բրիտալը Մուգատտէսի կիճէ կիւնալիւ մէշգ էթմէք իսթէրլէր: Ինքնակամալ գանգէ-խանէ, սինէմա վէ թէաթրօլարա զարարլը, լաքին քիւթիւպլանէլէրէ վէ Բիթալը Մուգատտէս տաթանլարա ֆաիտէլի տիւր:

Գ.—Ինքնակամըն կիւնանքեար արտնետա իւզէրինէ տալի մուալլէն պիւր թէէսիթի վալաթը:

(1) Իւք եէրտէ, անլէրտէ կիւնան խուսուսընաա

տէրին իւզամիյէթ օլուր: Բուհ իւլ Գուստս կէլտիյին-
տէ տիւնեայը կիւնան խուսուսընտա իւզամ էտէճէյի-
նի, Յիսուս սէօյլէտի (Յովհ. 16. 7, 8): Պիլ կէօր-
աիւք քի, հազիզի ինթիպան Բուհ իւլ Գուստս կէլ-
մէտի տիր, պու սէպէպլէ կիւնան խուսուսընտա եէնի
իւզամիյէթ օլմալը տըր, վէ տախմա օլուր աախի:
էյէր աաէմլէրին ինթիպան թէսմիյէ էթտիքլէրի պիր
չէյ կէօրիւր իսէն, վէ օրատա կիւնան խուսուսընտա
տէրին պիր իւզամիյէթ եօգ իսէ, տէր հալ պիւ քի, օ
սաթթէ պիր ինթիպան աըր:

(2) Հազիզի ինթիպան, թէվպէ վէ եէնի աօղուշ
տախի կէթիրիւր: Նէ պէման Սլլան Բէնտի գազմընը
եէնիլէր իսէ, Օ տախմա կիւնան քեարլարը աախի իսէ-
լաս էտէր: Պէնտէկոստէնին իւք նէթիճէտի ֆէվպանի
օտատա պուլունան եիւզ եիրմի շայլրալէրին եէնի
հայաթա մալիք օլմալարը, վէ ի.քինճի նէթիճէտի, պիր
կիւնտէ իւլ պին կիւնան քեարլարըն թէվպէտի իաի:
Պու տախմա պէօյլէ օլմուշ տըր: Չօգ տէֆա վազու
պուլան ինթիպանլար հազգընտա օղուշօրուժ քի,
Բրիսթիյանլար իհնա օլունմագաա իսէլէր տէ, թէվպէ
էտէն եօգ տըր: Պու կիպի ինթիպանլարըն հազիզի
օլտուզընա պէն շիւպհէ էտէրիմ: Էյէր Բրիսթիյան-
լար հազիզաթէն իհնա օլունուրլար իսէ, տուա, շէ-
հատէթ վէ նասիհաթ իլէ կիւնան քեարլարը թաղիպ
էտէճէքլէր վէ նէթիճէտիտէ թէվպէ էտէնլէր օլունապ
տըր:

ՈՒՄ ՈՒՄԻ ՊԻՐ ԻՆԹԻՊԱՆ ՆԷ՞ ԻՉԻՆ ԼՍՁԸՄ ՏԸՐ:

Ումումի պիր ինթիպան նէ՞ տիր վէ նէ՞ եափար
իսիյինի կէօրաիւքաէն սօնրա, շիմտի տնըն նէ՞ իշիւն
լաղըմ օլտուզընը անլայալըմ:

Ինթիպան նէ՞ իսիյի վէ նէ՞ եափար իսիյի հազ-
գընտա վէրիյէն իլանաթա պազար իսէք, զանն էտէ-
րիմ տնըն լուզումունը, էտէֆ իլէ տէմէլիլիպ քի տնըն
լուզումունը կէօրէճէյիլ: Լաքին սնա օլան ինթիպա-
նա, պու կիւն մէվճուտ օլան պազը խուսուսի սէպէպ-
լէր նօզթա ի նազարընտան պազալըմ: Կէօթէրիլէն
պու սէպէպլէր աօրալընը իլէ, պիրիսի պէտպին, եանի
հէր շէյին ֆէնա թարաֆընը կէօրէն թէսմիյէ օլունա-
պիլիւր: Էյէր վազըալարը օլտուզը կիպի զիքը էթ-
մէք, հէր շէյին ֆէնա թարաֆընը կէօրմէքլիք իսէ,
պէն պէօյլէ թէսմիյէ օլունմագ իսթէրիմ: Լաքին
էյէր հէր շէյին էյի թարաֆընը կէօրէն՝ թէսմիյէ օլուն-
մագ իշիւն, պիրիսի կէօղիւնիւ գափայարապ, սիյահա
պէյապ, եալանա հազիզաթ, կիւնանա սալան վէ էօ-
լիւմէ հայաթ տէմէլի իսէ, պէն հէր շէյին էյի թարա-
ֆընը կէօրէն՝ թէսմիյէ օլունմագ իսթէմէմ: Պէն՝ հէր
շէյին ֆէնա թարաֆընը կէօրէն պիրիսի իմ: Հազիզի
հալը կէօթէրմէք տահա էյի պիր հալա գլաղուզար:

1. — Իւք տէֆա իշիլէրէ նազար էյլէ:

(1) Պիլ իշիլէրտէն՝ աօղու թալիմէ մալիք ի-
տիլիմիլի իգրար էտէն պիր չօղլարըմը, ամէլի սու-
րէթտէ հազիզաթէն տինսիլլէրիլ: Պու մատտէյի ա-
չրզճա սէօյլէմէզ իսէք տէ, այնի վազըթտա իթիրապ
օլունմագ պիր վազըա տըր: Պու կիւն թօմ Բէն վէ
Պօպ Իսկըրուզ կիպի տինսիլլէրին թալիմաթլարը իլէ
պիլիմ պազը իմ ի իւահի բրօֆէսօրլարընին թալի-
մաթլարը արատընտա մուհիմ պիր ֆարգ եօգ տըր:
Բրօֆէսօրլար պու խուսուստա օ զատար նէզաթէթսիլ
վէ սատապաթսըզ տէյիլ տիրլէր: անլէր տահա գարիֆ
վէ մանատար իպարէլէր իլէ թահրիւր էտէրլէր իսէ տէ,

տէմէք խոթէտիքէրի այնի չէ, տիր: Ենէնի իւմ ի
իւանի վէ հայր քրիստոսի թէստիյէ օլունանլարտան
չօգլարը սատէճէ Թօմ Բէնին չէքէր գապլը տինսիլի-
յի տիր: Ալաման տինսիլիյինն պիր հանգօսը տէ-
յիլ, իլլա հագլիլթէն ալիմ պիր զաթ օլան Բրօֆ.
Հօվարտ Օսկուտ՝ մինպէրտէն պիր գըթա օգուլարագ,
ճէմամթա՝ օգուլարը մատտէնին հալը հաղըր իւմ ի
իւանի թալիմի իլէ այնի օլուպ օլմատըղընը սիւալ
էյլէտի, վէ էօյլէ օլտուղընը թաստըգ էթտիքէրին-
տէ, «Պէն Թօմ Բէնին քիթապընտան օգուլարում»,
տէյէրէք ճէմամթը հայրէթտէ պրագտը:

Հայր քրիստոսի վէք ազ եննի չէյլէր վար տըր:
Միւսթագպէլ վարիլէրիմիլ չօգ տէֆա տինսիլ խօճա-
լար վատըթտը իլէ թալիմ օլունմագտա տըրլար, վէ
տահա խամ չօճուղար իքէն զօլէճ եա մէքթէպլէրէ
կիտէրէք թապիի սուրէթտէ պիր չօգ խոսուստա
տինսիլ օլարագ օ մէքթէպլէրտէն չըգըպ՝ քիլիսէյի
զիհրլէմէք իւղրէ իլէ կիթմէքտէ տիրլէր:

(2) Հաթթա պիլիմ տօղրու թալիմէ մալիք իշ-
ճիլէրիմիլ—Ալլահա համա էտէրիմ քի չօղլար պէօյ-
լէ տիրլէր—չօգ տէֆա տուա տտէմի տէյիլ տիրլէր:
Տուատա կիւրէշմէք վէ կիճէնին պէօյլէք պիր գըսմը-
նը տուատա կէշիլմէք նէ խտիլնի հալը հաղըր իշ-
ճիլէրիմիլտէն նէ՞ գատարը պիլիլլէր: Մըգտարընը
պիլիմէմ, լաքին չօղլարըն պուսը պիլիմէտիլինի պիլի-
րիմ:

(3) Պիլ իշճիլէրտէն չօղլարըմըգտա ճանլար ի-
չիւն մուհապպէթ հօգ տըր: Աճէպա նէ՞ գատար իշ-
ճիլէր վապ հրսէղի խտիլլէրի իչիւն, ճանլար հէր թա-
րաֆտա հէլագ օլտուղլարը իչիւն, վէ վապ էտէրէք

անլէրտէն պապըլարընը խէլառ էթմէք իւմիտի իլէ
վապ էտէրլէր: Վէ զաչլա՞ր Պօղպըն Լափաղը կիպի
վապարընը թաղիլ էտէրէք, հէր թարաֆտա տտէմլէ-
րէ Ալլահ իլէ սուլ՝ օլմալարը իչիւն եալվարըյօրլար:

Իհթիմալ պիլ իշճիլէր հաղըրտա քեոֆի մըգ-
տար սէօյլէնիլմիլ իսէ տէ, շու միւսպէթ տիր քի,
պիլիլթա պիլիմ խալըմըլ իչիւն պիր ինթիպահա իհ-
թիյաճ վար տըր, հօգ իսէ, չիւպհէսիլ կէլմէքտէ օլան
օլ միւսիլ՝ հիտապ կիւնիւնսէ պիլիլտէն պապըլարը րէ-
զալէթ վէ խէճալէթ իլէ եիւքլէնմիլ օլարագ Ալլահըն
հօղուրընտա տուրաճաղըլ:

2.—Քիլիսէյէ նաղար էյլէ:

(1) Քիլիսէնին թալիմաթճա օլան հալինէ նաղար
էյլէ: Օ՝ օլտուգճա ֆէնա տըր: Չօղլար Քիլիմալը
Մուգատտէսին պիլիլ իւնիլիլինէ ինանմալօրլար: Ան-
լէրին թէսալվարընճա, Թէքվին քիթապը պիր մատալ
տըր, Վահի քիթապը պիր բէմղ տիր, վէ հաթթա իպն
Ալլահըն միւսիլլէլէրինէ չիւպհէ օլունմագտա տըր:
Տուա թալիմաթը էսքի պիր մօտա տըր վէ Բուհ իւլ
Գուտըն իլի իսթիհա մատտէսի տիր: Թէվպէյէ լու-
ղում կէօրմէյիլ, ճէհէննէմին մէվճուտիլէթինէ ինա-
նըմաթագտա տըր: Թէքրար, քեոմիլէն չէթանի թա-
լիմաթ օճալը օլան վէ իմանը թէրք էթմէքլիք նէթի-
ճէսի մէյաանա կէլէն, Քրիսթիյան իւմի, Եռնիքիլի-
նիլ, Սրիլիլիլիլ, Եռնիլլըսիլիլ, Պապիլ, Միւսթի-
ղիլիլ Հիլիլիլ՝ վէ զալըի ֆէնա եանլըլարա նաղար էյլէ:

(2) Քիլիսէնին բուհանի հալինէ նաղար էյլէ:
Քիլիսէ տղալարը արատընտա տիւնեալիլիլ հատտը
*Պուսլարըն հիւմէսի էվրօիա վէ Ամէրիգատա, վէ սօն կիւն-
լէրտէ մէմլէքէթիմիլի տաիլի զիյարէթ էթմիլ օլան հէրէտի-
կոսըգ թալիմէրի տիրլէր:
Միլիթ.

իթխառնության ֆազլա տըր: Քիլիսէ աղաւարը հէր հան-
կը պիր քիմէ կիպի, սէրվէթ էլտէ էթմէք իչիւն
հասրէթ իլէ գօշմագտա տըրլար: Անլէր՝ սէրվէթ եղ-
մագ իչիւն տիւնհանըն իսթիմալ էլէտիլի այնի ու-
սուլարը իսթիմալ էտէրլէր, վէ անը էլտէ էթտիքտէն
սօնրա թամմ տիւնհալիլէր կիպի անը զալէթլէ սըզը
թութարլար:

Տուստըզլըզ հէր սընֆտան օլան քիլիսէ աղաւ-
րը արասընտա կիթտիքնէ արթմագտա տըր: Պիր քիմ-
սէ՝ Քրիսթիյանլար վասաթ հիտալ կիւնտէ տուա ի-
չիւն պէշ տաղիգատէն ֆազլա վաղըթ վէրմէյօրլար,
տէմիշ տիր:

Ալլահըն Քէլամընըն մէշգինին իհմալիյէթի իլէ,
Ալլահա տուա էթմէք իհմալիյէթի էլ էլէ վէրմիշ օլա-
րալ կիթմէքտէ տիրլէր: Պիր չօզ Քրիսթիյանլար, հէր
կիւն Ալլահըն Մուգատտէն Քէլամընըն փաքէլէն լէ-
յէնինտէ երյզանմալ իչիւն կէշիրտիքլէրի վաղթըն
իքի միսլինի, էէվմիյէ զաղէթալարըն չամուրը իչին-
տէ տէպէլէնմէքտէ սարֆ էթմէքտէ տիրլէր: Նէ՞ գա-
տար Քրիսթիյանլար, Քիթալը Մուգատտէն մէշգին է
վասաթ հիտալ կիւնտէ պիր տասթ սարֆ էտէրլէր:

Մէլսալէթսիզլիք՝ տուատա վէ Ալլահըն Քէլամը-
նըն մէշգինտէ իհմալիյէթ իլէ պէրապէր կիտէր: Քի-
լիսէլէր սէրվէթտէ սիւրաթլէ իլէրիլէմէքտէ իքէն,
պէշարէթ չիւքէթլէրինին խաղինէլէրի պօշ տըր:
Քրիսթիյանլար խարիճի պէշարէթ իչինէ վասաթ հի-
տալ պիր տօլար վէրմէյօրլար: Պու հաղիգաթէն տէհ-
էթլի պիր չէյ տիր:

Բապալըն կիւնիւնէ հիւրմէթսիզլիք տախի արթ-
մագտա տըր: Օ՝ Մուգատտէն խըզմէթլէր կիւնիւ

օլաճագ հէրտէ, տիւնհալի էլէնճէլէր կիւնիւ օլմագ-
տա տըր: «Կիրակի Ղազէթասը», քէնտի պօշ կէվէղէ-
լիքլէրի վէ մուրտար լէզալէթլէրի իլէ Քիթալը Մու-
գատտէսին հէրինի, զիյարէթլէր, թօփ վէ պիսիքէթ
օյունլարը կիւնիլի Մէքթէպի վէ քիլիսէ խըզմէթլէ-
րինին հէրինի թութմագտա տըր:

Քրիսթիյանլար տիւնհա իլէ հէր ճինս շիւպէլի
էլէնճէլէրէ գարըճմագտա տըրլար: Մէնֆուր էտէպ-
սիզլիլի իլէ՝ բազս էթմէյէ, խուճարպազլըզա գլա-
ղուզլայան օյուն քեաղարը մասալարընա վէ ֆըսգ ու
ֆիճուրա տօլրու հէր կիւն իլէրիլէմէքտէ օլան թէաթ-
րօ վէ սինէմայա իշթիրալ էթմէյէն կէնճ էրքէք վէ
գարըլար, գալըն գաֆալը աստ օլունմագտա տըրլար:

Եօյլէ իտէ, Յիսուս Քրիստոսըն ճանլար իչիւն
օլան էլէմինէ, Անըն իլէ արգատալըզ էթմէյէ նէ՝
գատար ալ քիլիսէ աղաւարը հաղիգաթէն իշթիրալ
էթմէքտէ տիրլէր: Քիլիսէնին լուհանի հալը հազ-
ղընտա հէթէր գատար սէօյլէնիլալ:

3.—Շիմաի տիւնհանըն հալինէ նաղար էտէլիմ:

(1) Նէ՝ գատար ալ թէվպէ էտէնլէր օլաուղընա
տիգգաթ էլլէ: Բուհանի իշտէ թէարուզի պիր թա-
րիգէ կէշմիշ օլան Մէթօտիսթ քիլիսէսի, կէշէն սէնէ
ղարֆընտա գաղանտըզը աղալարտան տահա զիյատէ-
սինի զայլ էլլէտի: Շուրատա պուրատա, պիր քիլի-
սէտէ իմանը իգրար էտէնլէր իւզէրինէ պէօյիւք պիր
տալը արթմագտա իտէ տէ, նատիրաթտան օլան միւս-
թէնալար տըրլար, վէ պու արթմագլըզ օլան հէրլէր-
տէ նէ՝ գատար աղլար տէրին, հաղիլի վէ գանաթ-
պաիշ թէվպէյէ մալիք տիրլէր:

(2) Կիւնսն խուսուսընտա իլզամիյէթ նօգսան

տըր: Ատէմէր նաաիրէն քէնտի միւտհիւ ճինալէթ-
լէրի իւէ եիւքլէնմիւլ օլարադ, իպն Ուլլահըն ալադ-
լարը ալթընտա թէփէլէնմէք հլսսիյաթընտ մալիք
աիրլէր: Կիւնտհ' պիր «Պէտպալսթլըդ» հախսոտ
«Չաիֆլիք» կիպի, վէ հաթթա «Իճըսնը էլի» պիր շէյ
կիպի, լաքին նաաիրէն Գուտտուս Ալլահա գարը փէք
պէօլիւք պիր հանլըլ տէյու, ֆարդ օլունմագաա տըր:

(3) Իմանսըզլըդ հաաա ը իթիտալը կէշմիւլ տիր:
Չօզլար Բիթապ ը Մուդատտէսի, հաթթա Ալլահա օլան
իմանը վէ Եօլլեմսիւզլիւլիւ ինքիար էթմէք իշիւն,
անը՝ եիւքլէք ազլ ալամէթի ֆարդ էթմէքտէ աիր-
լէր: Չօզլարըն էլտէ էթալըլէրի եիւքլէք ազլըն տ-
լամէթի պու տըր, վէ ինթիմալ անլէրին պուհա գա-
վիճէ սարըլմալարընըն սէպէպի տախի պու տըր:

(4) Տալմա օլտուզը կիպի, թէամմիւլ էթմիւլ
օլան տինսիլլէք իւէ զօյու ախլադսըզլըդ էլ էլէ կի-
տէրլէր: Տինսիլլէք վէ ախլադսըզլըդ Միւսմ էքիլլէ-
րի կիպի եէքտիկէրինտէն ալըլմազ շէյլէր աիրլէր:
Անլէր տալմա պէրապէր աօզարլար, պէրապէր պէօ-
լիւրլէր վէ պէրապէր սէմիրլէր: Պու զալիպ օլան
ախլադսըզլըդ հէր եէրտէ պուլունըր:

Թալադ թէսմիւլ էլլէտիլիմիւլ մէշու գինաքնար-
լըդա նազար էլէ: Պիր գարըլը թէրք էաիպ՝ աիկէրի
իւէ էվլէնէն աաէմլէրէ էլի ճէմիլէթլէրէ կիրմէլէ միւ-
սաաաէ օլունուլօր: Այնիսինի գատընլար տախի հա-
փըյօրլար: Ամէրիգաաա պինլէրճէ շալան ը իթիպար
ֆարդ օլունան տաէմլէր, պաշղա էրքէքլէրին գարը-
լարը իւէ, վէ պինլէրճէ շալան ը իթիպար ֆարդ օլու-
նան գարըլար տախի, պաշղա գարըլարըն գօճալարը
իւէ եաշամագաա տըրլար:

Պու ախլադսըզլըզլար թէաթրօլարտա պուլունըր:
էն էլի վէ ախլադի թէսմիւլ օլունան թէաթրօլար պի-
լէ՝ օլտուզճա ֆէնա տըրլար: Լաքին պու կիպի թէ-
աթրօ շանօլարընտա քէնտի ըֆֆէթ վէ ըմմէթլէրինի
րիւզկեարա վէրմիւլ օլան պիր չօզ գատընլար, զալէ-
թալար թարաֆընտան միւտէֆաա վէ միւթէպէր ֆարդ
օլունան աաէմլէր թարաֆընտան խօշամէտի էտիլմէք-
աէ աիրլէր:

Գիթապէթիմիւլ ախլադսըզլըզլ իւէ քնաֆի տէրէ-
ճէ չիւրիւմիւլ իքէն, չօզլար անըն թիլլիքիսի օլ-
տուզլարընտան էն ֆէնա ըմմանլարը օլունմագաա
վազ կէշմէզլէր: Ֆէնն պիր չօզ սըրալարտա ալըպ,
վէ էաէպէ մուդալի օլան ամէլլէրի սէթր էաէն պիր
նիպապ օլմուշ ալը: Էրպապ ը ֆինուս քէնտի ֆէնն-
լէրինի իքմալ էթմէլէրի իշիւն, գատընլար քէնտի
ըֆֆէթլէրինի թէրք վէ ախլադլարընը մուրտար էթ-
մէլէ ճէլպ օլունմագաա տըրլար:

Ազշէփէրէսթլիք զէնկինէ վէ ֆազիլէ պիր ճին-
նէթ օլմուշ ալը: Միլիյօնէրլէր, պիլիյօնէր օլմագ-
լըդ սէփաաա իւէ քէնտի իշիլլէրինին հազլարընը
իպթալ էաէրէք՝ ճանլարընը սաթմագաա տըրլար:
Իշիլլէր իսէ ամէլլէ իթթիհաաընը գուզվէթլէնաիրմէք,
վէ Եէվմիլլէրինին տըթմաա իշիւն ճինալէթլէր իր-
թիքնապ էթմէքտէ աիրլէր: Տիփլօմաթլար հալինտէ
սալթանաթ սիւրմէքտէ օլան մէպուէսիլ սիյասիյուն-
լար, սիյասի թէէսիլ գազանմազ վէ թիճարէթլէրինի
իլլէրիլլէթմէք իշիւն հարպ իւան էթմէքտէ վէ աաէմ-
լէր քէօփէքլէր կիպի գաթլ օլունմագաա տըրլար:

Ախլադսըզլըզլ հէր եէրտէ հիւքիւմէթ սիւրմէք-
աէ աիր: Անը՝ զալէթլարտա, սիկարա, գօնտուրա,

պիսիքլէթ, հազըր իւաճ իւանլարընտա վէ տիկեր հէր չէյ տէ կէօրիւրսիւն: Անը հէման քիլիսէնին տըլ գափուսընտա կէօրիւրսիւն: Օ՝ տէյիլ եալընըլ պէօյիւք չէհրլէրտէ անըն իշիւն ալըըմըլ օլան օլ մախսուֆ մահալլէլէրտէ, իլլա պիլիմ մէշղուլիյէթ սօգազլարըմըլտա, վէ չէհրիմիզին իգամէթ զըսմլարընտա արթմազտա տըր: Էյվա՛հ, էյէր տիգզաթ իլէ պապար իսէն, նամուսըլ ֆարզ օլունան պիր չօգ ֆամիլեալարտա անը կէօրէճէքսին, անը՝ հազիգաթէն եիւրէյի էզիլմիշ էրքէք վէ գարըլարըն, գուլաղընա եափտըգլարը իգըրարտան անլայաճագսըն: Պիլիմ կիւնլէրիմիզտէ տիւնեանըն ախլագի հալը մէքըուհ, իլլէթիւ վէ մախսուֆ պիր հալ քէսպ էթմէքտէ տիր:

Բուհ իւլ գուստըն գուվլէթի իլէ, հէր թարաֆա եալըլան տէրին վէ ումումի պիր ինթիպան ինթիյաճըմըլ վար տըր: Եա ումումի պիր ինթիպան, եա եօգ իսէ քիլիսէ, ֆամիլեա վէ մէմլէքէթ խարապիյէթէ մահքիւմ տիր: Պսնըն տէրմանը վէ հալընըլ տէրմանը, պիր ինթիպան, Ալլան թարաֆընտան եէնի պիր հայաթ տըր: Ախլագսըլըլըն վէ իմանսըլըլըն սէյլինի անճագ հազիզի պիր ինթիպան թէպէխիսիւր էթտիրէճէք տիր: Եալընըլ իսպաթ պիր չէյ եափամազ, լաքին սէմալի պիր բիւզկեար, Բուհ իւլ Գուստըն եէնի պիր տէօքիւլմէսի, Ալլան թարաֆընտան օլան ինթիպան պսնը եափաճագ տըր: Տինսիլլիք, Հայր Բիթիլիսիզ, Բիթիլըն Սայկն, Աքիլիլիսիզ զի եռնիլըրսիլիզ, Ալլանըն Բուհուըն տէօքիւլմէսի իւզէրինէ ճիւլմէսի տախի եէրէ կիրէճէք տիր: Թօմ Բէյն, Վօլթէր, Վօլնի վէ տիկեր էսքի տինսիլլէրի, վէ պուսլարա արգատաշ օլմագ իւզրէ Ուէլհօզըն,

Քիւէնըն, Կրէֆ վէ Ինկիլթէրրա վէ Ամէրիգատա քիւրիւէր վէ մինպէրլէր իշղալ էթմէք իւզրէ անլէրին թալիմ էյլէտիքլէրի փափաղանլարը, ունութտուրանագ վէ սոսուտուրանագ օլան՝ միւղահասէ տէյիլ, իլլա Ալլանըն Բուհը տըր: Պէն ինանըրըմ քի՝ Ալլան թարաֆընտան օ նէֆէս կէլմէք իւզրէ տիր:

Պու կիւնլէրին է՛ն ալիմ ինթիյաճը ումումի պիր ինթիպան տըր: Ինթիյաճ ունայէն տիր: Էօյլէ իսէ նէ՞ եափմալըլըլ: Տուա: Սահիպ ի Մէղմուր իլէ պէրապէր շու տուայը էյլէ, «Տէօնիւպ պիլի իհեա էյլէ քի դալմըն սէնտէ շատման օլաւ» Եզեկիէլ իլէ պէրապէր տէ՝ «Էյ Ալլանըն նէֆէսի տէօրթ բիւզկեարտան էս վէ շու էօլիւլէրի իհեա էյլէ» Տինլէ՛, պիր սէս իշիտիյօրում: Շու սարսընթըյա տիգզաթ էյլէ: Օ բիւզկեարը սայքի եանաղլարըմտա հիսս էտիյօրում: Օ էօլիւլէրին ալիմ ճիւլմուրընը սայքի ալաղալ գալգամագտա կէօրիւյօրըմ: Էօյլէ իսէ, Բուհ իւլ Գուստ նիզուլ էտիպ՝ Քէնտի դալմընը իհեա էտէնէ գատար Տուա, Տուա, Տուա, վէ Տուա էթմէյէլի՞մ մի:

ՕՆԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

ԻՆՅԻՊԱՅԼԱՐՏԱՆ ԷՎՎԷԼ ՎԷ ԻՆՅԻՊԱՅԼԱՐՏԱ ՏՈՒԱՆԸՆ ՄԷՎԳԻԻ

«ՆԱՍԸՆՆ, ՏՈՒՍ. ԷԹՄԷԼԻ» մատակերնտէ, ինթի-
պահլարտա տուանըն մէվգիինի նազար ք իթիպարա
ալմայան հիւ պիր ուսուլ, սալա միւքէմմէլ ույլըլտ-
մադ :

Գրիսթիյան թարիխինտէ իւք պէօյլէք ինթի-
պահ, առէմլէր թարաֆընտան, օն կիւնլիւք պիր տուա
խըտմէթի իլէ պաշլատը : Օ պիր ալուճ Բէսուլլար
հազգընտա պէօյլէ օղույօրուլ . «Պուշլարըն ճիւմլէ-
սի . . . պիլիթթիֆադ տուա վէ նիյազա տէվամ էտէր-
լէր իտի :» (Ամալ . 1.14) Պու տուա խըտմէթիինն նէ-
թիճէսինի Ամալ ք Բուսուլ 2նճի պապ 4իւնճիւ ալէթտէ
կէօրիւյօրուլ . «Ճիւմլէսի Բուհ իւլ Գուտուլէ մէմլու օ-
լարադ, Բուհըն քէնտիլէրինի նուլթ քթալիւրտիյինէ
կէօրէ ախէր լիտանլար սէօյլէմէյէ պաշլատըլար :» Այ-
նի պապըն 41ինճի ալէթիինտէ օղույօրուլ քի . «Օլ
կիւն թազրիպէն իւլ պին նուֆուս գամմ օլուսուլ :»
Պու ինթիպահըն ճիտտի վէ տէվամի իտիյի խապաթ է-
տիլմիլ տիր : Թէվպէ էտէնլէր «Բէսուլլարըն թալի-
մինէ վէ միւլարէքէթէ վէ էքմէք փարէլէմէսինէ վէ
տուալարա տէվամ էտէրլէր իտի :» (այլէթ 42) «Բապպ
տալի հէր կիւն խէլաա պուլանլարը քիլիսէյէ գամմ

էտէր իտի :» (այլէթ 47 :

Օ կիւնտէն պու առէ գատար, հէր հազիլի ինթի-
պահըն պէմինի մէնպար պու օլմուշ տըր : 18ինճի
տարաաքի ինթիպահ, Յալիսթան Էտպըրադըն տուա
իչիւն օլան օլ մէշուր տալէթի իլէ պաշլատը : Պրէյ-
նըրա վաարթատը իլէ Հինալիլէր արաաընտա օլան ի-
նալէթին օլ աճալիլ իչի, անըն պու իչ իչիւն հօզարը-
տան պիր գա վիլէթին թէտարիքի իչիւն Ալլահըն հու-
գուրընտա կիճէ վէ կիւնտիւլիլէրի տուտաա կէչիլմիլի
վաարթատը իլէ պաշլամըլ տըր :

1830 տա նիւ Եօրք էյալէթիինին Բօշէսթըր շէհ-
րինտէ Չարլըս Ֆինինին իչլէմէսի նէթիճէսի մէյտանա
կէլէն իչ, սօն տէլէճէ ճալիլ ի ալիլգաթ վէ հէր թա-
րաֆա հալըլան Ալլահըն իհես էտէն գուվիլթիինին իգ-
հարաթը իտի : Իչպու պէօյլէք ինթիպահ, էնճամըն-
տա ալիլի հալընըլ Ամէրիգա էյալէթիլէրինէ, իլլա
Ինկիլթէրալա տալի սիրալէթ էթտի : Պիլպաթ Մը .
Ֆինի պու իչին գուվիլթիինի, զալիլ օլան տուա բու-
հունա համլ էթմէքտէ տիր : Օ՝ պու իչի քէնտի թա-
րաֆընտան գալէմէ ալադըլ թէրճէմէ ի հալը քիթա-
պընտա շէօյլէ նաղլ էթմէքտէ տիր .—

«Բօշէսթըրա կիտէր իքէն, մէվքիւլ շէհրին օթուլ
միլ շարգընտա պիր քէօյաէն կէչէր իքէն, թանըադըմ
պիր իչճի պիրտաէր, պէնի գալըլտա կէօրէրէք, գըսա
պիր մէսաֆէ կիթտիքտէն սօնրա, կէրի տէօնմէք մադ-
սէտիլլէ, պէնիմ իլէ պիր աղ գօնուշմաղ իւզրէ գալը-
լա էտնըմա կէլտի : Մէրգուլ նաաըլ խսէ գօնուշուդ-
տան ճէզալ օլուսարադ վէ նէրէյէ կիթալիլմի անլատը-
ղընտա, ֆիքրինի թէպտիլ էտէրէք պէնիմ իլէ պէրա-
պէր Բօշէսթըրա կիթմէյէ գարար էյլէտի : Օրալա միւս

վասէլէթիմիդաէն պիր գաչ կիւն սօնրա, պու վաիզ օլ գատար միւթէտտիր օլտու քի՝ պիր կիւն քէնտիտի իւլէ եօլտա կիտէր իքէն՝ եիւքսէք սէս իլէ աղլամազտան քէնտիտի կէրի թութամատը: Բապպ անա պիր գուզվէթլի տուա լուհը իհսան էյլէմիշ օլտուզընտան, անըն գալպի էզիլիյօր իտի: Քէնտիտի իլէ պէրապէր տուա էթտիլիմիդաէ, Բապպըն օ շէհրաէ ետփաճազը իշ հազգընտա տնտէ օլտն իմանա թէաճճիւղ էտէր իտիմ: Անըն շէօյլէ տէտիլիի տէրլաթը էտիյօրու, «Եա՛ Բապպ, նասըլ օլտուզընը պիլմէյօրու, լաքին պանա էօյլէ կէօրիւնիյօր քի՝ Սէն պու շէհրաէ պէօյիւք պիր իշ իճրա էտէճէքսին» Տուա լուհը էօյլէ գուզվէթլի պիր սուրէթտէ տէօքիւլմիւշ իտի քի՝ պազը քիմսէլէր պէշարէթին թէտիթի ալթընտա, քէնտի հիստիյաթլարընը դապթ էթմէյէ մուզթէտիր օլմատըղլարընտան, ումուժի տուա խըամէթլէրինէ կէլէմէզ օլտուլար:

«Պուրատա պիր տաէմ հազգընտա սէօյլէմէլիյիմ քի՝ իլէրիտէ անըն հազգընտա չօզ սէօյլէյէճէյիմ, օ տաէմ Մր. Ապէլ Գլարի տիր: Մէրգոււմ, սօն տէրէճէ էյի պիր տաէմին օղլու վէ պէնիմ թէվպէ էյլէտիլիմ քիլիսէնին իլթիյարը իտի: Քէնտիտի տաիտիտի պէնիմ թէվպէ էյլէտիլիմ ինթիպահ իլինտէ թէվպէ էյլէմիշ իտի: Անըն վազ էթմէյէ գապիլիյէթի վար իտի իսէտէ, օ էօյլէ պիր տուա լուհուհա մալիք իտի, վէ տաէմլէրին ճանլարընըն խէլատը մատտէտի իլէ, էօյլէ եիւքլէնիմիշ իտի քի՝ չօզ վազ էթմէյէ մուզթէտիր օլմալըպ, քէնտի պիւթիւն վազթընը վէ գուզվէթլինի տուաչա սարֆ էտէր իտի: Անըն ճանը իւզէրինտէ օլտն էլէմ՝ շիւպհէսիզ օլ գատար աղիմ օլմուլը տըր

քի՝ աչապտա տուրմաղա դատիր օլամաչարազ, իքի պիւքիւլիւր վէ սօն նէֆէտաէ կիպի ինլէր իտի: Պէն անըն հալի վէ անըն իւզէրինտէ պուլուհան աճաիպ տուա լուհը հազգընտա աղ պիր շէյ պիլիյօր իտիմ: Ս՝ գուզվէթլի տուա լուհուհա մալիք օլտն պիլճիւմլէ տաէմլէր կիպի, զաչէթլէ սիւքիւթ պիր տաէմ իտի:

«Պիր կիւն շէհրին պիր միլ գատար զարպընտա սաքին օլտն պիր էֆէնտի եանրմա կէլէրէք, աճէպա Մր. Ապէլ Գլարի իտիմնտէ պիր իշճի թանըր մի իտիլիմի սիւալ էթտիլինտէ, Բօշէսթըրտա պուլուհաուզընա իլք աէֆա օ գէման աիեան օլտոււմ: Անը չօզ էյի թանըտըղմը մէրգոււմա պէյան էյլէտիլիմտէ, շէօյլէ սէօյլէտի, «Մէրգոււմ էվէյի պիր վազըթտան պէրու պէնիմ եանրմտա տըր, վէ անը նէ ետփաճազըմը պիլմէյօրու» Պէն անա, քէնտիտի խըամէթլէրիմիզին հիշ պիրինտէ կէօրմէմիշիմ տէտիլիմտէ, «Էվվէթ խըամէթլէրէ կիտէմէմ տէյօր: Սաչքի պիւթիւն վազըթ, կիճէ վէ կիւնտիւղ տուա էտէր վէ պապէն ճան չէքիշիր պիր հալէ կէլիլ քի՝ անը նէ ետփաճազըմը պիլմէյօրու: Հաթթա պապէն տիզլէրի իւզէրինտէ պիլէ տուրամաչարազ իւղ իւսթիւ եէրէ ուզանարազ թարիֆ օլուհմաղ աշլար իլէ տուա էտէրէք պէնի հաչրէթտէ պրազըն» տէտի: Պէն մէրգոււմա, բէճա էտէրիմ սիւքիւթ էյլէ, պէն նէ տէտիլիինի փէք էյի անլալօրու: Շիւպհէսիզ օ՝ դալէպէլի չալաճաղ տըր վէ նէթիճէսի էյի օլաճազ աէտիմ:

«Վազըթ միրուրը իլէ օ շէհրաէ պիր չօզ տաէմլէրին աչնի ամէլի իտման էթտիլէրինէ աիեան օլտոււմ: Մր. Գլարի, պիր չօզ էրքէքլէր վէ տահա չօզ դարըլար աչնի լուհա հիսսէտար օլարազ, քէնտի վա-

զըթլարընըն պէօյլըք զըսմընը սուստտ սարփ էտէր-
լէր խախ : Ի՛շ թարլալարընըն պիր չօղունա պէնիմ իլէ
պէրապէր կէլէրէք պանա հարաբմ էտէն , վէ քէնախ-
սինէ Նաշ պապա թէսմիլէ էլլէտիլիմիլ պիր տտէմ սա-
խի պու գուվլէթլի վէ ֆաթիւն տուա բուհունա մալիք
օլսան առէմլէրտէն պիրխի խախ : Մը . Գլարի պէն
Բօչէսթըրաա պուլունաղընմ պիւթիւն միւտտէթ զար-
ֆընտա օրաաա պուլունաղ պէն օրաաան ալըլանա
զատար քէնախի տախի ալըլմաաը :

«Զանն էտէրիմ Օպըրնտա պուլունաղընմիլ ի-
քինճի կիրալի խըտմէթինտէ խախ քի՛ Մը . Գլարինին
զալէթլէ վազարլը սիմաաընը ճէմաաթ աբաաընտա միւ-
շահաաէ էլլէտիմ : Տուա բուհը իլէ զալէթլէ աղըր
պիր սուրէթաէ իլլէքլէնմիլ կէօրիւնիւյօր խախ : Պէն-
տիսինի փէք էլի թանըաղընմաան վէ անըն իւզէրին-
աէ պուլունան Ալլահըն աուա բուհը մէվիւպէսինի
պիլաիլիմտէն , անը ճէմաաթ աբաաընտա կէօրաիլիւ-
մէ չօղ սէվինաիմ : Օ՛ Բրիսթիլան խալիինի խղար
էտէն պիրի խախ , լաքին Ապէլին Ալլահ իլէ մալիք
օլտուղը օլ պէօյլըք Բրիսթիլան թէճրիպէ ի շախսի-
լէսինէ մալիք օլմայան պիրտաէրի սօղթօր իլէ պէ-
րապէր գանէփաաա օթուրույօր խախ :

«Խըտմէթին խիթամընտա , Մը . Գլարի քէնաի
պիրաաէրի իլէ մինպէրին էօնիւնէ հանըմա կէլաի ,
վէ սօղթօր պէնի քէնաի էվինէ տալէթ էլլէտիլինտէ ,
գապու էլլէտիմ :

«Էվէ միւվաաէլէթիմիլգաէն աղ սօնրա էօլէն թա-
ամը իշիւն սօֆրայա օթուրաաղ : Տօղթօր՝ պիրաաէ-
րի Գլարիլէ թաամ աուաաընը էթմէլի թէքլիֆ էլլէ-
տի : Ապէլ պիրաաէր պաշընը էլլէրէք , իշիաիլի պիր

թարաաա տուայա պաշլաաը : Լաքին հէնուղ պիր հա
իքի իպարէ թէլէֆիլիլ էթմիլ իքէն , պէրտէն տու-
րաաղ , անսըղըն սօֆրաաան կէրի զալգըպ օտաաընա
գօշաա : Տօղթօր՝ անսըղըն խաաթա օլտու գանն էաէ-
րէք զալգըպ օտաաընա հանընա կիթտի : Պիր գաշ
աաղիպէ սօնրա կէրի կէլէրէք , Մը . Ֆինի , Ապէլ պի-
րաաէր սէնի խթէյօր աէտի : Բահաթսըղըղը նէ՞
իմիլ տէտիլիմաէ , պիլմէյօրոււմ , լաքին քէնաիինին
տէտիլինէ կէօրէ սիլ պիլիլ իմիշիինիլ : Լաքին չօղ
րահաթսըղ կէօրիւնիւյօր , գանն էտէրիմ րահաթսըղը-
ղը ֆիքըրինտէ աիլ , տէտի : Պէն տէր հալ նէ տէտի-
լինի անլայարաղ , օտաաընա կիթտիմ : Եաթաղը իւ-
զէրինտէ հաթմըլ օլարաղ ինլէմէքտէ վէ Բուհ իւլ
Դուաա քէնաիի իշիւն վէ քէնաիսինտէ պէյան օլուն-
մաղ աշլար իլէ շէֆաաթ էթմէքտէ խախ : Օտայա կի-
րէր կիրմէղ , Ֆինի պիրաաէր տրա էթ , տէտի : Եա-
նընա տիլ շէօքտիւմ վէ ճանընը կիւնահքաաղըրըն
խէլաաընա զլաղըղլայարաղ , տուաաա անա հարաբմ
էլլէտիմ : Բահաթսըղըղը կէլէնէ գաաար տէվամ էյ-
լէտիքտէն սօնրա , սօֆրայա ալտէթ էլլէտիմ :

«Պու Ալլահըն սէտաաը օլտուղընը անլաաըմ :
Տուա Բուհունըն անըն իւզէրինտէ օլտաղընը վէ անըն
թէէսիլինի պիլգաթ քէնաի իւզէրիմաէ հիսս էտէրէք ,
վէ իշին գալվլէթ իլէ իլէրի կիտէճէլինէ պունը պիր
իհսան տէյու գապու էլլէտիմ , վէ պէօյլէ տախի օլ-
տու : Պիլախէլէ օ շէհրին վաիլի օրաաա պուլունաղը-
ղըմ ալթը հաֆթա զարֆընտա պէլ իլլգ ճանըն խէլաա
պուլմու էլլէտիլինի պանա սէօլէտի :

Մը . Ֆինի քէնաի «Ինթիպահ Նութղլաըը ,» նամ
քիթաղընտա , Ալլահըն գալմընըն աուալարընա ճէվաղ

օլարապ վերիւնէն, տիկէր պիր ազիմ ինթիպան հագ-
գընտա սէօյլէմէքտէ տիր: Մէքքիւր քիթապըն պիր
հէրինտէ պէօյլէ նազլ էտիյօր:—

«Յիւան պիր շէհրաէ վաիզին պիրի, քէնտի քի-
լիսէսինին ազալարընտան սօն տէրէճէ գալրէթլի վէ
քէամիլէն վազֆ օլմուշ պիր դարը վասըթասը իլէ,
ճէմասթը արասընտա պաշլալան պիր ինթիպան հագ-
գընտա պանա նազլ էթտի: Մէքգումէ կիւնահքեար
ճանլար իշիւն սօն տէրէճէ միւզթարիպ օլարապ, ան-
լէր իշիւն տուա էթմէյէ պաշլատը: Տուա էթտիքճէ
իզթիրասըլ արթտը: Նիհայէթ քէնտի մէնսուպ օլ-
տուզը քիլիսէնին չօպանընա կիտէրէք անըն իլէ դօ-
նուշտը, վէ պիր տուա խըտմէթինէ ինթիպան հիսս
էյլէտիլինի պէյան էտէրէք, պիր տուա խըտմէթի թա-
յին էթմէսինի անտէն րէճա էյլէտի իսէ տէ, վաիպ
պէօյլէ պիր խըտմէթէ ինթիպան հիսս էթմէտիլի սէ-
պէպլէ, գասընըն րէճասընը գասուլ էթմէտի: Օլպիր
հաֆթա մէքգումէ վաիզին հանընա թէքրար կէլէրէք,
պիր տուա խըտմէթի թային էթմէսի իշիւն անա եալ-
վարալ, չիւնքի պաղը քիմաէլէրին օ խըտմէթլէրէ կէ-
լէճէյինի պիլիյօր վէ Ալլանըն Քէնտի Բուհուըն աէօ-
քէճէյինի հիսս էտիյօր իտի: Վաիզ եինէ անը րէտա
էյլէտի: Նիհայէթ մէքգումէ վաիզէ, էյեր պիր խըտ-
մէթ թային էթմէզ իսէն պէն էօլէճէյիմ, չիւնքի պիր
ինթիպան օլաճաղը շիւպհէսիպ տիր, աէտի: Վաիզ օ
Կիրակի պիր խըտմէթ կիւնիւ թային էտէրէք, քէնտի
ճանլարընըն խէլտը իշիւն քէնտիսի իլէ դօնուշմազ
իսթէյէնլէրին, ֆիլան կիւնիւն ազլամը կէլմէլէրինի
իլան էյլէտի: Օ խըտմէթէ կէլմէք արգու էտէն պիր
քիմսէ վար աէյու տիւշիւնմէյօր իտի, լաքին խըտմէթ

մահալինէ կիթտիլինտէ, օրատա խէլաա պուլմաղա
հատրէթքէշ պէօյիւք պիր դալապալըղըն հագըր պու-
լուտուղընա թէաճճիւպ էյլէտի:

Թէքրար տյիի քիթապըն տիկէր պիր հէրինտէ
օ պէօյլէ նազլ էտիյօր, «Կիճէ հարըսը գարանլըղը ի-
շիւտէ իսթիրահաթ էտէն Օնիտա շէհրի քիլիսէլէրինէ
1825 տէ իւք լէման էտէն նուր խասթամիգամ պիր
գարը վասըթասը իլէ իտի, վէ պէն էմինիմ քի մէք-
գումէ էվվէլճէ աալա գուզվէթլի պիր ինթիպան իշիւ-
տէ պուլոււնմամըլ իտի: Անըն ճանը կիւնահքեարլար
հազըղնտա թահրիք օլմագտա վէ պիւթիւն մէմլէքէթ
իշիւն էլէմ չէքմէքտէ իտի: Օ պու իզթիրասըլ քէն-
տիտէ մէյտանա կէթիրէն նէ իտիլինի պիլմէյօր իտի
իսէ տէ, գանն էտէրսին պու առ ֆիլանլար անըն
ճէսէտիլինի խարապ էտէճէք կիպի կէօրիւնէնէ գա-
տար, տուատա տէվամ էյլէտի: Էնճամ մէսէրրէթլէ
մէմլու օլարապ, Ալլան կէլմի'շ տիր, Ալլան կէլմի'շ
տիր, պու տէտիլիմտէ ա'սլա էանլըլ էօգ տըր, իշ
պաշլամըլ տըր վէ պիւթի'ւն մէմլէքէթէ հալըմագ
իւզըրէ տիր, աէյու նիտա էյլէտի: Վէ հազիգաթէն իշ
պաշլատը, քէնտի ֆամիլիտսը քիմիլէն խէլաա պուլ-
տու, վէ իշ պիւթիւն մէմլէքէթ իւզէրինէ հալըլտը:

1857 տէ Միւթթէհիտէ ի Ամէրիգատա վուզու պու-
լան օլ պէօյիւք ինթիպան, տուա իլէ պաշլատը, վէ
հէր հանկը պիր շէյտէն զիյատէ, տուա իլէ իլէրի կէօ-
թիւրիւլտիւ: Տը. Գալըր՝ պիր գաշ սէնէ էվվէլ րու-
հանի պիր դաղէթատա հաղտըղը պիր մէգալէտէ շէօյլէ
տէյօր, «Ինթիպանլարտան չօղուըն պաշլանղըճը հա-
գիր պիր սուրէթտէ օլուր, վէ հանղըն պիր գաշ հէ-
րարէթլի դալալէրտէ պաշլար: Անլէրտէ քիւլիւք իշ-

լէր պաշտանըւան կիւնիւէր, ասլա թահգիր օլունմամալը տըր: Ուզուն միւստէթ տէվամ էտէն պիւթիւն իշ-
ճիւիք կիւնիւէրիմտէ, սոյքի ճիւմլէ ինայէթ իշլէրի
պէօյլէ պաշտամըլ տըրլար: Անլէրտէն պիւրիսի խու-
սուսի պիւր խանէտէ եափըլան պիւր գաշ սաաթլըզ պիւր
տոււա խըտմէթի իլէ պաշտաւը: Տիկէր պիւրիսի պի-
զիմ միսիօնէր սալօնուստա պիւր թազըմ քիմնէլէր
իշիւն Մր. Մուսի թարաֆընտան պաշտանըլան Քիթապ
ը Մուզատտէս մէշգի իլէ պաշտաւը: Թէքրար տիկէր
պիւրիսի վէ է'ն գուզվէթլիսի Յուսէփար ալընըն սօլուզ
պիւր աղշամընտա պիւզիմ էվտէ կէնճ Քրիսթիյանլարա
մախսուս պիւր տուա խըտմէթիւնտէ պաշտաւը: Տր.
Արէնսըր քէնտի PASTOR'S SKETCHES նամ քիթապըն-
տա, քէնտի քիլիսէսինտէ վուզու պուլան աճաիպ պիւր
ինթիպահ, թօփալ օլմասը սէպէպիլլէ քէնտի օտա-
սընտա դափանմըլ գալմըլ օլան իսթիյար պիւր Ալլահ
ատէմինին հէրարէթլի տուսլարը իլէ պաշտաւըզընը
պէյան էտիյօր: Շօլ տէրին Քրիսթիյան Տր. Թօմաս
Հ. Աքլինըր, պիւր տէֆա քէնտիսի Ֆիլատէլֆիտտա
Արշ Սթրիթ քիլիսէսինտէ չօպան օլտուզը վազըթ,
քէնտի մէշ օտասընտա տուա իշիւն թօփլանան իւշ
հասրէթքէշ տաէմլէր հազզընտա պանա սէօյլէտի:
Անլէր լուզէթին թամմ մանտսը իլէ տուստա կիւրէշ-
տիլէր: Անլէր ալըզտան կիւնահ իզրարլարը եափա-
րադ, քէնտի քէնտիլէրի Ալլահըն հուզուընտա ալ-
շազլաթաւըլար: Տիկէր պիւր գաշ քիլիսէ ազալարը
տախի անլէրէ պիւրէշտիլէր: Ազ սօնրա սէմալաթ-
տան թուլթուշմուշ օլան ալէվ պիւթիւն ճէմաաթա
տազըլարադ օ շէհրտէ կէօրիւլէն է'ն պէօյիւք պիւր ին-
թիպահ մէյտանա կէլտի:»

Օն ալթընճը սորըն իպթիտալարընտա Իրլան-
տաա պէօյիւք պիւր ինթիպահ ք ղուհանի օլտու:
Քէնտի իսեանլարը իլէ ինկիլթէրա հիւքլումէթինէ
պէօյիւք զիյան վէրմիշ օլան չէթէպաշլարըն պու մէմ-
լէքէթի՝ պիւր նէվ սուսլը իտարէ իլէ թէսքին էտիլ-
միշ իտի իսէ տէ, մէմլէքէթին պէօյիւք պիւր զըմըն-
տա վահշի պիւր ղուհ հիւքլումէթ սիւրմէքտէ իտի:
1613տէ, պէշ Ազօշլատան վէ իքի Իրլանտաա օլմազ
իւզրէ, եէտի վաիզլէր օրայա կէլէրէք իսքիան էթտի-
լէր: Պուշլարտան Պլէր իամինտէ պիւրի հազզընտա,
այնի սարտա եաշայան պիւրիսի պէօյլէ եազըյօր, «Ա-
նըն՝ կէրէք եալընըզճա վէ կէրէքսէ օլ պիւր վաիզլէրլէ
տուստա պիւր չօզ կիւնէլէր վէ կիւնիւէր սարֆ էթմէսի
նէթիճէսի, Ալլահ իլէ սըզը պիւր ալազա վիշտա էթ-
մէք քէնտիսինէ իհսան օլունտը:» Մր. Շէյմա Կլըն-
տընինի նամընտա թապիւր մէվիլպէլէրտէ զայէթ զէ-
վալլը պիւր տաէմ տախի, տուա խուսուսընտա այնի
հալտէ պիւր տաէմ իտի: Իշ՝ պու տաէմ վասըթասը ի-
լէ պաշտաւը: Թարիս պու տաէմ հազզընտա պէօյլէ
եազըյօր. Օ՝ նէ պիւր միւստէպպիւր վաիզլէր մէճլէսի
թարաֆընտան ինթիսապ օլունաճազ պիւրիսի, նէ տէ
պիւր մէմլէքէթտէ տինի իսլահաթ եափմազ իշիւն
կէօնտէրիլէճէք պիւրի իտի: Պուշը զէքը էթմէքտէ
մազսէտիմ, Ալլահըն թէաճճիւպէ շայան իշինին պու
տաէմ իլէ պաշտամասը՝ Բապալըն ինթիսապը, վէ պու
ֆաոիա մէմլէքէթ իշլինտէ մուզատտէս պիւր նէսլ մէյ-
տանա կէթիւրմէք իզլէթի, եալընըզ Բապալ մախսուս
օլտուզընը, «Գուտրէթլէ տէյիլ վէ գուզվէթլէ տէյիլ,
անճադ պէնիմ Բուհումլէ՝ տէյու Բապալ իւլ ճիւնուս
պուլուրըր» քէլամընը, ճիւմլէ տաէմլէրին կէօրմէսի

իշխան տիր։ Օլտ Սթոնտա վաղ էյլէտիլի վազըթտա քէնտիսինի տինլէյէն ճէմտաթ աղիմ իզթիւրազ վէ գամիր ազապը հիտա էթտիլէր։ Անլէր քէնտի քէնտիլէրէ քեամիլէն գայ վէ էպէտէն հիւքմ օլմուշ նազաւըյլէ պազարազ «է՛յ պիւրտտէրլէր նէ՞ ետիւրմ քի խէլաա պուլալըմ», տէյու ֆէրեաա էյլէտիլէր։ Անլէր՝ Անըն Բէլամընըն գուզվէթի վաաըթաաըյլէ պալըլտըւար։ Պիր կիւն անլէրտէն օնիքի թանէսի էօլիւ կիպի գափուլարտան տըշարը չըգարըլտըլար։ Պուշլար գաւըլար տէյիւ խիլէր, իլլա օրանըն է՛ն ճէսուր քիմ սէլէրինտէն խիլէր։ Անլէրտէն պազըլարը քէնտի գըլըճլարը իւէ շէհրին պիւթիւն չարշուսը իւէ գալգա էթմէքտէն գօրգմայան քիմսէլէր խիլէր։ Պու պաւըլանլարտան պիրիսի հազգընտա թարիխ շէօյլէ եաւըյօր։ «Անլէրտէն ճէսիմ վիւճիւտ վէ աղիմ գուզվէթէ մալիք, շիմաի տալիս գուզվէթի պիր Բիւթիլյան օլան պիրիսինին, քէնտինին քիլիսէյէ կէլմէքտէ մազսէտի, նաաըլ էտէր իսէ օրատա պիր եարամաղըլը չըգարապիլիւր տէյու, արգատալարը իւէ իսթիշարէ էթմէյէ կէլտիլինի սէօյլէտիլինի իշիթտիմ»։

Պու իշ պիւթիւն մէմլէքէթէ սիրայէթ էյլէտի։ 1626 տա Անթրիմտէ պիր ալըգ պիր տուա իթտիհատը պաշլատը։ Իշ մէմլէքէթին հուտուտը խարիճինտէ պուլուսան գօմշու քիլիսէլէրէ տալիս սիւրայէթ էյլէտի։ Բուհանի իշ օլ գատար էհէմմիլէթ քէսպ էթտի քի՝ Բիւթիլյանլար օթուզ գըրդ միլ ուզազ մէսաֆէտէն միւշարէքէթէ կէլէրէք, կէլտիքլէրի կիւնտէն կիտէնէ գատար օտանմայարազ վէ ույղու ույլումայարազ, միւշարէքէթէ տէվամ էտէրլէր իտի։ Անլէրտէն չօղարը նէ թաամ եէտիլէր, նէ տէ սու իշտիլէր։ Պազըլարը

իսէ, ճանլարը Ալլան հիսսիյաթը իւէ աօլու օլարազ, սօն տէրէճէ թազէլէնմիւշ վէ գալգէթիլի պիր հալտէ ալտէթ էթտիքլէրինէ շէհատէթ էթտիլէր։

Պու ինթիպան ճէնուպի Իրլանտանըն ալապըլըն քեամիլէն թէպտիլ էյլէտի։

1859 տա թէքլար Իրլանտաա վազու պուլան տիկէր պիր ինթիպանըն պաշլանղըճը տալիս ալ չօղ պուշա պէնղէր։

Անըն պաշլանղըճընտան խապէլաար օլմայան պիր չօղ քիմսէլէր, պու ինթիպան հազըրլըգսըզ վէ անսըյըն վուգու պուլտու տէյու ալաշիւնաիլէր իսէ տէ, 1960 տա Իրլանտա Երիցակամ Բիլիսէսի Ումումի Միւշարէքէթ իւթի Պատ։ Ուիլիւմ ձիպըն, պու ինթիպան հազըլնտա օլան գայէթ ճալիպ ի տիպաթ վէ զըյմէթիլի էսէրինտէ, իքի սէնէ պիր միւտաէթ նաաըլ հազըրլըգ օլուզըլը հազըլնտա սէօյլէմէքտէ տիր։ Պու ումումի Միւշարէքէթտէ, տինին ալաշիւն հալի վէ պիր ինթիպանըն լիւզումը մատաէլէրի տէվամի սուրէթտէ միւզաքէրէ մատաէսի օլմուշ, վէ խուսուսի տուա խըամէթլէրի օլմուշ տըր։ Ինճամ պու ինթիպանըն պաշլանղըճըն իտարէ էտէն տէօթէ կէնճէր, Բէլլս ձիպըլնտա պիր էսքի մէքթէպ պլնասընտա պիր արայա կէլմէյէ պաշլատըլար։ 1858 սէնէսինին իւք պահար մէվսիմինտէ իշ քէնտի գուզվէթինի իղհար էթմէյէ պաշլայարազ, շէհտէն շէհրէ, վէ մէմլէքէթտէն մէմլէքէթէ սիրայէթ էթմէյէ պաշլատը։ Պիւնտար՝ կէլէն աղիմ գալապալըլը իսթիւազ էթմէյէ քեամիլ կէլմէտիլինտէն, ալըգ հալա խըամէթլէրի եաիլըմազա պաշլանտը, վէ հէր խըամէթտէ չօղ տէֆա պլնէրէճէ ճէմաթ հազըր պուլուսուր իտի։ Պազըլ

մահալէրաէ ճէզա մահքէմէլէրի վէ հոսոսանէլէր իշ
օլմատըզը սէպէպլէ գափատըլտը: Բուհ իւլ Գուտարն
գուզվէթի գայէթլէ ճալիպ ի ալիգաթ պիր սուրէթաէ
իզհար օլունմադտա, վէ նէ գէման վալիլէր վէ Քրիտ-
թիյանլար Բուհ իւլ Գուտա հազիգաթէն ինանարապ,
Անըն եօլունը տուա իլէ հազըրլար իտէլէր, բէսուլի
էյամտա օլտուզը կիպի պու կիւն տաթի Անըն իշլէ-
մէյէ հազըր օլտուզընը, պէրրապ սուրէթաէ իտպաթ
էթմէքաէ իտի:

Մր. Մուաինին ինկիլթէրրատա, Սգուշիտա, Իր-
լանատա վէ պիլաթէրէ Ամէրիգայա սիրայէթ էաէն
օլ աճալիպ իշինին ինտան թարաֆընտան պաշլանըզը,
տուա իլէ օլմուշ աըր: Էրքէքլէր վէ գարըլար Ալլա-
հա ֆէրհատ էաէնէ գատար, Մր. Մուաի անլէր իւզէ-
րինէ փէք ալ պիր թէէսիր էաէպիլաի: Հազիգաթէն
Անըն ինկիլթէրրայա կիթմէսի, տէօլէքաէ կաթան պիր
ալիլին կէօզ կաշլարը իլէ օլան բէճա վէ նիյաղլարը-
նըն, Ալլահ թարաֆընտան ճէվապլանմաը նէթիճէսի
իտի: Տուա բուհունըն տէվամ էթտիլի միւտտէթ
գարֆընտա իշ գուզվէթլի իտի, լաքին գէման միրու-
րը իլէ տուա ալալաըզճա, իշ տաթի հիտ օլունուր
թարգտա գուզվէթաէն աիւշաիւ: Շիւպնէսիլ հալը
հազըրտա ինթիպան թէսմիլէ օլունան ույանըզըզլա-
րըն մուվաֆիտդիլէթսիլիլինին, սաթհի օլմատընըն
վէ հազիլի օլմամաընըն սրըրը, հասրէթքէշ, օտանմա-
յան վէ իման իլէ օլան տուա իլէ տրանըլըզ էլաէ էաի-
լէն Ալլահըն գուզվէթլինտէն զիյատէ ինտանի վաթթա-
լարա էնէ իմիլէթ վէրիլմէսի տիր: Ինտանի վաթթա-
լարըն տըթաըզը վէ Ալլահըն գուզվէթլինին ալալաըզը
պիր էյամտա կաշլամադտաըզ: Պու կիւնլէրաէ իշիթ-

տիլիմիլ սէտա իշ, իշ, իշ, եէնի թէշգիլաթ, եէնի ու-
սուլ վէ եէնի թէրթիպ տիր: Լաքին պու կիւնլէրին
ալլամ ինթիպան Տուա տըր: Ումումիլէթլէ քիլիսէ-
լէրէ, ալլամ գուզվէթլէ մալիք օլան քէնաի տուա սի-
լահընը թէշք էթաիլմէսի, Շէյթանըն քիլիսէլէ վալ-
տուզը էն պէօլիւք տարպէ օլմուշ աըր: Շէյթան
տուալը թէշք էթմէք շարթըլէ, քիլիսէնին թէշգի-
լաթլարընըն աթթմաընա վէ Քրիտտարն աիւնէայա
գալէպէ շալմաը իշիւն հիւնէրլի թարիլլէր իճաա է-
տէն իշճիլէրին շօղալմաընա քեամիլէն բաղի փիր:
Շէյթան հալը հազըր քիլիսէլէրէ պաղաըզճա, կիւլէ-
րէք քէնաի քէնաինէ շէօլէ տէր:—

«Կիրակի Մէքթէպլէրինիլ, կէնճլէր ուխուզէթիւ-
նիլ, կէնճլէր Քրիսթիյան Շիրքէթլէրինիլ, Պասան-
կաղլարընըզ, Գատընլար Քրիսթիյան Շիրքէթլէրինիլ,
Ջալապիւրաղլարընըզ, Վալիաէլէր Շիրքէթլէրինիլ, միւ-
քէմէլ գուաղլարընըզ, պէօլիւք մուղիլալարընըզ,
պէլիլ վալիլէրինիլ, հաթթա ինթիպան իշիւն ճէհա-
լէրինիլ տէ օլուն, պէնիմ իշիւն ֆարզ էթմէզ, էյէր
պունլարըն իշինէ հասրէթքէշ, տէվամի, իման իլէ
օլան վէ գուզվէթլի տուալարընըզ իլէ, հէր շէյէ գա-
տիր Ալլահը կէթիլմէզ իտէնիլ:»

Էյէր քիլիսէ կալընըզ տուայա սարըլըր իտէ, Օ'
կէշմիլշտէ կաթաըզը կիպի պու կիւն տաթի աճալիպ նէ-
թիճէլէր մէյտանա կէթիլիլիլիլի:

Քիլիսէնին պու խուսուտա ույանմադտա օլտու-
զընը պէյան էաէն ալամէթլէր աթթմադտա օլտուզը
կէօրիւնմէքաէ տիր: Ալլահ եէր եէր իշճիլէր վէ քի-
լիսէլէր իւզէրինէ էվլէլճէ տուա պիլմէտիքլէրի տուա
բուհը կիւլէլմէքաէ տիր: Եալաշ կալաշ, վաթթա-

լարա ազ զէ Ալլահա չօգ թէ՛վէքքիւլ օլունուլօր : Իշ-
ճիւլէր՝ գուզվէթ իշիւն կիճէ կիւնաիւզ Ալլահա ֆէր-
հատ էթմէքտէ տիրլէր : Բիւլիսէլէր զէ քիլիսէ իշիւն-
տէ պուլունան ֆարլլը թէ՛շքիւլաթլար , սապահլն իլք
սաաթլարընտա զէ ազլամլալըն , սօն հաղմուր իշիւն
նիյազ էթմէք իւզլրէ պիր արայա կէլմէքտէ տիրլէր :
Գուզվէթլի զէ հէր թարաֆա հալըլան պիր ինթիպա-
հլն կէլմէքտէ օլտուլընա հէր ալամէթ մէվճուտ ալըր :
Էյէր պու զէմանտա հէր հանկը պիր մէմլէքէթտէ պիր
ինթիպահ պաշլար իտէ , թարիխտէ շիմաիյէ գատար
վուգու պուլան հէր հանկը պիր ինթիպահտան տահա
զիյատէ հէր թարաֆա հալըլմասընա սէպէպլէր չօգ
ալըր : Տիւնեանըն հէր թարաֆը իլէ չապուճազ զէ
սուհուլէթլէ ալագա զէ Եօլճուլուգ էթմէք իշիւն փօս-
թա , թէլէզլրաֆ զէ վէսաիթ ի նազլիյէ մէվճուտ ալըր :
Ամէրիպատա Ալլահ թարաֆընտան թուլուշտուրըլան
հազլիզլի պիր հանլըն՝ չապուճազ տիւնեանըն է՛ն Եօթէ
ուճուճա հալըլա պիրլիր : Պու հանլընը մէյտանա կէ-
թիրմէյէ լազլմ օլան հալընըզ շէյ , Տուա ալըր :

Պիւթիւն քիլիսէնին պիրլիքտէ տուա էթմէյէ
պաշլամասընա հաճէթ Եօգ ալըր : Պէօյիւք ինթիպահ-
լար տաիմա , Բուհ իւլ Գուտա վասըթասը իլէ Ալլահըն
հաշլան պիր Ալլահ զէ տուալարա ճէվազ վէրէն պիր
Ալլահ հալիւտէ Բէնաիսինէ ինանմալարը իշիւն , ու-
յանտըրալը պիր գաշ էրքէք զէ գարըլարըն զալսլէ-
րինտէ պաշլար , զէ սնլէրին գալպլէրի իւզլէրինէ րէ-
ճա զէ նիյազ իլէ Ալլահա ֆէրհատ էթմէքտէն մատա
պիր Եօլ իլէ րահաթ պուլամայան ալըր պիր Եիւք գօր :
Ազլիմ ինթիյաճըմըզ օլան ինթիպահըն կէլմէսի
զէ սէրիէն կէլմէսի իշիւն , պաշլա պիր չօգլարըն

տուա էթմէք իշիւն ույանմալարընա պիր վասըթա հա-
լինտէ Ալլահ պու քիթապը իսթիմալ էյլէսին :

ՏՈՒԱ ԷՏԷԼԻՄ

THESE PAPERS WERE FOUND IN THE
CLOSET OF THE LATE MR. J. H. BROWN
AND ARE BELIEVED TO BE HIS OWN

Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side. The text appears to be a list or a series of entries, possibly related to the papers found in the closet of Mr. J. H. Brown. Some words are visible, such as "THESE", "PAPERS", "WERE", "FOUND", "IN", "THE", "CLOSET", "OF", "THE", "LATE", "MR.", "J. H. BROWN", "AND", "ARE", "BELIEVED", "TO", "BE", "HIS", "OWN".

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0853267

